

4. 928
11 20

STANDARDIZACIJA

Bilten SAVEZNE KOMISIJE ZA STANDARDIZACIJU

SADRŽAJ

	<i>Strano</i>
<i>Zasedanje tehničkog komiteta ISO/34 za poljoprivredne proizvode ishrane</i>	173
<i>Predlog standarda: Pamuk</i>	174
<i>Predlozi standarda: Granična merila</i>	179—213
<i>Međunarodna standardizacija:</i>	
a) <i>primljena dokumentacija</i>	214
b) <i>primljeni inostrani standardi</i>	214

7

JUL—1958—JUL
BEOGRAD

Izdavač:
SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU
Beograd — Admirala Geprata 16
Odgovorni urednik:
ing. Slavoljub Vitorović

Štampa:
BEOGRADSKI GRAFIČKI ZAVOD
Beograd

MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA STANDARDIZACIJU (ISO)

ZASEDANJE TEHNIČKOG KOMITETA 34 ZA POLJOPRIVREDNE PROIZVODE ISHRANE

I Opšti deo

Ove godine osnovan je Tehnički komitet ISO/TC 34 — »Poljoprivredni proizvodi ishrane«. Prvi sastanak ovog Komiteta održan je u NR Mađarskoj (Budimpešta) za vreme od 22—26 aprila 1958.

Namera da se osnuje ovaj komitet postojala je već duže vremena, ali je konačno rešenje doneto tek pre tri godine (1955) kada je određena grupa članica ISO (Francuska, SSSR, Italija i Indija) odlučila za vreme svog sastanka u Štokholmu da se osnuje komitet za poljoprivredne proizvode. Tom prilikom ova grupa izradila je osnovni nacrt rada komiteta. Iduće godine (1956) Mađarska je zatražila od Generalnog sekretarijata ISO da joj se ustupi Sekretarijat za novi Komitet 34. Sprovedenom anketom, članice ISO prihvatile su predlog i Mađarskoj je povereno osnivanje ovog Komiteta.

Dnevni red prvog (osnivačkog) sastanka Komiteta 34, uglavnom, svodi se na: izbor sekretarijata, naziv komiteta, program rada i formiranje potkomiteta.

Ovaj komitet broji 16 redovnih aktivnih članica (P) i to: Austrija, Bugarska, Čehoslovačka, Francuska, Nemačka, Mađarska, Indija, Italija, Holandija, Poljska, Portugalija, Rumunija, Turska, SSSR, Južna Afrika i Jugoslavija. Pored ovih redovnih članica u Komitetu su učlanjene i članice — posmatrači (0) kojih ima 17: Australija, Belgija, Burma, Danska, Finska, Grčka, Irska, Izrael, Japan, Meksiko, Novi Zeland, Norveška, Pakistan, Švedska, Španija, Švajcarska i Engleska.

Na sastanku je bio 51 delegat i pretstavnici: — redovnih članica, 11 država — 37 delegata — članica posmatrača, 2 države 2 delegata — međunarodne organizacije (6) 7 delegata — sekretarijat Komiteta 34 — 5 delegata

Od međunarodnih organizacija prisustvovali su pretstavnici: Evropske ekonomske komisije — Dr. K. Briton (Britton), Ishrane i poljoprivrede FAO — P. Sinar (P. Sinard), Međunarodnog društva za ispitivanje semena, ISTA — A. Janoši (Janossy) i S. Čermen (S. Scherman), Internacionalnog ošisa za vino, OIV — R. Proten (R. Protin), Stalnog međunarodnog biroa za analitičku hemiju, PIBAC

— L. J. G. Sent Rat (L. J. de Saint Rat) i Generalnog sekretarijata Međunarodne organizacije za standardizaciju, ISO — H. Sen Leže (H. St. Leger).

Osnivački sastanak Komiteta 34 otvorio je u ime Mađarske standardizacije R. Kertes (R. Kertes).

Za predsednika Komiteta izabran je Dr Teledi Kovač (Dr Teledy Kovats), prof. univerziteta u Budimpešti. Zatim je pročitana izveštaj Sekretarijata sa predlozima o organizaciji i programu rada. Posebne predloge poslale su pre zasedanja: Bugarska, Indija, Poljska, Portugalija, Rumunija, Španija i SSSR. U svim ovim predlozima, uglavnom, predviđa se potreba organizovanja standardizacije poljoprivrednih proizvoda po grupama, uzimajući u obzir terminologiju, metode ispitivanja, uzimanje uzoraka, pakovanje, smeštaj i dr. Isto tako predlaže se Sekretarijatu izrada stručnih rečnika za pojedine grane. Neke države (Mađarska, Bugarska), predložile su detaljniji i obuhvatniji plan rada, dok druge (SSSR, Engleska) smatraju da bi trebalo postepeno proširivati delatnost Komiteta. Indija pored ostalog predlaže uvođenje nekih novih proizvoda koji nisu bili predviđeni u predlogu Sekretarijata. Ovde se predviđaju razna uljana semena, začini, zatim kože, duvan i dr.

II. Zaključci sa sastanka

U diskusiji su se naročito istakle sa svojim objašnjenjima i predlozima Mađarska, Engleska, Holandija, Rumunija i SSSR.

Posle opšte diskusije po svima pitanjima dnevnog reda doneti su sledeći zaključci:

1) U Budimpešti se zvanično osniva u okviru ISO Komitet 34 za poljoprivredne proizvode ishrane. Ovaj Komitet baviće se standardizacijom poljoprivrednih proizvoda za ljudsku i stočnu ishranu, začina i drugih stimulativnih proizvoda (čaj, rasad). Poljoprivredni proizvodi ishrane podrazumevaju se kako u prirodnom, tako i u prerađenom stanju.

2) Delegati su se složili većinom glasova da se Komitet bavi prvenstveno radom na standardizaciji i da ostanu sledeće poljoprivredne grane:

- reproduktivni materijal,
- carealije i mahunjače,

- uljano seme,
- voće i povrće,
- stimulaciona grupa proizvoda (uključujući začine, kafu, čaj i slično),
- meso i mesni proizvodi,
- živina i jaja,
- mleko i mlečni proizvodi.

Za svaku od ovih grupa izradiće se posebno:

- a) terminologija,
- b) metodi ispitivanja i uzimanja uzoraka,
- c) pakovanje,
- d) smeštaj, čuvanje, transport.

3) Sekretarijat ISO/TC 34, pre nego pristupi proučavanju standardizacije pojedinih grupa poljoprivrednih proizvoda, utvrdiće da li je taj ili sličan materijal već obrađen kod neke druge međunarodne organizacije. Istodobno koristiće se dokumentacija drugih sličnih organizacija. Sa svoje strane, Sekretarijat ovog Komiteta staviće na raspolaganje sve svoje preporuke drugim komitetima i sličnim organizacijama.

4) Delegati su se složili da treba formirati potkomitete prema grupama proizvoda, s tim da se prethodno prouče svi momenti koji mogu doći u obzir pre osnivanja pojedinih potkomi-

teta. Članice-države koje misle da osnuju ovakve potkomitete potrebno je da dostave Sekretarijatu ISO/TC 34 kakve uslove ispunjavaju za to, u čemu smatraju da imaju prioritet za osnivanje potkomiteta i dr.

5) U pogledu duvana ostavlja se Savetu ISO da odluči da li rad sa ovim proizvodom treba da preuzme ovaj Komitet ili će se za to formirati novi.

6) Na sastanku su predviđeni sledeći potkomiteti:

ISO/TC SC 1: reproduktivni materijal,

- „ — 2: seme uljarica,
- „ — 3: voće i povrće,
- „ — 4: cerealije i mahunjače,
- „ — 5: mleko i mlečni proizvodi,
- „ — 6: meso i mesni proizvodi,
- „ — 7: začini i drugi dodaci

Za učesnike ovog sastanka organizovane su dve jednodnevne ekskurzije — posećena je Državna ergela »Babolni« i Balatonsko jezero (vinogradski kraj).

Organizacija prvog sastanka Komiteta za poljoprivredne proizvode ishrane organizovana je vrlo dobro i potpuno je uspela.

Predlog br. 2685

PAMUK
Klasifikacija jugoslovenskog pamuka

DK 677.21:620.1
JUS F.B1.020

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 januar 1959

U ovom standardu primenjene su jedinice veličina i njihove oznake prema JUS A.A1.040 (napr. jedinica težine kilopond — kp)

Uvod

Pamuk pretstavlja jednu od osnovnih sirovina za tekstilnu industriju pri čemu njegova upotrebljivost u odlučujućoj meri zavisi od homogenosti i jednoobraznosti u pogledu boje, čistoće, preparacije, karaktera i dužine. Kao takvog, trgovačka i time upotrebna vrednost zahteva njegovo razvrstavanje, odnosno klasiranje, po tačno određenim, unapred definisanim svojstvima, što je i predmet ovog standarda.

Kako jugoslovenski pamuk još nema svoja specifična obeležja, a prema svom poreklu i osobinama je najrodniji američkom aplend (upland) pamuku, odredbe ovog privremenog standarda oslanjaju se na SAD univerzalne standarde za aplend pamuk.

1 Predmet standarda

- 1.1 Ovaj standard propisuje kvalitativno razvrstavanje domaćeg pamuka u robnom prometu.
- 1.2 Kvalitativno razvrstavanje se, prema ovom standardu, vrši na osnovu:
  - klase, tj. boje, čistoće i preparacije,
  - karaktera i
  - dužine.

2 Definicije

- 2.1 Sirov pamuk jeste proizvod ploda biljke *Gossypium hirsutum*, dobiven ručnom ili mašinskom berbom.
- 2.2 Pamuk je vlakno dobiveno prvim egreniranjem sirovog pamuka.
- 2.3 Lot je kupo-prodajnim ugovorom određena količina pamuka iste klase i dužine.

3 Opis osobina pamuka i njihovo utvrđivanje

3.1 Boja.

Po svojoj prirodnoj boji pamuk može da bude beo ili raznih stepena obojenosti. Odstupanje od bele boje ukazuje, da je zbog raznih uticaja u toku vegetacije i berbe došlo do smanjenja kvalitetnih osobina pamuka.

U pogledu stepena beline, odnosno obojenosti, pamuk razvrstavamo u:

- 3.11 — beo, koji u zavisnosti od stepena beline razvrstavamo na:
  - naročito beo — nB, (extra white), koji se ističe svojom belinom i ima više ili manje mutan sjaj, i
  - beo — B, (white), koji ima neoštećenu prirodnu belu boju, blago žućkasto-krem nijanse;

- 3.12 — siv, koji je svetlo-sive do sive boje, bez sjaja, kao posledica uništenja prirodnog obojenja vlakana zbog atmosferskih uticaja ili višegodišnjeg skladištenja. Prema stepenu uništenja boje, ovaj pamuk razvrstavamo na:
— svetlo siv — sS, (light gray), i
— siv — S, (gray);
- 3.13 — mrljav, koga karakteriše prisustvo izolovanih gnezda obojenih vlakana zbog oštećenja putem insekata još u čauri ili dodira sa vlažnim delovima stabljike ili zbog ležanja na zemlji. Ova gnezda su u pamuku izolovana, manje površine i smeđe boje. Prema boji, veličini i intenzitetu ovih mrlja, ovakav pamuk razvrstavamo na:
— vrlo malo mrljav — vmM (very light spotted),
— malo mrljav — mM (light spotted),
— mrljav — M (spotted);
- 3.14 — obojen, koga karakteriše veći sadržaj izrazitije obojenog pamuka, nego što je to slučaj kod mrljavog, tako da se u pamuku javljaju ravnomerno podeljena manja ili veća smeđa obojena mesta pa i površine. Prema stepenu obojenja ovakav pamuk razvrstavamo na:
— malo obojen — mO (light tinged) i
— obojen — O (tinged);
- 3.15 — žutosmeđ — Ž (yellow stained) koji je skoro u celini žučkasto obojen, sa tamno smeđe obojenim površinama ili prugama.
- 3.16 Utvrđivanje boje pamuka za beo i obojeni vrši se slobodnom ocenom stručnjaka na osnovu upoređenja, sa važećim SAD državnim univerzalnim standardima za kvalitetne klase američkog aplend pamuka bele boje i važećim SAD standardima za obojeni pamuk.
- Određivanje obojenja, koja nisu obuhvaćena prednjim SAD državnim standardima (naročito beo, siv, mrljav i žutosmeđ), vrši se slobodnom ocenom stručnjaka na osnovu napred datog opisa boja, zavisno od toga da li je ispitivani pamuk u pogledu boje, u odgovarajućoj klasi, bolji ili slabiji od pomenutih važećih SAD državnih standarda za beli i obojeni pamuk.
- Specijalno za sivi; sivim nazivamo pamuk koji pripada po klasi sivoj boji, a ima čistoću i preparaciju kao beli pamuk, samo što je njegova boja zatvorenija, odnosno tamnija od bele boje za tu klasu, ali nije tamnija od pamuka bele boje koji bi se razvrstao za četiri klase niže od ispitivanog pamuka.
- 3.2 Čistoća i preparacija pamuka.**
- 3.21 Čistoća.
Zavisno od načina i vremenskih uslova u toku berbe, manipulisanja i egreniranja, zaključno sa presovanjem u bale, pamuk može da sadrži razne vrste i količine nečistoća (ostatke lišća, čaura, stabljike i semena, peska i dr.), od kojih su naročito nepoželjne: sitni komadići lišća (pins ili peppers), delići unutrašnje kožice čaura (shells) i nezrelo seme sa kratkim vlaknima (motes).
- 3.22 Preparacija.
Egreniranjem odvajaju se pamučna vlakna od semena. Pri tome se teži da odvojena vlakna zadrže svoju prirodnu dužinu bez stvaranja čvorića (neps), većih zamršenih skupova vlakana koji obično sadrže ostatke semena ili drugih delova biljke (naps) i da dokiveni egrenirani pamuk bude glatkog i ujednačenog izgleda, a ne grub (rough) i nitast, odnosno sa vretenasto zamršenim skupovima vlakana (stringy).
- 3.23 Utvrđivanje čistoće i preparacije.
Utvrđivanje vrste i količine nečistoća i kvaliteta preparacije vrši se slobodnom ocenom stručnjaka na osnovu upoređenja sa važećim SAD državnim univerzalnim standardima za kvalitetne klase američkog aplend pamuka bele boje.
- 3.3 Trgovačka dužina pamuka — štapel.**
Dužina vlakana u pamuku — štapel, predstavlja značajnu karakteristiku za upotrebnu vrednost pamuka u predioničarstvu.
Dužina pamuka u štaplu određuje se slobodnom ocenom stručnjaka na osnovu štapla, ručno izvučenog po jednom od uobičajenih i priznatih postupaka koji se primenjuju u međunarodnoj trgovini pamukom.
- 3.31 Pri utvrđivanju dužine štapla merenjem, uzorak mora biti doveden u standardno stanje prema JUS F.S2.012 i štapel izvučen i izmeren u standardnoj atmosferi ispitivanja.
- 3.23 Pri radu u nestandardnim uslovima, dužina ručno izvučenog štapla utvrđuje se upoređenjem sa štaplom izvučenim pod istim uslovima iz odgovarajućeg važećeg službenog SAD — standardnog uzorka garantovane dužine (stapel standards).
- 3.4 Karakter pamuka.**
- 3.41 Karakter pamuka obuhvata sve osobine koje nisu određene bojom, čistoćom, kvalitetom preparacije i dužinom štapla, a utiču na njegovu preradu i upotrebnu vrednost gotovih proizvoda. To su, uglavnom odstupanja od normalnih osobina u pogledu jačine i elastičnosti, zrelosti, finoće, savitljivosti, podatljivosti, glatkoće, zavojitosti, kohezivnosti i ujednačenosti dužine vlakna.
- 3.42 Karakter se određuje slobodnom ocenom stručnjaka na osnovu ponašanja pamuka prilikom utvrđivanja boje, nečistoće, preparacije, a naročito pri izvlačenju i utvrđivanju štapla.
Tako se, naprimer, prilikom utvrđivanja boje i čistoće ocenjuje stepen zrelosti pri čemu beo pamuk ukazuje na dobru zrelost, a obojeni ili siv pamuk (a pogotovu prisustvo unutrašnjih delova čaura) ukazuje na prisustvo nezrelog pamuka. Istovremeno dolaze do izražaja osobine u pogledu tvrdoće, odnosno mekoće, sjaja i podatljivosti pamuka.
Prilikom izvlačenja štapla, jačina otpora, njegovo trajanje i način popuštanja pokazuju karakter pamuka u pogledu kohezivnosti, ujednačenosti dužine, elastičnosti i jačine. Pri uobičajavanju izvučenog štapla bliže se uočavaju i ocenjuju finoća, glatkoća, jačina, ujednačenost i zrelost.
- 3.43 U slučaju spora, slobodna ocena stručnjaka može se u pogledu ujednačenosti dužine, jačine, finoće i zrelosti vlakana proveriti određenim laboratorijskim metodama.
- 3.44 Karakter regularnog pamuka definiše se izrazima:
— dobar (good, strong), što znači da je zreo, dobre jačine, ujednačene dužine i finoće, tj. da ima sve osobine koje se traže od dobrog pamuka,
— zadovoljavajući (fair), što znači da je po svom karakteru slabiji od dobrog, a bolji od slabog,
— slab (poor), što znači da je slabe jačine i neelastičan, neujednačene dužine i finoće, nezreo itd.

3.45 Pamuk dobrog karaktera smatra se kao pamuk normalnog kvaliteta.

4 Razvrstavanje pamuka

Tabela 1

Jugoslovenski naziv klase	Jugoslovenska oznaka za klase po bojama				
	beo	siv	mrljav	obojen	žutosmeđ
odličan	I B	I S	I M	I O	I Ž
vrlo dobar	II B	II S	II M	II O	II Ž
dobar	III B	III S	III M	III O	III Ž
srednje dobar	IV B	IV S	IV M	IV O	
zadovoljavajući	V B		V M	V O	
slab	VI B				
vrlo slab	VII B				

Prednje klase odgovaraju sledećim USA klasama za aplend pamuk:

Tabela 2

Jugoslovenski naziv klase	Odgovarajući SAD naziv klase	Odgovarajuća SAD oznaka za klase po bojama				
		za beli (white)	za sivi (gray)	za mrljav (spotted)	za obojen (tinged)	za žutosmeđ (yellow) stained
I odličan	Good Middling	GM	GM Gray	GM Sp	GM Tg	GMYS
II vrlo dobar	Strict Middling	SM	SM Gray	SM Sp	SM Tg	SMYS
III dobar	Middling	M	M Gray	M Sp	M Tg	MYS
IV srednje dobar	Strict Low Middling	SLM	SLM Gray	SLM Sp	SLM Tg	
V zadovoljavajući	Low Middling	LM		LM Sp	LM Tg	
VI slab	Strict Good Ordinary	SGO				
VII vrlo slab	Good Ordinary	GO				

Zvanični uzorci za razvrstavanje jugoslovenskog pamuka prema tabeli 1 jesu zvanični SAD univerzalni važeći standardi za klasu i boju iz tabele 2.

Primerba: za masno štampane klase u gornjim tabelama postoje zvanični USA univerzalni standardni uzorci. Za ostale klase postoje samo opisi sa odgovarajućim nezvaničnim pomoćnim uzorcima.

— Pored svih klasa prema tabeli 1 stavlja se i oznaka plus (full) kao oznaka međuklase u slučajevima:

- kada je pamuk po čistoći i preparaciji bolji od neke određene klase, ili
- kada je boja pamuka bolja za jednu ili dve klase od klase u koju ulazi pamuk po svojoj čistoći i preparaciji.

4.11 Utvrđivanje klase.

Utvrđivanje klase vrši stručnjak slobodnom ocenom i to na osnovu upoređivanja uzorka sa odgovarajućom kutijom važećih univerzalnih zvaničnih standarda za SAD aplend pamuk.

Ispitivani uzorak, približne veličine uzorka iz kutije, stavi se pored kutije klase koja je u pitanju, tako da se obezbedi podjednaka osvetljenost ispitivanog uzorka i standarda. Originalno lice uzorka i standarda ne sme biti oštećeno — izmenjeno i mora potpuno odgovarati fotosnimku standarda.

Poželjno je da se utvrđivanje klase vrši po mogućnosti u prostoriji sa difuznom svetlošću i standardnom atmosferom (JUS F.S.2.012). Radno mesto u klaserskoj prostoriji treba da bude crne ili sive boje.

4.1 Razvrstavanje u klase.

Prema boji, čistoći i preparaciji jugoslovenski pamuk se razvrstava u klase prema tabeli 1.

4.12 Pri utvrđivanju klase, uzorak se ocenjuje sa površinske strane i unutrašnjosti uzorka. U slučaju razlike u klasi za ova dva ocenjivanja pamuk se klasira u nađenu nižu klasu.

Ukoliko prilikom utvrđivanja klasa sva tri elementa klase (boja, čistoća i preparacija) ne ulaze u istu klasu, pamuk se klasira u onu klasu kojoj je po svojim prosečnim osobinama najbliži, ali s tim da takav pamuk ne može biti klasiran u višu klasu od one kojoj odgovara u pogledu boje i čistoće.

Ako su razlike između elemenata klase tolike da se klaser ne može odlučiti za jednu određenu klasu, takav pamuk se ne klasira već se da samo opis kvaliteta za svaki element klase. Obojenost pamuka ne može se kompenzirati njegovim razvrstavanjem u nižu klasu.

4.2 Razvrstavanje po dužini.

4.21 Jugoslovenski pamuk razvrstava se prema dužini u

- vrlo kratkovlaknasti,
- kratkovlaknasti i
- srednjevlaknasti.

4.22 Unutar ovih dužinskih grupa razvrstavanje je sledeće:

Dužinska grupa	Jugoslavenski dužinski standardi u mm	Odgovarajući SAD dužinski standardi u inčima
Vrlo kratko- vlaknasti	18/19	3/4
	19/20	25/32
	20/21	13/16
	21/22	27/32
Kratko- vlaknasti	22/23	7/8
	23	29/32
	24	15/16
	24/25	31/32
Srednje- vlaknasti	25/26	1
	26	1 1/32
	27	1 1/16
	27/28	1 1/32
	28/29	1 1/8

4.23 Stvarna dužina trgovinskog štapla, u slučaju neujednačenosti dužine vlakana ili slabe jačine vlakna, razvrstava se za jedan dužinski standard niže.

4.24 Odstupanje na niže od deklarisanе trgovačke dužine štapla ne može se kompenzirati ni pamukom veće dužine, ni bolje klase.

4.25 Vrlo kratkovlaknasti pamuk dužinskog standarda ispod 18/19 mm ne klasira se po odredbama ovog standarda.

5 Oštećenja koja snižavaju klasu pamuka

5.1 Pamuk kod koga se utvrde takva odstupanja u kvalitetu da ga karakterišu kao neregularan, klasira se drukčije nego što propisuju pravila klasiranja regularnog pamuka. Takav pamuk klasira se u onu nižu klasu kojoj odgovara po stvarnoj vrednosti. U svakom posebnom slučaju razlozi zbog kojih je smanjenje klase učinjeno moraju biti jasno ustanovljeni i opisani za svaku balu posebno.

U neregularan pamuk spada:

- pamuk sa većim količinama sledećih nepoželjnih vrsta nečistoća: fino samleveni delovi stabljike, lišća ili unutrašnji delovi čaura i semena, peska i prašine;
- nedozreo pamuk (Bolly cotton), tj. pamuk iz čaura koje nisu sazrele i same se otvorile, zbog čega je takav pamuk slabog karaktera, boje i sa dosta nečistoća;
- pamuk slabe preparacije (rough), tj. pamuk čija je preparacija tako slaba da mu smanjuje kvalitet za jednu do dve klase;
- pamuk isečen pri egreniranju (Gin-cut cotton) toliko da mu ovo oštećenje smanjuje vrednost za više od dve klase. ako je oštećenje do dve klase, pamuk se tretira kao pamuk slabe preparacije;
- pamuk koji je više egreniran ili koji je posle pakovanja prošao kroz proces čišćenja, ili egreniranja i ponovo pakovan (reginned cotton);
- pamuk prepakovan jeste pamuk koji je sastavljen od raznih uzoraka i pamuka rastrešenih bala i ponovo pakovan u bale ili pamuk u bali dobivenoj pakovanjem više manjih bala i delova bala, tako da mu je kvalitet neujednačen;
- pamuk varljivo pakovan jeste pamuk u balama koje sadrže materije koje nisu pamuk

(cigle, kamenje itd.), ili koje sadrže oštećeni pamuk, ili pamuk niže klase od ugovorene, a da to nije naznačeno na omotu bale;

— pamuk mešano pakovan jeste pamuk kod koga dva uzorka iz iste bale pokazuju:

- razliku za tri ili više klasa,
- razliku od tri ili više gradacija boje,
- razliku od dve ili više klasa i razliku od dve ili više gradacija boja i
- razliku u dužini štapla veću od 3,00 mm;

— pamuk mokro pakovan jeste pamuk koji je pakovan sa većim procentom vlage od dozvoljene, tako da su vlakna oštećena plešniivošću ili čije su bale prokvašene i osušene samo po površini što se prilikom uzimanja uzoraka može da previdi;

— pamuk oštećen vatrom jeste pamuk koji je oštećen vatrom, toplotom ili dimom. Bale koje su bile oštećene vatrom spadaju u ovu vrstu i posle čišćenja i prepakivanja;

— pamuk zaprljan uljem jeste pamuk koji je manje ili više natopljen uljem;

— pamuk vanklasni jeste pamuk koji se po svojoj klasi ili dužini ne može razvrstati ni u jednu klasu ovog standarda.

5.2 Sve navedene neregularne vrste pamuka ocenjuju se slobodnom ocenom stručnjaka.

6 Pakovanje, označavanje bala i način isporuke

6.1 Pamuk se isporučuje u balama potpuno omotan jutanom ili kojom drugom tekstilnom ambalažom i zbog jednobraznosti težine tare vezan konstantnim brojem čeličnih traka ili žica uvek iste debljine.

6.2 Pamuk se presuje u bale sa najviše 13% vlage, računato na suhu težinu da ne bi došlo do oštećenja vlakana usled truljenja. Pamuk pakovan sa većim procentom vlage smatraće se kao pamuk mokro pakovan. (tač. 5).

6.3 Pamuk se pakuje u bale srednje težine 200 kp. Bale ispod 135 kp i iznad 300 kp bruto ne smeju se isporučivati. Bale moraju biti presovane tako da 1 m³ baliranog pamuka teži oko 200 kp. Bale manje težine i slabijeg presovanja mogu se isporučivati najviše jednu godinu posle stupanja na snagu ovog standarda.

- 6.) Na svakoj bali moraju biti označeni postojanom i vidnom bojom sledeći podaci:
- oznaka egrenirne stanice,
  - oznaka otkupne stanice,
  - oznaka lota,
  - broj bale,
  - bruto težina.

6.5 Svaka egrenirna stanica mora da ima svoju oznaku na metalnoj pločici uz naznačenje godine berbe, pričvršćenoj uz jednu od ambalažnih traka ili žica.

6.6 Svaki formirani lot mora da ima kvalitetni certifikat.

7 Obračunavanje težine

7.1 Bruto težina lota utvrđuje se merenjem svih bala sa tačnošću od 0,5 kp po bali.

7.2 Neto težina pamuka utvrđuje se odbijanjem tare pre uzimanja uzoraka. Za lot koji ima 50 ili manje bala, meri se tara 5 bala; za lot od 50 do 70 bala — 7 bala i za lot iznad 70 bala — 10 bala. Ako je lot veći od 100 bala meri se 10% od ukupnog broja bala.

7.3 Težina pamuka obračunava se na bazi vlage od 8,5 na sto. Ako je vlaga manja od 8,5 na sto, prodavac nema pravo da traži naknadu, ali ako je vlaga veća od 8,5 na sto, kupac ima pravo na naknadu do 8,5 na sto vlage. Vlaga se izračunava na bazi suve težine, tj. na sto delova suve težine, određene na 105 do 110 °C dodaje se 8,5 težinskih delova na ime vlage.

8 Proveravanje kvaliteta

8.1 Klasa isporučenog lota mora biti ujednačena. Pri 100% klasiranju pojedinih bala u lotu dozvoljava se kompenziranje loših sa boljim

balama, ali najviše do 15% bala od ukupnog broja u lotu, s tim da odstupanja ne mogu biti veća od jedne klase. Bale pamuka kraćeg štapla od deklarisanog ne mogu se kompenzirati balama pamuka bolje klase. Pamuk slabog karaktera ne može se kompenzirati pamukom bolje klase već mu se vrednost nadoknađuje bonifikacijom.

Ako u lotu ima više od 15%, ali najviše do 50% bala slabije klase ili štapla od neklasiranog, kupac je dužan da preduzme pošiljku uz odgovarajuću bonifikaciju. Lot koji sadrži iznad 50% bala nižeg kvaliteta od deklarisanog stavlja se obavezno prodavcu na raspolaganje ako sva odstupanja iznose najmanje dve klase ili dve dužine.

8.2 Kvalitet se proverava na osnovu ocene svake bale, sem ako nije drugačije ugovoreno, i to po boji, klasi, preparaciji, štaplu i karakteru. U tu svrhu iz svake bale se uzimaju po 2 uzorka, o kojih jedan — zapečaćen — ostaje za arbitražu, a po jedan uzima kupac.

Težina svakog uzorka iznosi najmanje 120 p, a najviše 200 p. Uzorci se vade u jednom komadu, svaki veličine oko 20 cm × 25 cm i takve debljine da se dobije propisana težina od 120 p do 200 p. Svaki uzorak se savije sa prethodno umetnutom kontrolnom ceduljom sa oznakom lota i bale. Uzorci se pakuju po lotovima. Svaki paket sa uzorcima ima oznaku lota, bale i zaključnice. Paketi sa arbitražnim uzorcima zapečate se pečatom ili plombom kupca i prodavca.

8.3 U slučaju spora, odluka se donosi na osnovu pravila Liverpoolskog udruženja za pamuk (Liverpool Cotton Assosiation).

UP PREDLOGE STANDARDA ZA GRANIČNA MERILA

Za predloge standarda za granična merila, objavljene u ovom broju biltena »Standardizacija«, krajnji rok za dostavljanje primedbi je: 1 januar 1959.

Predlog br.2686
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
RAČVE DO 5 mm

JUS K.T3.050
1958

Mere u mm

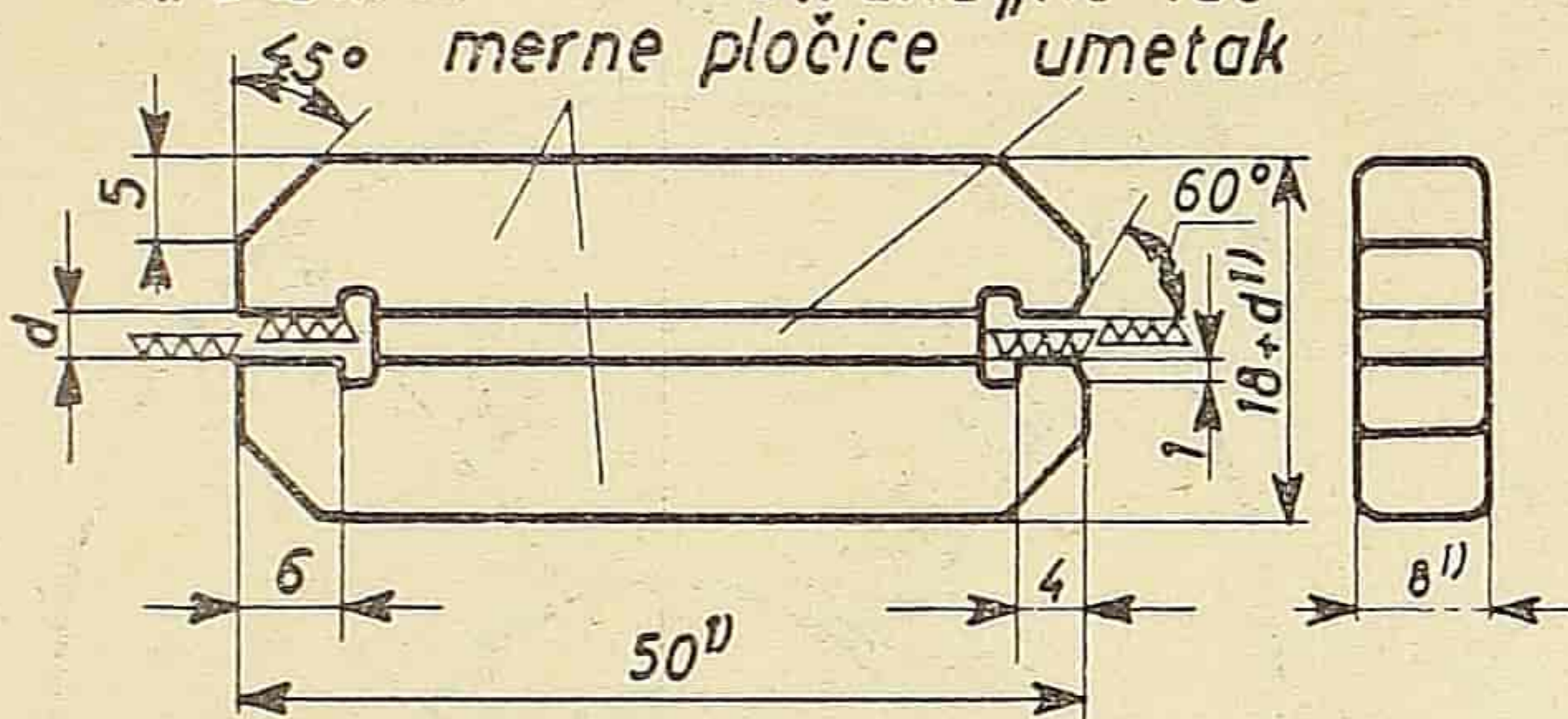
∇ ($\nabla\nabla\nabla$)

$\nabla\nabla\nabla$ = Merne površine vrlo fino obradjene

Detalji izrade prepuštaju se proizvođaču

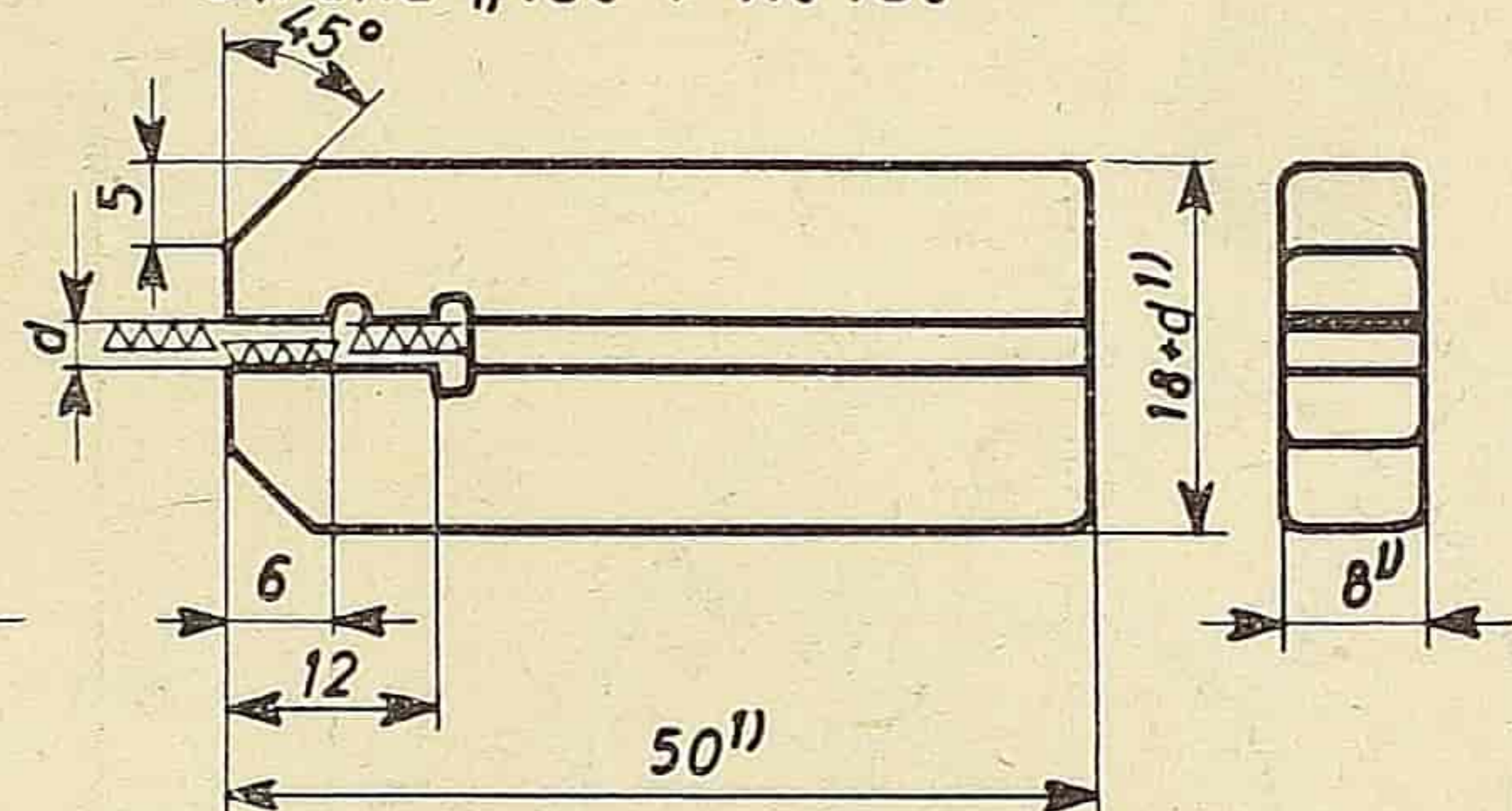
Tip A Račva dvostrana

Strana „ide“   Strana „ne ide“
merne pločice   umetak

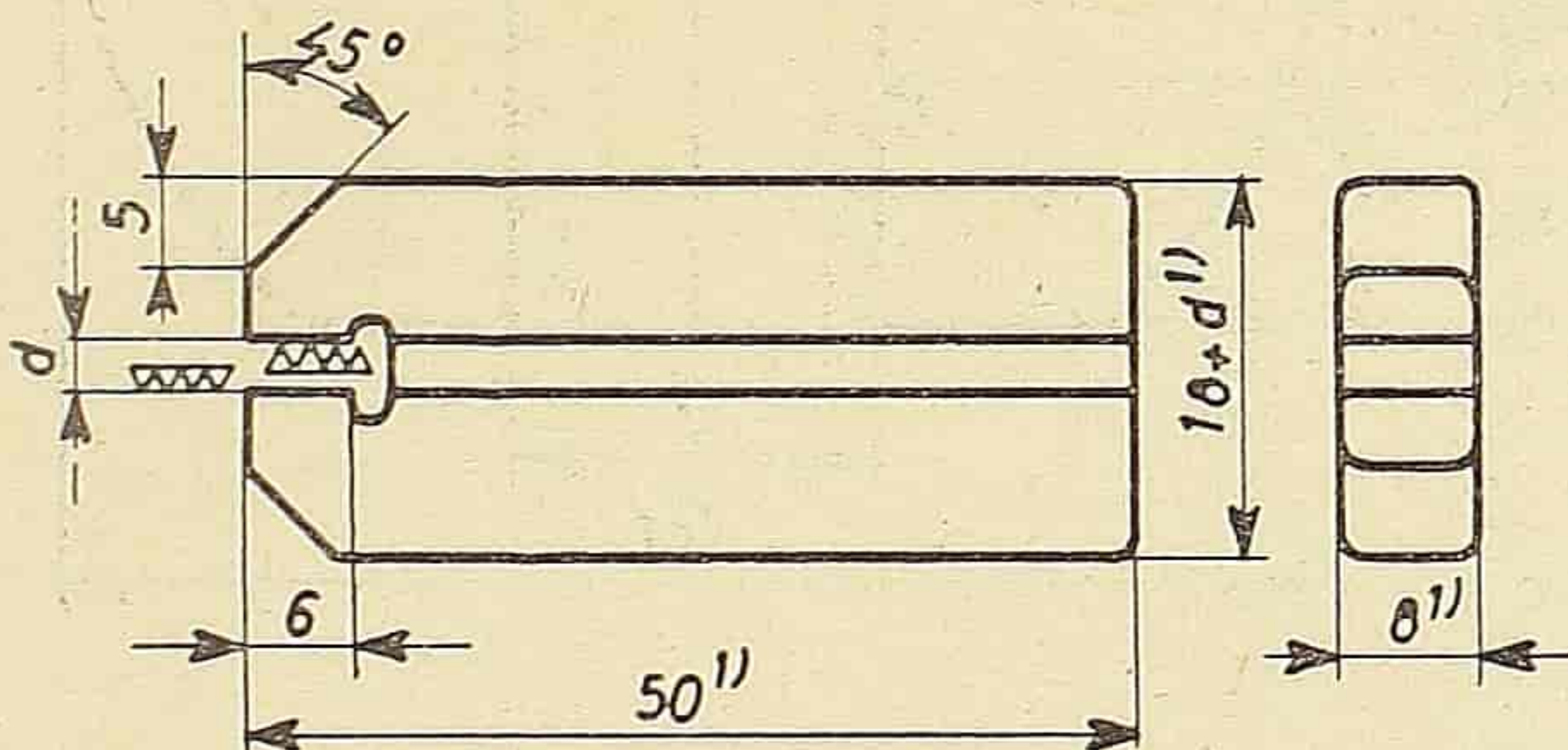

Tip B Račva jednostrana

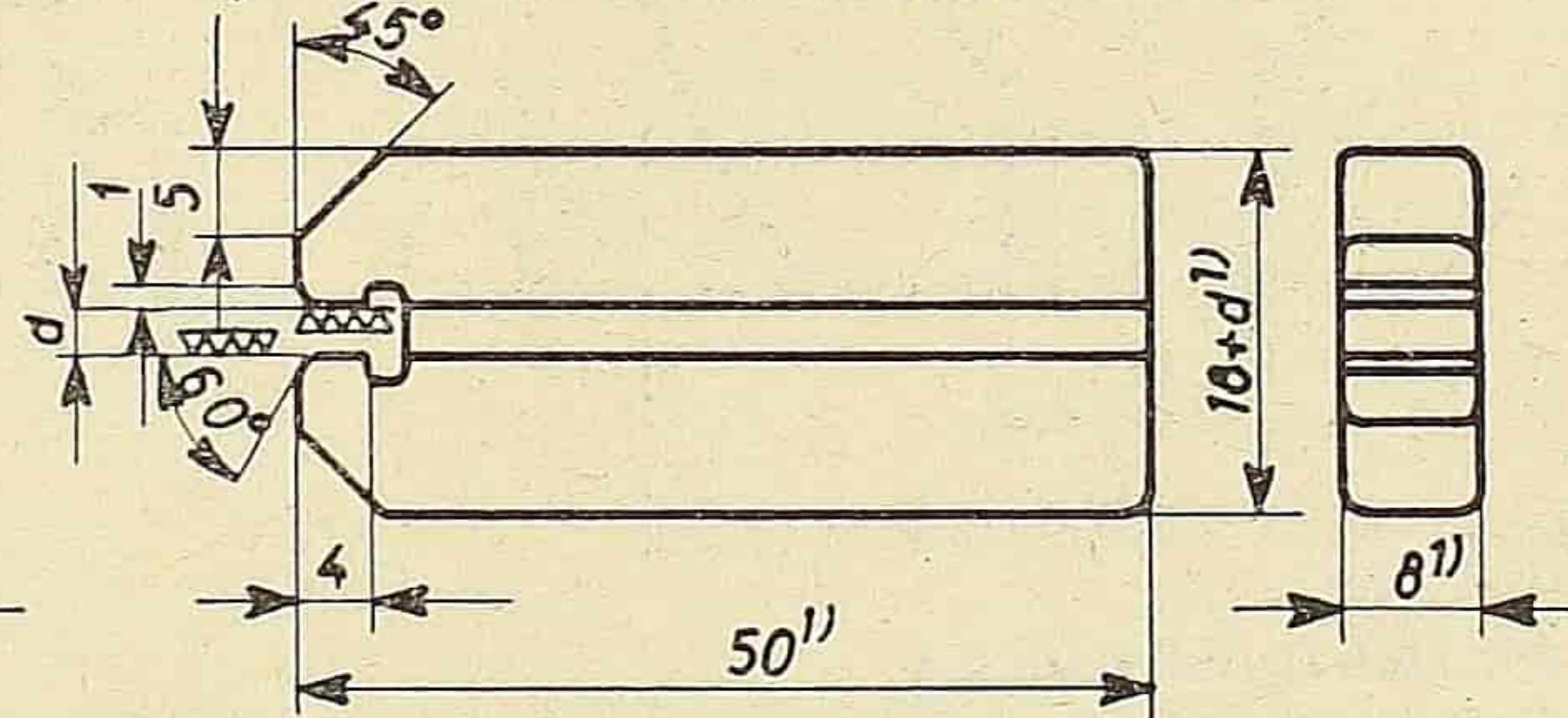
Strana „ide i ne ide“

Tip C Račva strana „ide“

Tip C Račva strana „ne ide“

Primer oznake:

Oznaka račve tipa A nazivne mere $d = 3$ mm u tolerancijskom polju h7, jeste

RAČVA A 3 h7 JUS K.T3.050

1) Ove mere su maksimalne.

Materijal: čelik za granična merila.

- Izrada:
- merne pločice i umetak su kaljeni,
  - ivice mernih površina su bez okrajaka,
  - učvršćenje između umetka i mernih pločica prema izboru proizvođača,
  - račve se mogu izradjivati sa ili bez obloge od veštačkih presovanih materijala

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do 327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310,
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS .. . .

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015

- za spoljašne prečnike navoja prema JUS...

Veza sa drugim standardima:

- JUS K.T3.052 Račve limene od 3 do 160 mm
- JUS K.T3.053 Račve limene sa zakošenjem od 3 do 160 mm
- JUS K.T3.054 Račve limene dvostrane od 2 do 100 mm
- JUS K.T3.060 Račve strana "ide" iznad 3 do 100 mm

Predlog br.2687
Jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
Račve limene
od 3 do 160 mm

JUS K.T3.052

Mere u mm

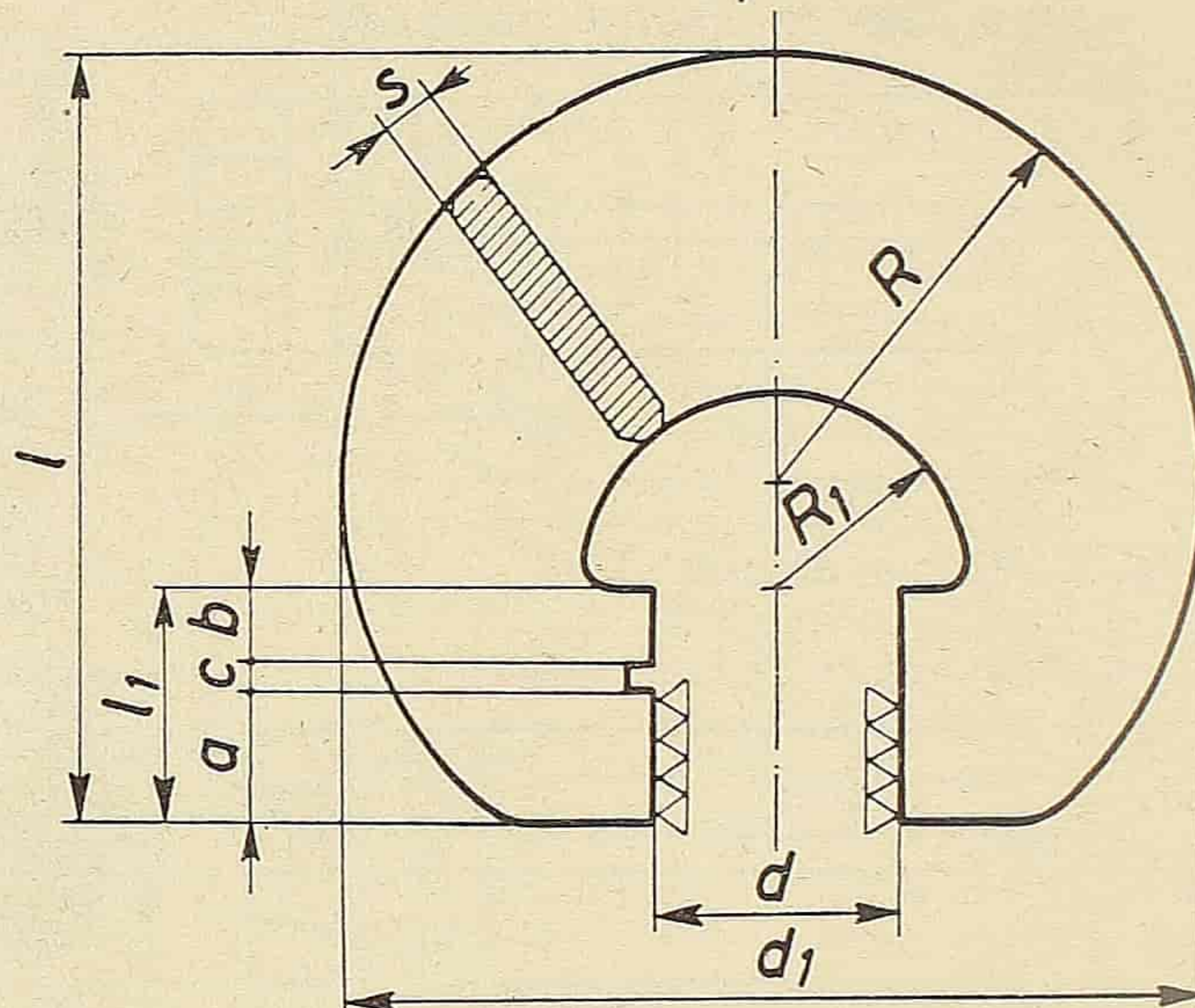
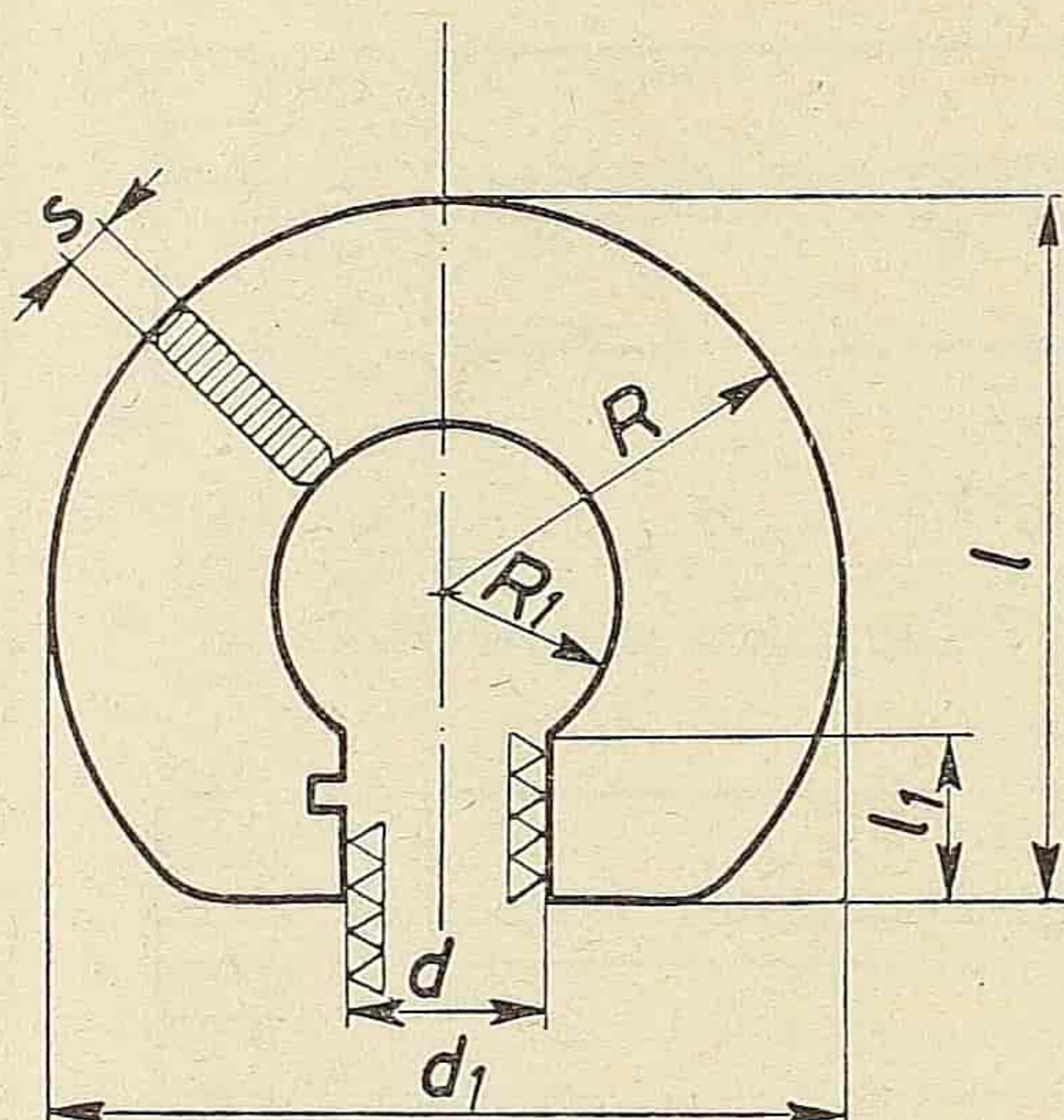
Za prečnike osovina do 60 mm spoljašnji oblik račve može biti i
i pravougaoni veličine $l \times d_1$.

▽ (▽▽▽)

(▽▽▽) = Merne površine vrlo fino obradjene

Tip A

Tip B

Primer oznake:

Oznaka račve limene tipa A, nazivne mere $d = 90$ mm, u tolerancijskom polju h7, jeste

RAČVA A 90 h7 JUS K.T3.052

nazivna mera d		a	b	c	d_1	l	l_1	R	R_1	s
iznad	do									
od 3	7	6	1)	2	50	44	1)	25	5,5	4
7	15	10	1)	2	62	57	1)	31	8,5	4
15	30	12	8	2	70	65	22	35	20	6
30	60	19	10	3	120	104	32	60	35	6
60	90	24	14	3	170	142	41	85	50	6
90	120	28	17	3	220	177	48	110	65	7
120	160	32	19	3	260	206	54	130	80	7

1) Ove mere su u zavisnosti od prečnika d

Materijal: čelik za granična merila

Izrada: - merne površine su kaljene
- ivice mernih površina su bez okrajaka

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do - 327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310,

- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.050 Račve do 5 mm

JUS K.T3.053 Račve limene sa zakošenjem od 3 do 160 mm

JUS K.T3.054 Račve limene dvostrane od 2 do 100 mm.

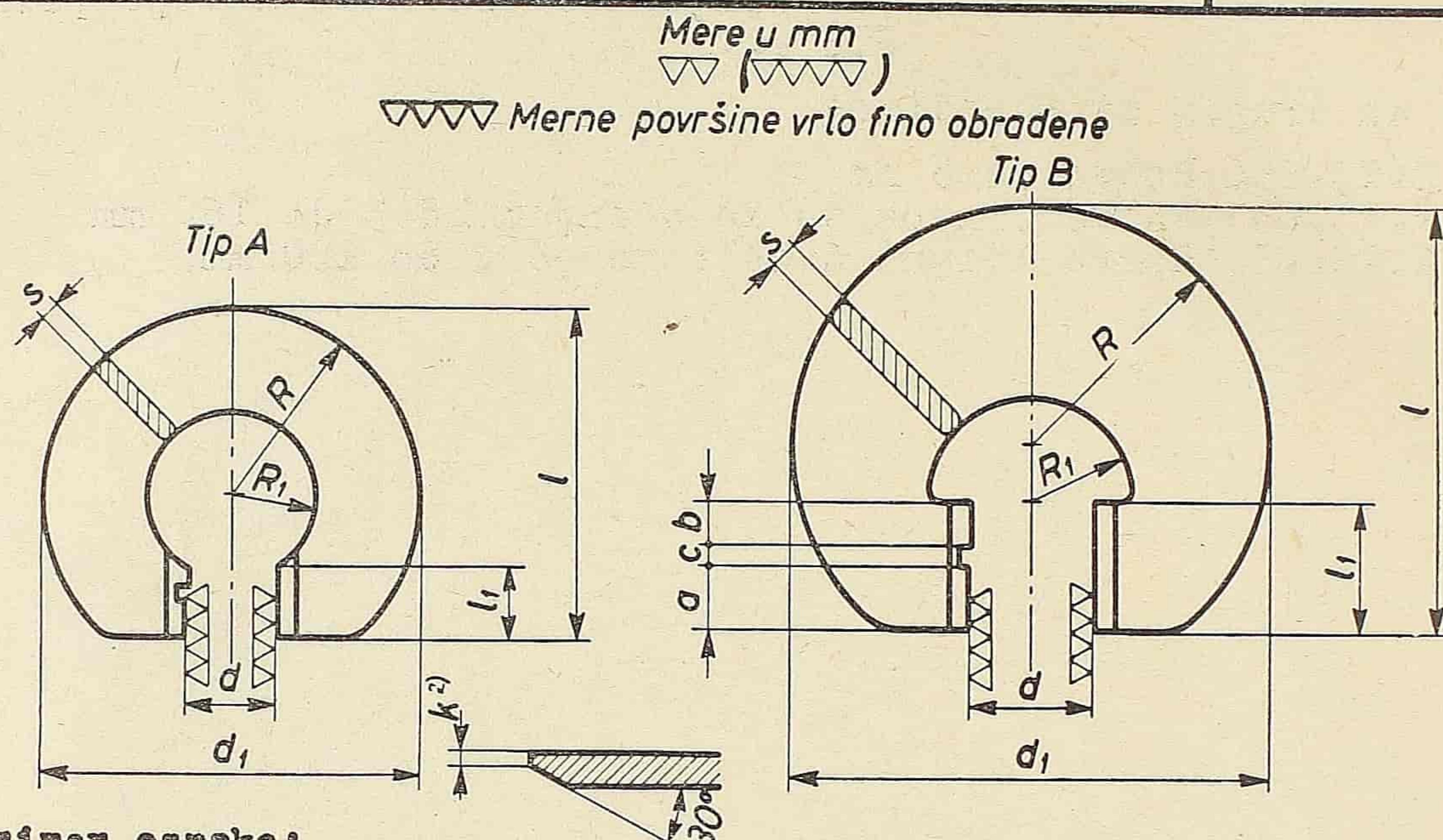

DK 681.2:621.753.3

Predlog br. 2688
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
Račve limene sa zakošenjem
od 3 do 160 mm

JUS K.T3.053

Primer oznake:

Oznaka račve limene sa zakošenjem tipa A, nazivne mere $d = 90$ mm, u tolerancijskom polju h7, jeste

RAČVA A 90 h7 JUS K.T3.053

nazivna mera d		a	b	c	d_1	l	l_1	R	R_1	s
IZNAD	DO									
od 3	7	6	1)	2	50	44	1)	25	5,5	3
7	15	10	1)	2	62	57	1)	31	8,5	3,5
15	30	12	8	2	70	65	22	35	20	4
30	60	19	10	3	120	104	32	60	35	4
60	90	24	14	3	170	142	41	85	50	5
90	120	28	17	3	220	177	48	110	65	5
120	160	32	19	3	260	206	54	130	80	5

1) Ove mere su u zavisnosti od prečnika d .

2) Mera k , određuje se prema koraku navoja.

Materijal: čelik za granična merila.

Izrada: - merne površine su keljene,

- ivice mernih površina su bez okrajake,

- račve se mogu izradjivati sa ili bez obloge od veštačkih presovanih materijala.

Mere i merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do 327,

- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310,

- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015

- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS.

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.050 Račve do 5 mm

JUS K.T3.052 Račve limene od 3 do 160 mm

JUS K.T3.054 Račve limene dvostrane od 2 do 100 mm

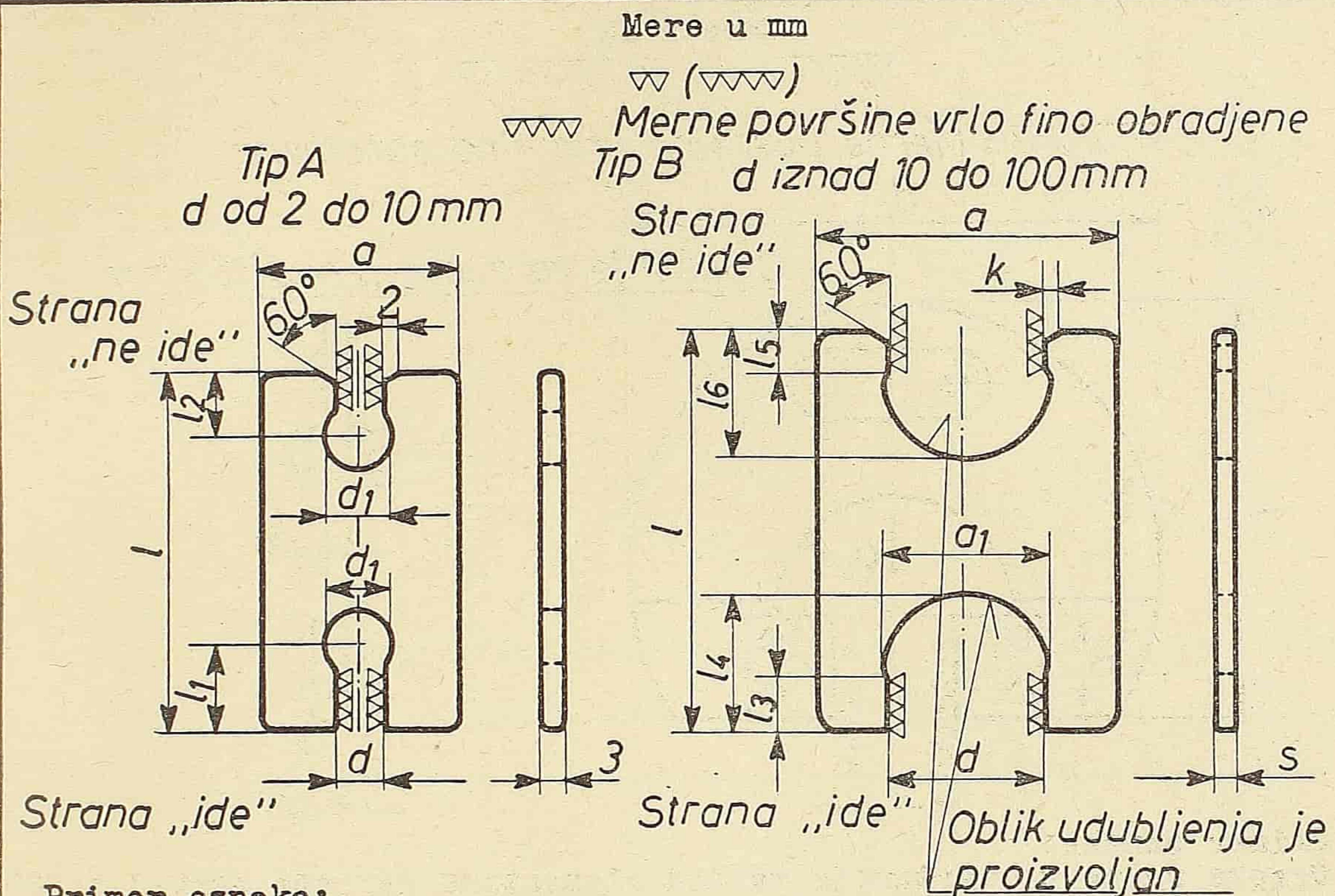

DK 681.2:621.753.3

Predlog br 2689
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
RAČVE LIMENE DVOSTRANE
od 2 do 100 mm

JUS K.T3.054
1958

Primer oznake:

Oznaka račve limene dvostrane tipa A, za prečnik osovine $d=6$ mm, u toleranciskom polju h7, jeste

RAČVA A 6 h7 JUS K.T3.054

Prečnik osovine d		a	d ₁	l	l ₁	l ₂
iznad	do					
od 2	4	25	6	40	10	7
4	6	25	8	45	11	8
6	10	30	12	50	13	10

Prečnik osovine d		a	a ₁	k	l	l ₃	l ₄	l ₅	l ₆	s
iznad	do									
10	16	40	18	2	62	8	17	5	14	3
16	25	50	27	3	70	10	23	6	19	4
25	32	62	34	3	85	12	29	8	25	4
32	40	75	42	3	100	14	35	10	31	4
40	50	90	52	3,5	125	16	42	11	37	4
50	63	112	66	3,5	140	18	51	12	45	6
63	70	125	73	4	150	20	57	13	50	6
70	80	140	84	4	160	20	62	13	55	6
80	90	160	94	4,5	180	22	69	14	61	6
90	100	160	104	4,5	200	22	74	14	66	8

Materijal: čelik za granič-
na merila.

Izrada: - merne površine su
kaljene,
- ivice mernih povr-
šina su bez okra-
jaka

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do 327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310.

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.050 Račve do 5 mm,

JUS K.T3.052 Račve limene od 3 do 160 mm,

JUS K.T3.053 Račve limene sa zakošenjem od 3 do 160 mm.

DK 681.2:621.753.3

Predlog br. 2690
jugoslovenski
standard

Granična merila za osovine
Račve limene sa umetnutim mernim
elementima
iznad 50 do 300 mm

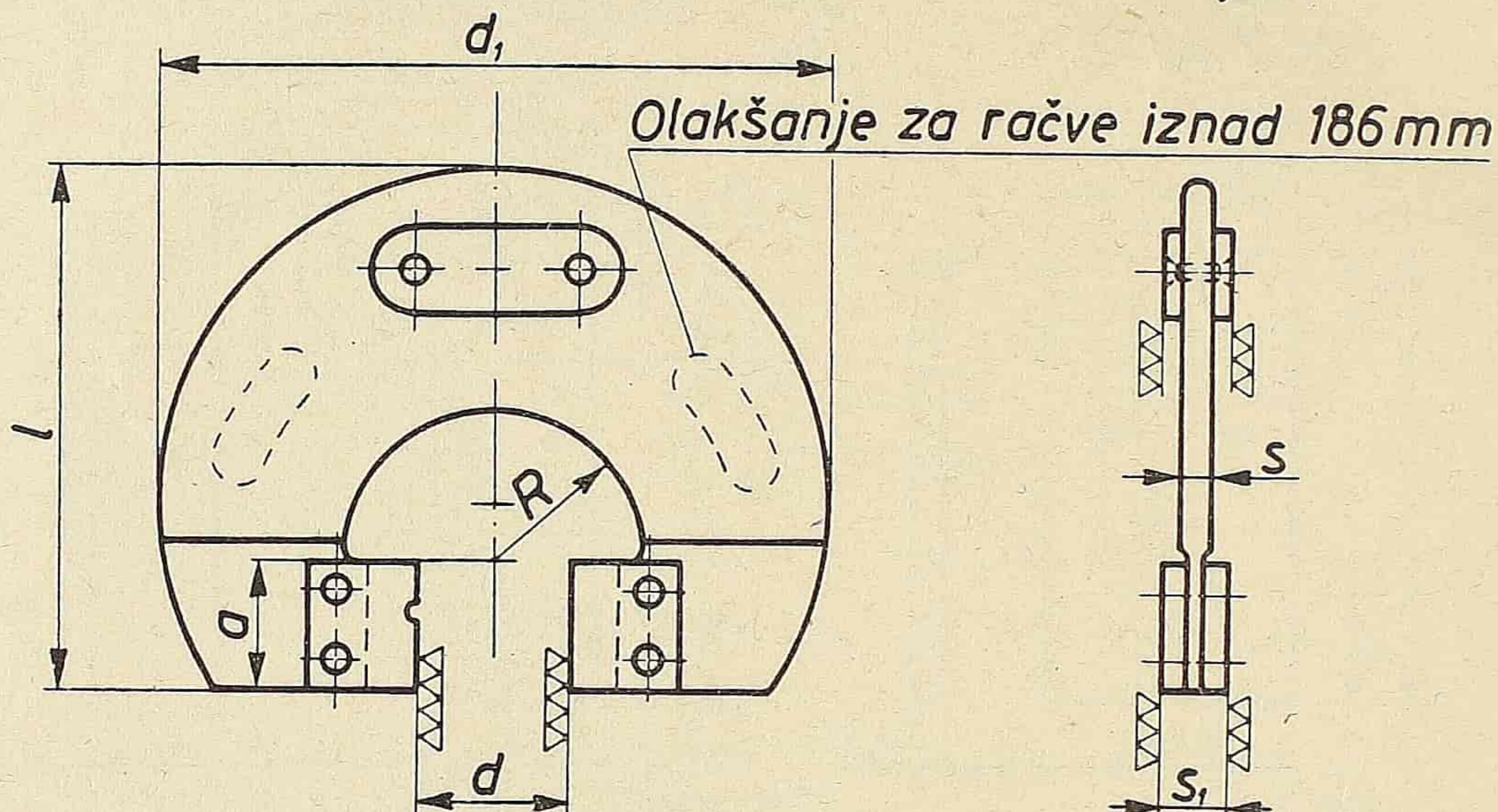
JUS K.T3.055

Sklop

Mere u mm

= Merne površine vrlo fino obradjene

Primer oznake:

Oznaka račve sa umetnutim mernim elementima nazivne mere $d = 260$ mm u tolerancikom polju h7, jeste

RAČVA 260 h7 JUS K.T3.055

nazivna mera d		a	d_1	l	R	s	s_1
iznad	do						
50	70	30	140	115	42,5	5	11
70	90	30	160	130	52,5	5	11
90	135	36	222	172	76	5	11
135	185	40	274	209	101	5	11
185	240	40	334	252	128,5	8	14
240	300	45	402	301	158,5	8	14

Materijal: - za telo račve: čelični lim Č.0300 JUS C.B3.002
- za merne elemente: čelik za granična merila.

Izrada: - merni elementi su kaljeni,
- ivice mernih površina su bez okrajaka,
- način učvršćenja mernih elemenata prema izboru proizvođača.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do 327
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310.

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015

Veza sa drugim standardom:

JUS K.T3.066 Račve sa umetnutim mernim elementima - livene između 105 do 500 mm. Sklop.

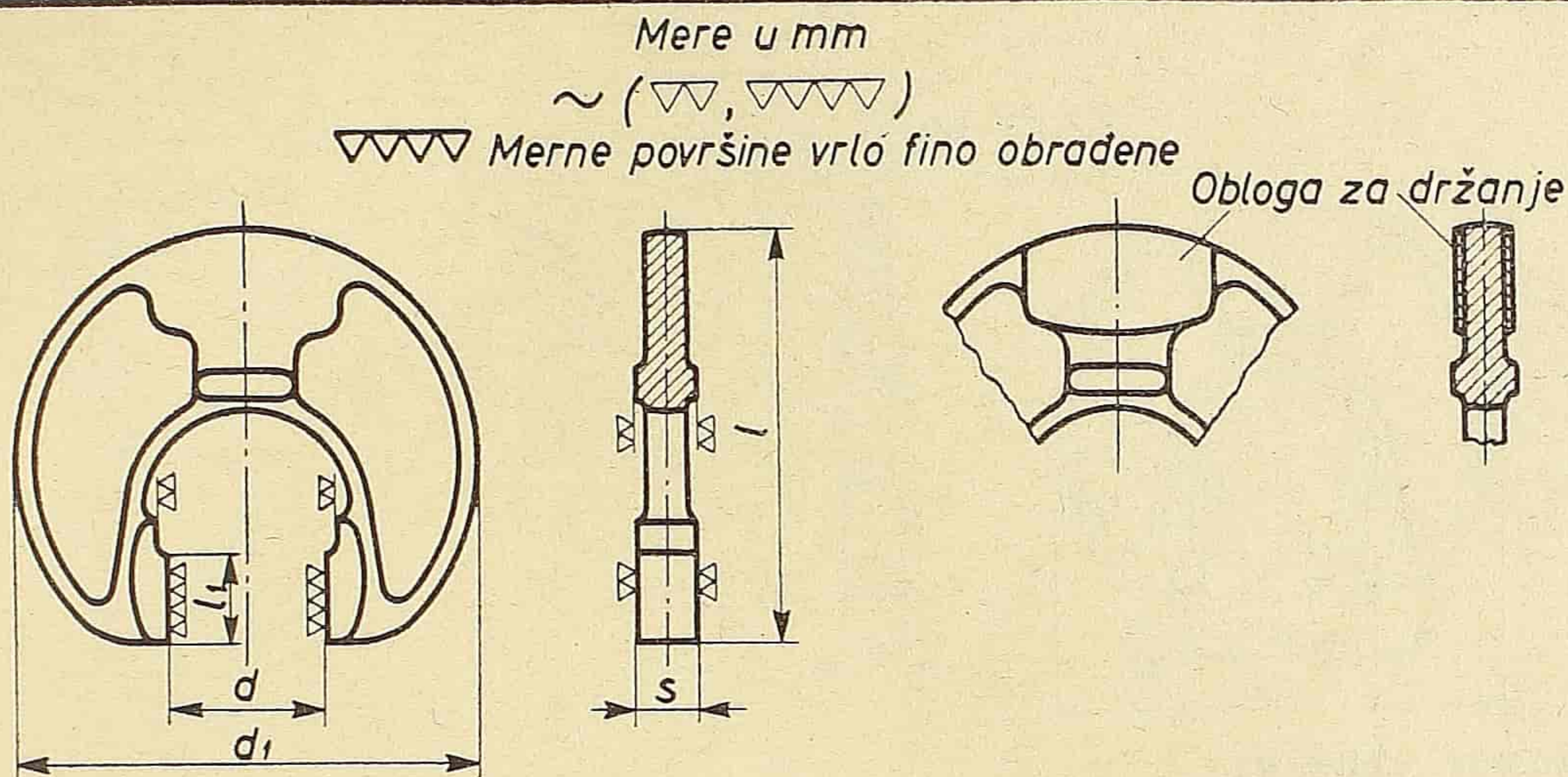
SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

Predlog br.2691
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
Račva strane "ide"
iznad 3 do 100 mm

JUS K.T3.060

Primer oznake:

Oznaka račve strane "ide" nazivne mere $d = 92$ mm u tolerancijskom polju h7, jeste

RAČVA 92 h7 JUS K.T3.060

nazivna mera		d_1	l	l_1	s
d					
IZNAD	DO	≈	≈		
3	10	36	35	7	7
10	14	43	40	8	8
14	18	50	46	8	8
18	22	57	52	10	9
22	26	67	60	10	9
26	31	77	68	12	10
31	36	86	76	12	10
36	42	96	84	14	11

nazivna mera		d_1	l	l_1	s
d					
IZNAD	DO	≈	≈		
42	49	107	93	16	11
49	56	120	103	18	12
56	63	132	113	18	12
63	70	145	123	20	13
70	77	157	133	20	13
77	84	169	142	22	14
84	92	181	153	22	14
92	100	192	163	22	14

Materijal: - za telo račve: čelik za granična merila
- za oblogu: veštački plastični materijali

Izrada: - telo račve kovano je u kalupu,
- merne površine su kaljene,
- ivice mernih površina su bez okrajaka
- način učvršćenja obloge prema izboru proizvođača.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do - 327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310,
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Veza sa drugim standardima

JUS K.T3.050 Račve do 5 mm

JUS K.T3.061 Račve strane "ne ide" iznad 3 do 100 mm

JUS K.T3.062 Račve strane "ide" i "ne ide" iznad 3 do 100 mm

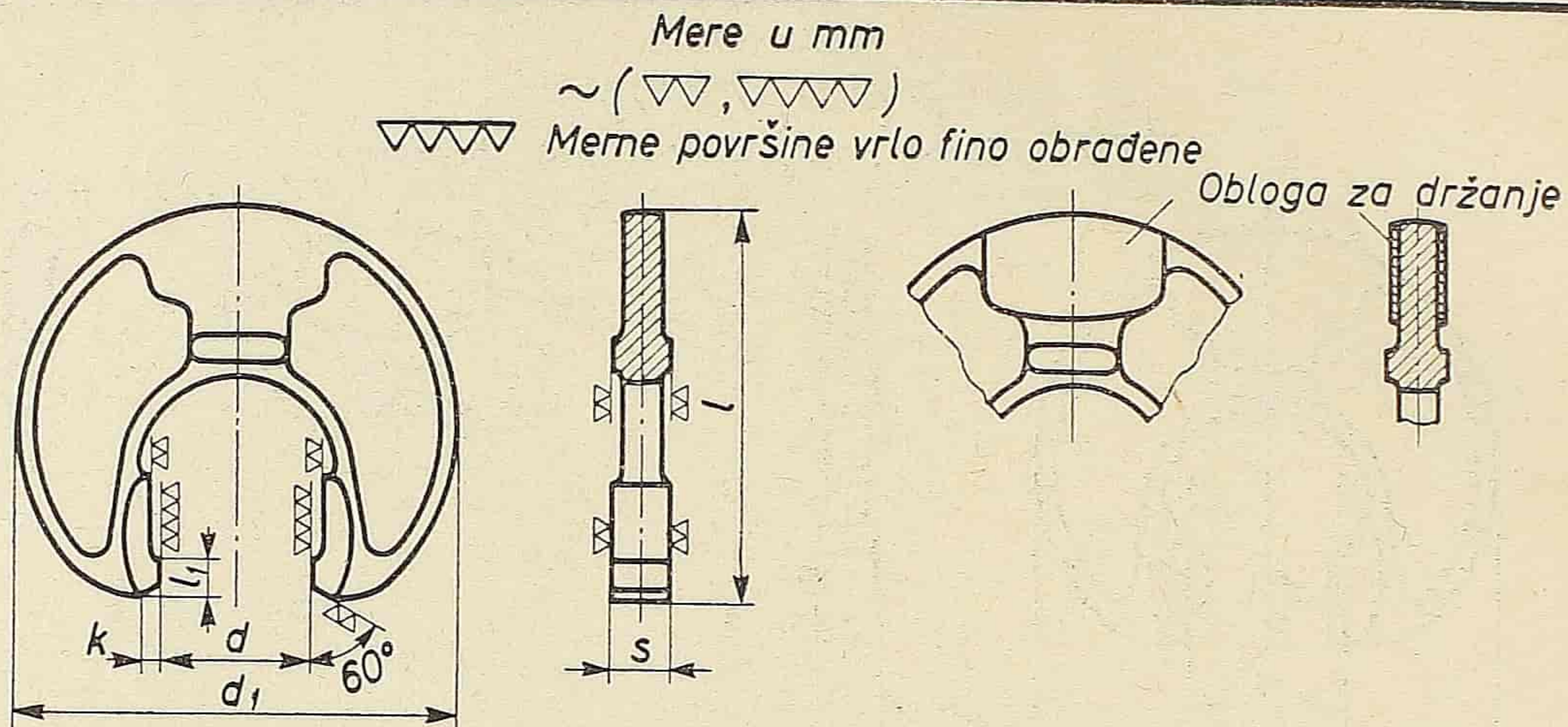

DK 681.2:621.753.3

Predlog br.2692
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
Račve strana "ne ide"
iznad 3 do 100 mm

JUS K.T3.061

Primer oznake:

Oznaka račve strana "ne ide" nazivne mere $d = 92$ mm, u tolerancijskom polju h7, jeste

RAČVA 92 H7 JUS K.T3.061

nazivna mera d		d_1 ≈	k	l ≈	l_1	s
IZNAD	DO					
3	10	36	2	35	4	7
10	14	43	2	40	5	8
14	18	50	2	46	5	8
18	22	57	3	52	6	9
22	26	67	3	60	6	9
26	31	77	3	68	8	10
31	36	86	3	76	8	10
36	42	96	3	84	10	11

nazivna mera d		d_1 ≈	k	l ≈	l_1	s
IZNAD	DO					
42	48	107	3,5	93	11	11
49	56	120	3,5	103	12	12
56	63	132	3,5	113	12	12
63	70	145	4	123	13	13
70	77	157	4	133	13	13
77	84	169	4,5	142	14	14
84	92	181	4,5	153	14	14
92	100	192	4,5	163	14	14

Materijal: - za telo račve: čelik za granična merila
- za oblogu: veštački plastični materijali

Izrada: - telo račve kovano je u kalupu,
- merne površine su kaljene,
- ivice mernih površina su bez okrajaka,
- način učvršćenja obloge prema izboru proizvođača.

Mere merila imaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do - 327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310,
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015
- za spoljašnje prečnike navoje prema JUS ...

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.050 Račve do 5 mm

JUS K.T3.060 Račve strane "ide" iznad 3 do 100 mm

JUS K.T3.062 Račve strane "ide" i "ne ide" iznad 3 do 100 mm.

SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

Predlog br.2693
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
Račve strane "ide" i "ne ide"
iznad 3 do 100 mm

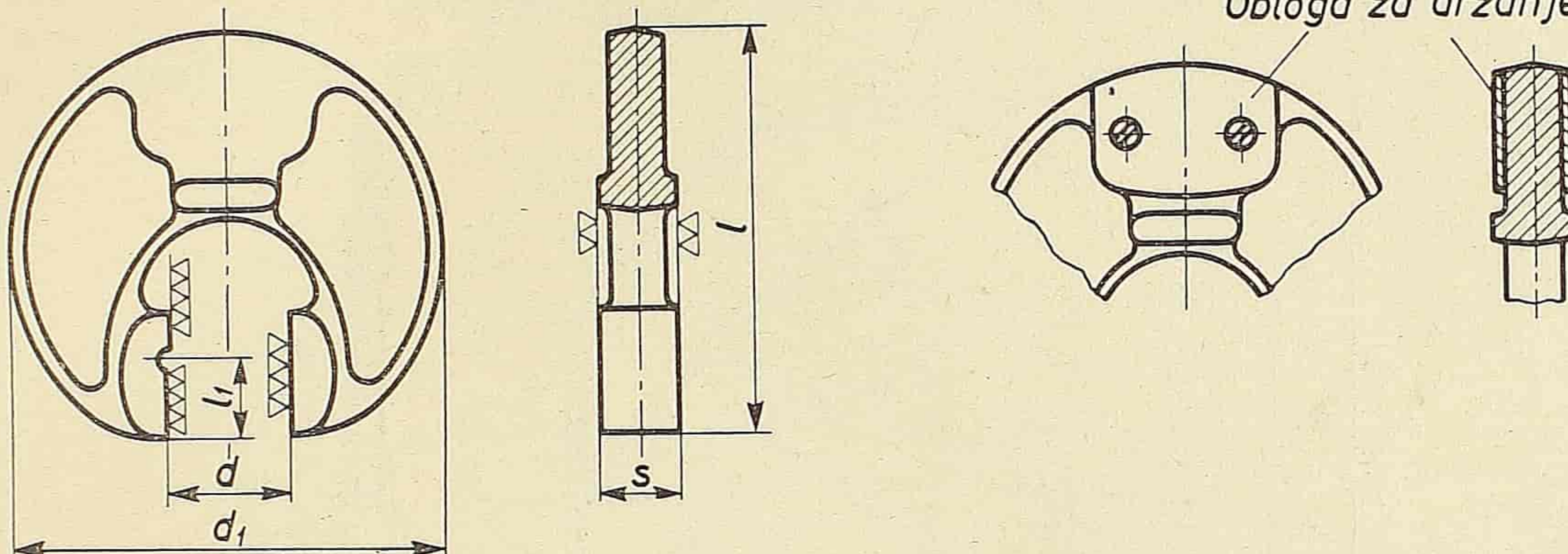
JUS K.T3.062

Mere u mm

~ (▽▽▽▽)

▽▽▽▽ Merne površine vrlo fino obrađene

Obloga za držanje

Primer oznake:

Oznaka račve strane "ide" i "ne ide" nazivne mere $d = 92$ mm, u toleranciskom polju h7, jeste

RAČVA 92 h7 JUS K.T3.062

nazivna mera d		d ₁ ≈	s	l ₁	l ≈
IZNAD	DO				
3	10	36	7	7,5	35
10	14	43	8	8	40
14	18	50		9	46
18	22	57	9	10	52
22	26	67		11	60
26	31	77	10	12	60
31	36	86		14	76
36	42	96	11	15	84

nazivna mera d		d ₁ ≈	s	l ₁	l ≈
IZNAD	DO				
42	49	107	11	16,5	93
49	56	120	12	18	103
56	63	132		19	113
63	70	145	13	20	123
70	77	157		22	133
77	84	169	14	23	142
84	92	181		24	153
92	100	192		25	163

Materijal: - za telo račve: čelik za granična merila
- za oblogu: veštački plastični materijal

Izrada: - telo račve kovano je u kalupu,
- merne površine su kaljene,
- ivice mernih površina su bez skrajaka
- način učvršćenja obloge prema izboru proizvođača.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do -327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima
prema JUS M.A1.310,

= za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015

- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.050 Račve do 5 mm

JUS K.T3.060 Račve strane "ide" iznad 3 do 100 mm

JUS K.T3.061 Račve strane "ne ide" iznad 3 do 100 mm

DK 681.2:621.753.3

Predlog br. 2694
jugoslovenskog
standarada

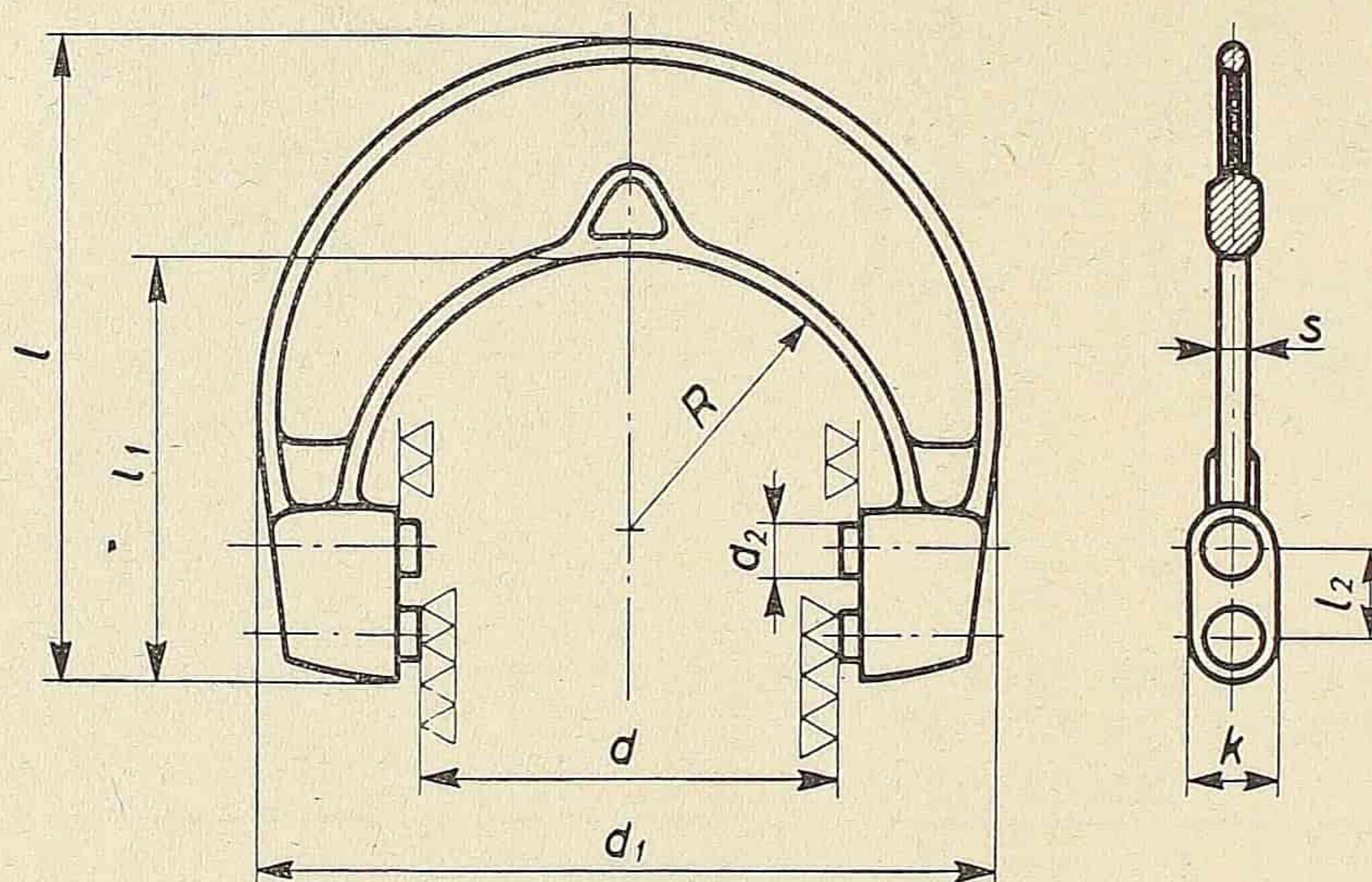
Granična merila za osovine
Račve sa umetnutim mernim
elementima - livene
iznad 105 do 500 mm
Sklop

JUS K.T3.066

Mere u mm

~ (▽, ▽▽▽)

▽▽▽ Merne površine vrlo fino obrađene

Primer oznake:

Oznake račve sa umetnutim elementima nazivne mere $d = 260$ mm u tolerancijskom polju h7, jeste

RAČVA 260 h7 JUS K.T3.066

nazivna mera d		d_1 ~	d_2	k	l ~	l_1	l_2	R	s	
IZNAD	DO									
00	105	120	180	15	18	154	108	25	66	9
	120	140	206	15	18	172	123	28	76	9
	140	160	234	15	18	188	137	30	88	10
	160	180	260	18	22	207	152	31	98	11
	180	200	288	18	22	227	167	36	108	11
	200	230	320	20	24	254	186	38	124	12
	230	260	350	20	24	276	206	40	140	13
	260	290	386	20	24	296	223	42	155	14
	290	320	418	20	24	325	241	45	170	14
	320	360	464	24	28	356	265	45	190	16
	360	400	510	24	28	388	290	48	212	16
	400	450	572	28	32	426	320	50	236	18
	450	500	620	28	32	468	347	53	260	18

Materijal: - za telo račve: sivi liv - SL

- za merne elemente: čelik za granična merila

Izrada: - merni elementi su kaljeni,

- ivice mernih površina su bez okrajaka

- način učvršćenja mernih elemenata prema izboru proizvođača.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do - 327

- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310

- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015

- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ..

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.055 Račva limene sa umetnutim mernim elementima iznad 50 do 300 mm. Sklop.

JUS K.T3.062 Račve strane "ide" i "ne ide" iznad 3 do 100 mm

JUS K.T3.069 Račve dvostrane iznad 3 do 100 mm

Predlog br. 2695
jugoslovenskog
standarada

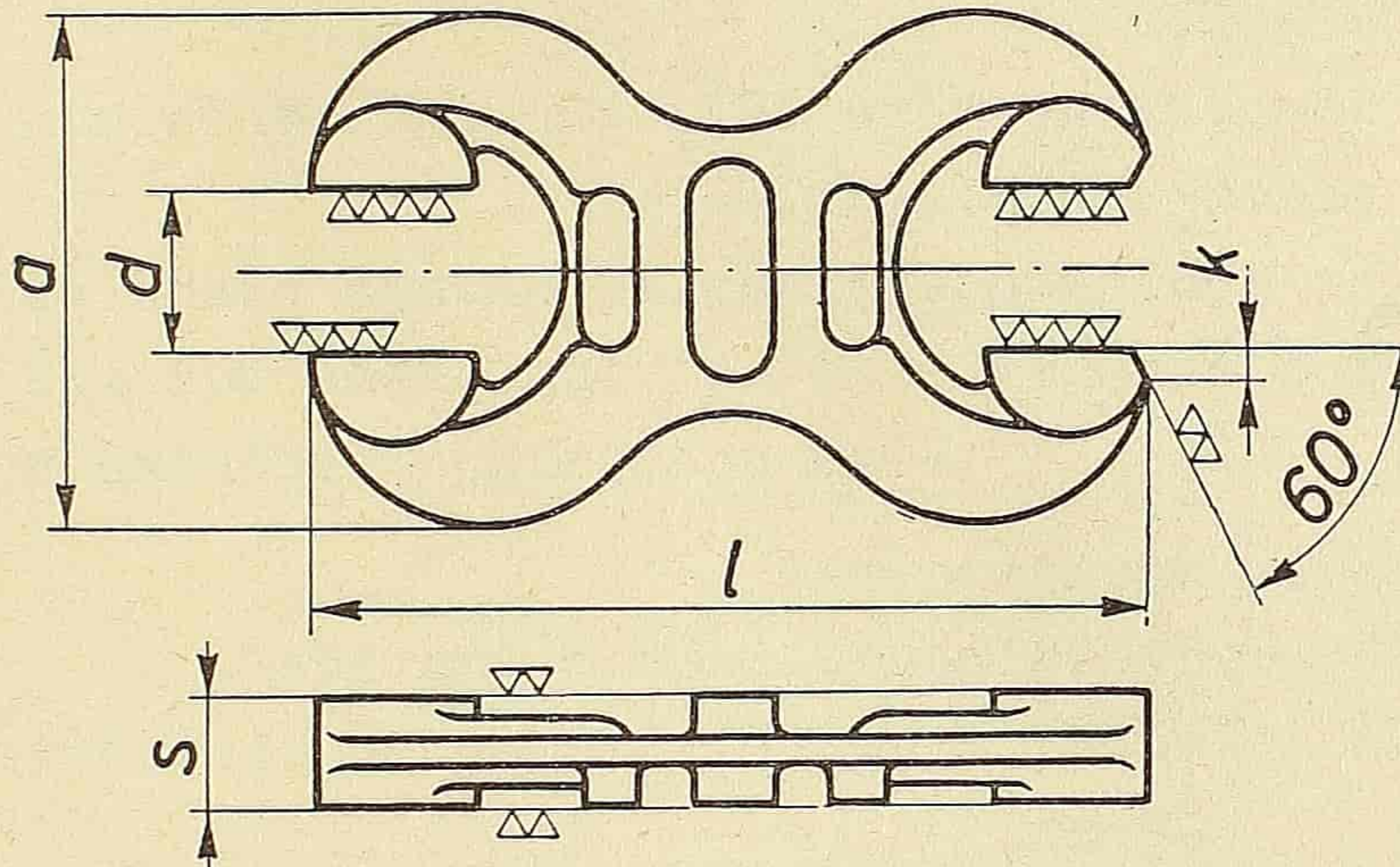
Granična merila za osovine
Račve dvostrane
iznad 3 do 100 mm

JUS K.T3.069

Mere u mm

~ (▽▽▽▽)

▽▽▽ = Merne površine vrlo fino obradjene

Primer oznake:

Oznaka račve dvostrane nazivne mere $d = 90$ mm, u toleranciskom polju h7, jeste

RAČVA 90 h7 JUS K.T3.069

Nazivna mera		a ≈	k	l ≈	s
iznad	do				
3	6	25	2	44	7
6	10	30	2	52	7
10	14	36	2	60	8
14	18	42	2	68	8
18	22	48	3	76	9
22	26	54	3	84	9
26	31	60	3	92	10
31	36	66	3	100	10
36	42	74	3	110	11
42	48	82	3,5	120	11
48	56	90	3,5	135	12
56	63	100	3,5	150	12
63	71	110	4	165	13
71	80	120	4	180	13
80	90	135	4,5	195	14
90	100	150	4,5	210	14

Nastavak

na strani 2

Materijal: čelik za granična marila.

- Izrada: - račve su kovane u kalupu i peskarene
- merne površine su kaljene,
- ivice mernih površina su bez okrajaka.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do - 327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015
- za spoljašnje prečnike navoja JUS ...

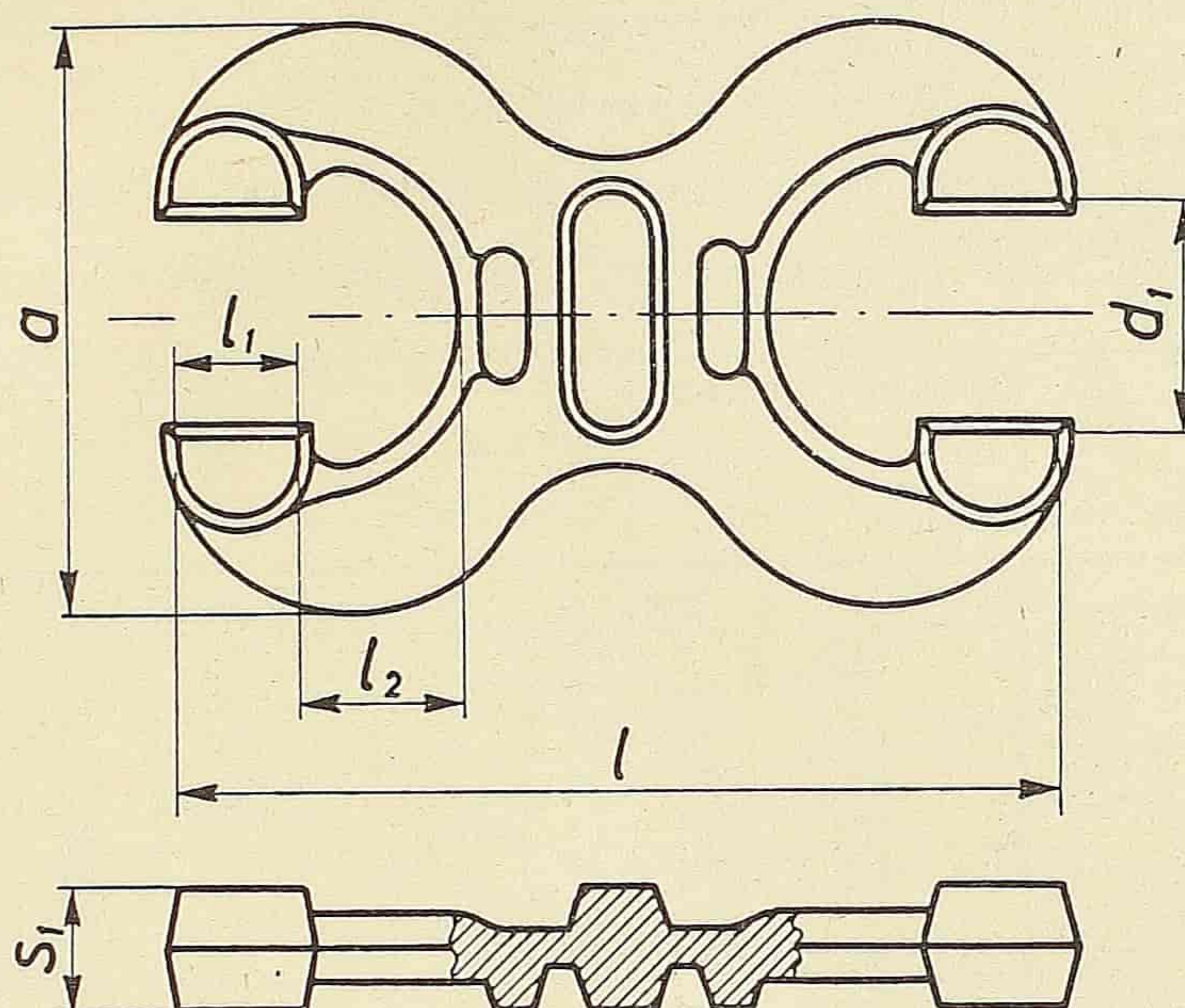
Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.062 Račve strane "ide" i "ne ide".

JUS K.T3.066 Račve sa umetnutim mernim elementima od 50 do 500 mm.

Otkovci za račve dvostrane

Primer oznake:

Oznaka otkovka za račvu dvostranu nazivne mere $d = 10$ do 14 mm jeste

OTKOVAK RAČVE 10/14 JUS K.T3.069

Nazivna mera d		a	d_1	l	l_1	l_2	s_1
iznad	do						
3	6	25	puno	44	9	4	9
6	10	30	puno	52	10	6	9
10	14	36	8	60	11	8	10
14	18	42	12	68	12	10	10
18	22	48	16	76	13	12	11
22	26	54	20	84	14	15	11
26	31	60	25	92	15	18	12
31	36	66	29	100	16	21	12
36	42	74	33	110	17	24	13
42	48	82	38	120	18	28	13
48	56	90	44	135	19	32	14
56	63	100	52	150	20	36	14
63	71	110	59	165	21	40	15
71	80	120	66	180	22	45	15
80	90	135	75	195	23	50	16
90	100	150	85	210	24	55	16

Dozvoljeno odstupanje prema JUS ...

DK 681.2:621.753.3

Predlog br. 2696
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
Prstenovi strana "ide" i
prstenovi za podešavanje
od 1 do 315 mm

JUS K.T3.090

Mere u mm

▽▽▽ = Merne površine vrlo fino obradjene

Primeri oznake:

Oznaka prstena strana "ide" nazivne mere $d = 50$ mm u tolerancijskom polju $h7$, jeste

PRSTEN 50 h7 JUS K.T3.090

	Nazivna mera d		$b^a)$	$b_1^a)$	b_2	$c^1)$	d_1	d_2	d_3	R	t
	iznad	do									
Nareckivanje prema JUS M.A1.051 	od 1	2,5	4	3	—	0,4	16	—	—	—	—
	2,5	5	5	4	—	0,4	22	—	—	—	—
	5	10	8	6	—	0,6	32	—	—	—	—
	10	15	10	8	—	0,6	38	—	—	—	—
	15	20	12	8	—	0,6	45	—	—	—	—
	20	25	14	10	—	1	53	—	—	—	—
	25	32	16	10	—	1	63	—	—	—	—
	32	40	18	12	—	1	71	—	—	—	—
	40	50	20	14	—	1,6	85	—	—	—	—
	50	60	20	14	—	1,6	100	—	—	—	—
Nareckivanje je slobodno 	60	70	22	14	—	1,6	112	—	—	—	—
	70	80	22	14	12	2,5	125	100	113	3	3
	80	90	22	14	12	2,5	140	112	128	3	3
	90	100	25	16	14	2,5	160	125	148	3	3
	100	110	25	16	14	2,5	170	132	158	3	3
	110	120	28	18	16	2,5	180	140	168	3	4
	120	130	28	18	16	2,5	190	150	178	3	4
	130	140	32	20	18	2,5	200	160	186	4	5
	140	150	32	20	18	2,5	212	170	198	4	5
	150	160	35	22	20	2,5	224	180	210	4	5
	160	170	35	22	20	2,5	236	190	222	4	5
	170	180	35	22	20	2,5	250	200	234	4	5
	180	190	40	25	22	2,5	265	212	249	5	6
	190	200	40	25	22	2,5	280	224	264	5	6
	200	212	40	25	22	4	300	236	284	5	6
	212	224	45	28	25	4	315	250	295	6	7
	224	236	45	28	25	4	335	265	315	6	7
	236	250	50	32	28	4	355	280	335	6	8
	250	265	50	32	28	4	375	300	353	6	8
	265	280	50	32	28	6	400	315	380	6	8
280	300	56	36	32	6	425	335	400	6	9	
300	315	56	36	32	6	450	355	425	6	9	

- 1) Umesto zakešenja dozvoljava se zaobljenje sa poluprečnikom = c .
- 2) Za prstenove strana "ide" i za podešavanje razvrtača.
- 3) Prstenovi za podešavanje merila.

Materijal: čelik za granična merila.

Izrada: merne površine su kaljene i ivice su bez okrejaka

Mere merila uzimaju se-

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 do - 327
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.300,
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS ...

Tolerancija izrade $\pm 1/2$ IT3 - JUS M.A1.120

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015
- za spoljašnje prečnike navoja JUS ...

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.091 Prstenovi strana "ne ide" od 1 do 315 mm

JUS K.T3. Tolerancije prstenova za podešavanje razvrtača.

SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

Predlog br. 2697
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za osovine
Prstenovi strane "ne ide"
od 1 do 315 mm

JUS K.T3.091

Mere u mm

Prstenovi strane "ne ide" upotrebljavaju se za predmete sa tankim zidovima i predmete koji se lako deformišu.

▽ (▽▽▽▽▽)

▽▽▽ Merne površine vrlo fino obradjene

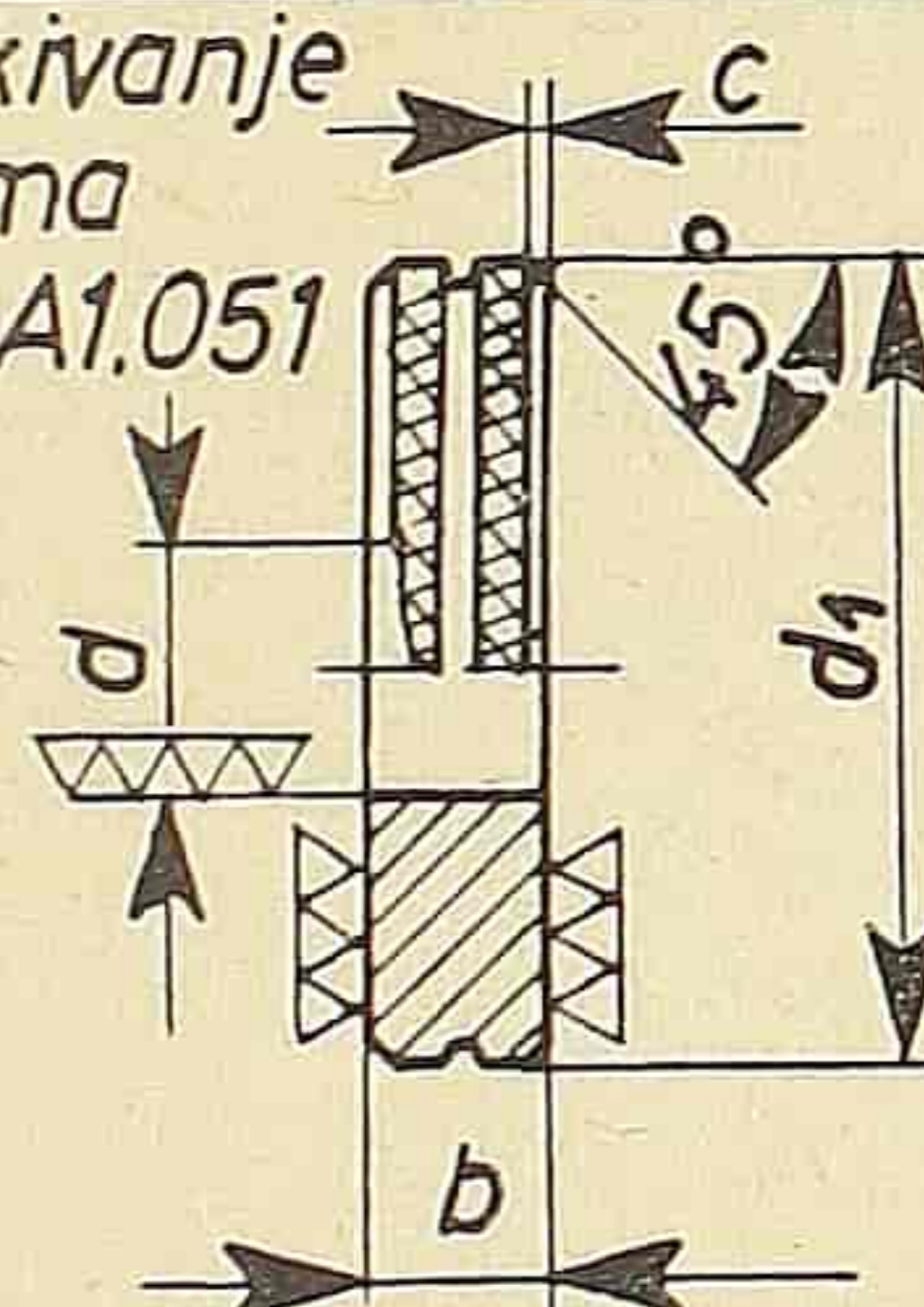
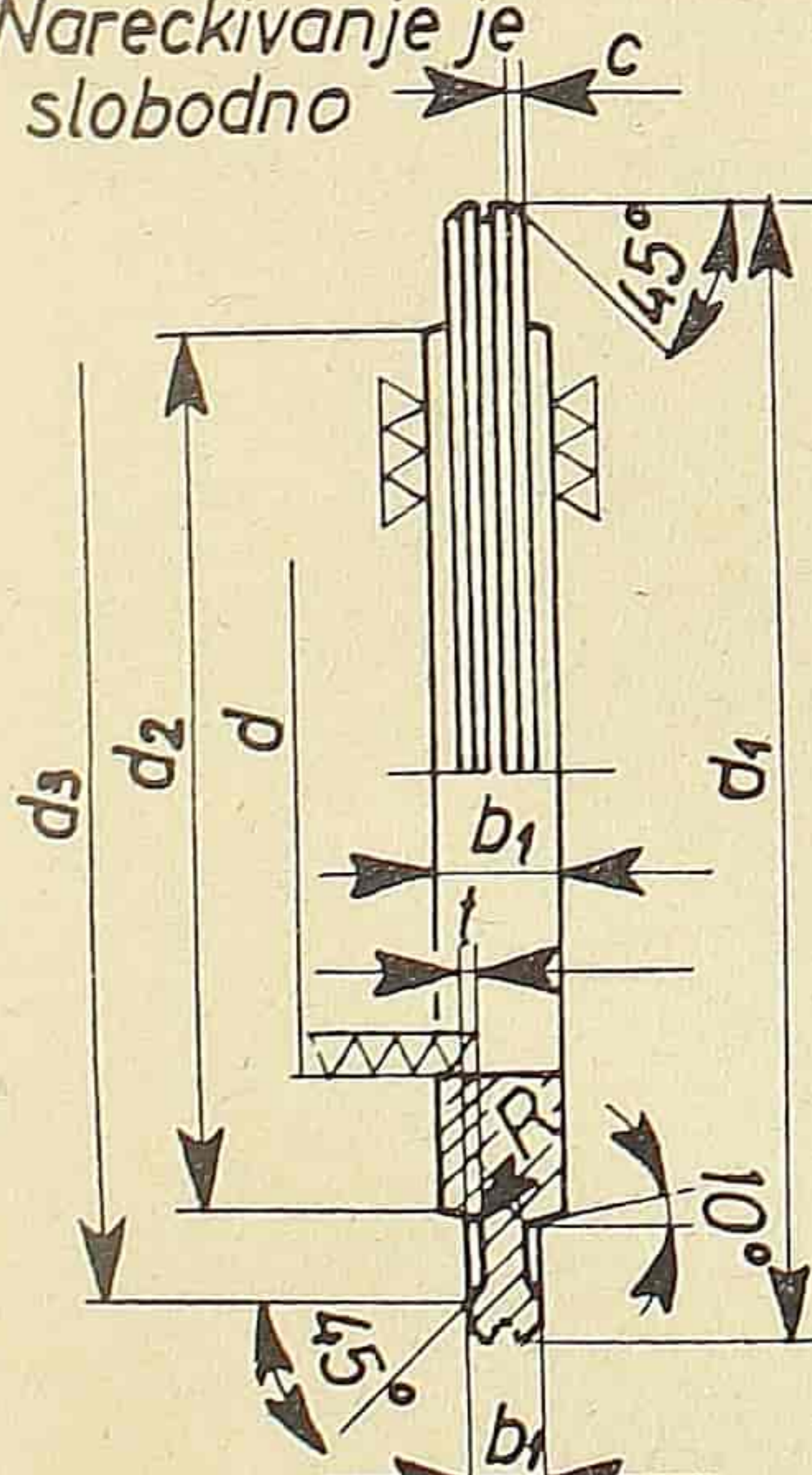
Primer oznake:

Oznaka prstena strana "ne ide" nazivne mere $d = 50$ mm, u tolerancijskom polju h7, jeste

PRSTEN 50 h7 JUS K.T3.091

odnosno za prsten strana "ne ide" za spoljašnji prečnik navoja M 70 x 3, jeste

PRSTEN M70 x 3 JUS K.T3.091

	Nazivna mera d		b	b_1	$c^1)$	d_1	d_2	d_3	R	t
	iznad	do								
Nareckivanje prema JUS M.A1.051 	od 1	2,5	3	—	0,4	16	—	—	—	—
	2,5	5	4	—	0,4	22	—	—	—	—
	5	10	6	—	0,6	32	—	—	—	—
	10	15	8	—	0,6	38	—	—	—	—
	15	20	8	—	0,6	45	—	—	—	—
	20	25	10	—	1	53	—	—	—	—
	25	32	10	—	1	63	—	—	—	—
	32	40	12	—	1	71	—	—	—	—
	40	50	14	—	1,6	85	—	—	—	—
	50	60	14	—	1,6	100	—	—	—	—
Nareckivanje je slobodno 	60	70	14	—	1,6	112	—	—	—	—
	70	80	14	12	2,5	125	100	113	3	3
	80	90	14	12	2,5	140	112	128	3	3
	90	100	16	14	2,5	160	125	148	3	3
	100	110	16	14	2,5	170	132	158	3	3
	110	120	18	16	2,5	180	140	168	3	4
	120	130	18	16	2,5	190	150	178	3	4
	130	140	20	18	2,5	200	160	186	4	5
	140	150	20	18	2,5	212	170	198	4	5
	150	160	22	20	2,5	224	180	210	4	5
	160	170	22	20	2,5	236	190	222	4	5
	170	180	22	20	2,5	250	200	234	4	5
	180	190	25	22	2,5	265	212	249	5	6
	190	200	25	22	2,5	280	224	264	5	6
	200	212	25	22	4	300	236	284	5	6
	212	224	28	25	4	315	250	295	6	7
	224	236	28	25	4	335	265	315	6	7
	236	250	32	28	4	355	280	335	6	8
	250	265	32	28	4	375	300	355	6	8
	265	280	32	28	6	400	315	380	6	8
280	300	36	32	6	425	335	400	6	9	
300	315	36	32	6	450	355	425	6	9	

1) Umesto zakošenja dozvoljava se zaobljenje sa poluprečnikom = c .

SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

Materijal: čelik za granična merila

Izrada: merne površine su kaljene i ivice su bez okrajaka

Mere merila izimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.320 - do 327,
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.300
- za spoljašnje prečnike navoja prema JUS

Tolerancije izrade $\pm 1/2 IT3$ - JUS M.A1.120.

Označavanje i oznake: - za osovine prema JUS K.T3.015

- za spoljašnje prečnike navoja JUS ...

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.090 Prstenovi strana "ide" i prstenovi za podešavanje od 1 do 315 mm.

JUS K.T3.... Tolerancije prstenova za podešavanje merila i razvrtača.

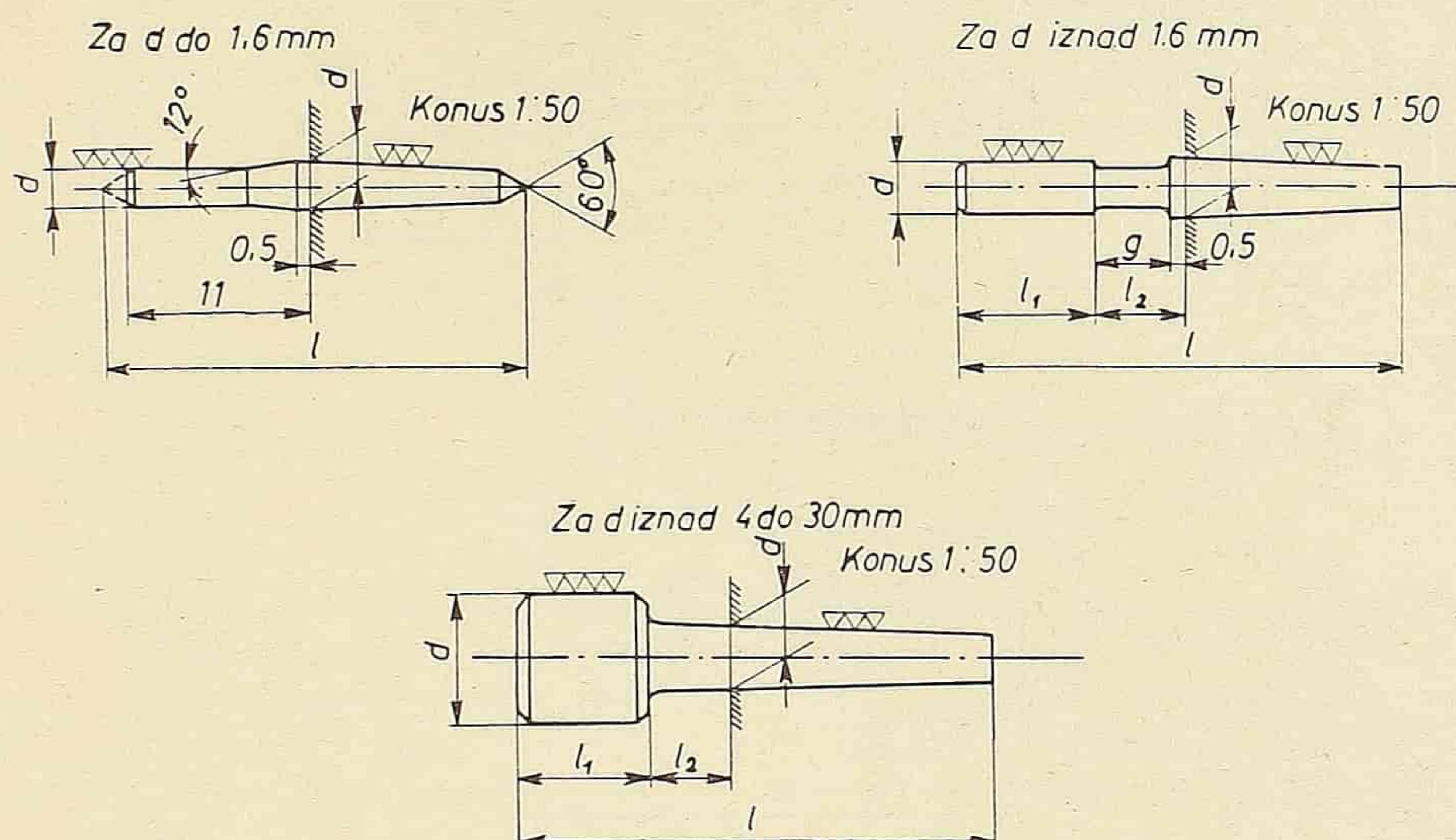

Predlog br. 2698 jugoslovenskog standarda	Granična merila za rupe Čepovi strana "ide" od 1 do 30	JUS K.T3.120

Mere u mm

▽▽ (▽▽)

▽▽ = Merne površine vrlo fino obradjene

Primer oznake:

Oznake čepa strana "ide" nazivne mere $d = 10$ mm, u toleranciskom polju H7 jeste

ČEP 10 H7 JUS K.T3.120

Nazivna mera d		d_1	l	l_1	l_2	Pripadajuće držke prema JUS K.T3.950
iznad	do					
od 1	1,6	2	24	$l_1 + l_2 = 11$		2
1,6	3	2,5	24	7	4	2,5
3	6	4	26	8	5	4
6	10	5,5	32	9	6	5,5
10	14	5,5	34	10	7	5,5
14	18	7	40	12	8	7
18	24	9	48	14	10	9
24	30	12	52	16	12	12

Materijal: čelik za granična merila.

Izrada: čepovi su kaljeni i bez okrajaka

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do - 346
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima JUS M.A1.310.

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.121 Čepovi strana "ne ide" od 1 do 30 mm

JUS K.T3.950 Drške dvostrane sa koničnom rupom.

Predlog br. 2699
jugoslovenskog
standarda

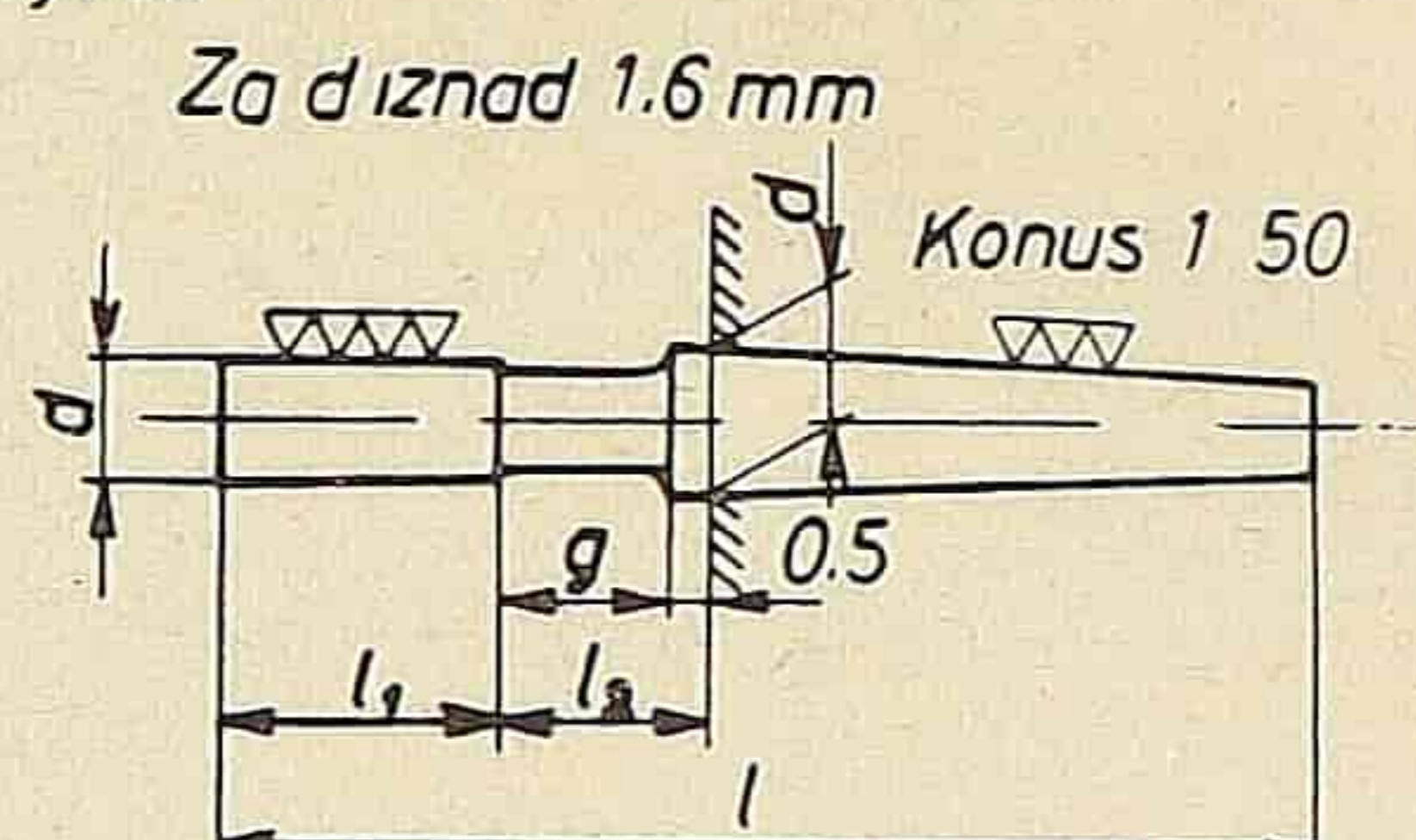
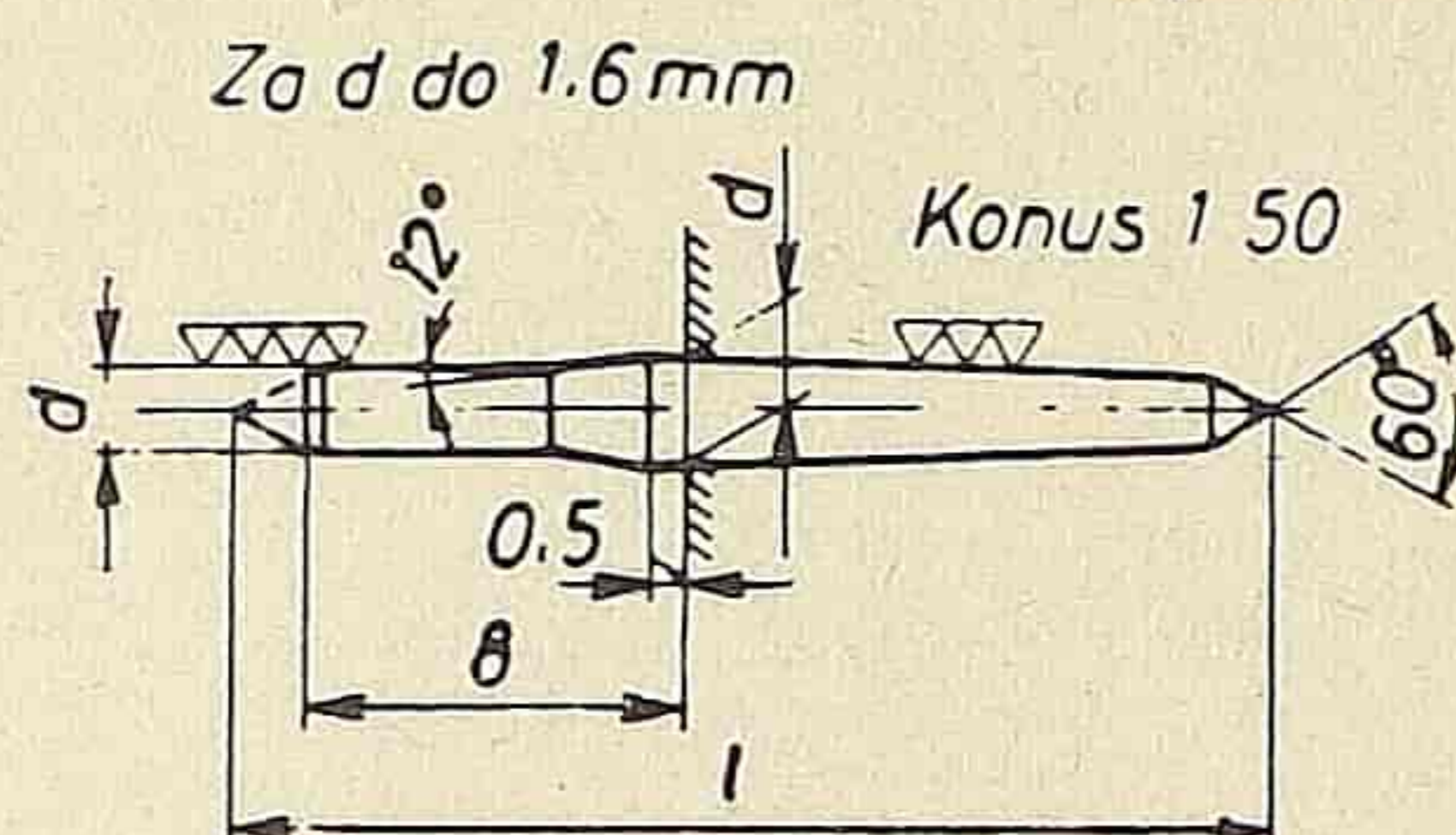
Granična merila za rupe
Čepovi strana "ne ide"
od 1 do 30 mm

JUS K.T3.121

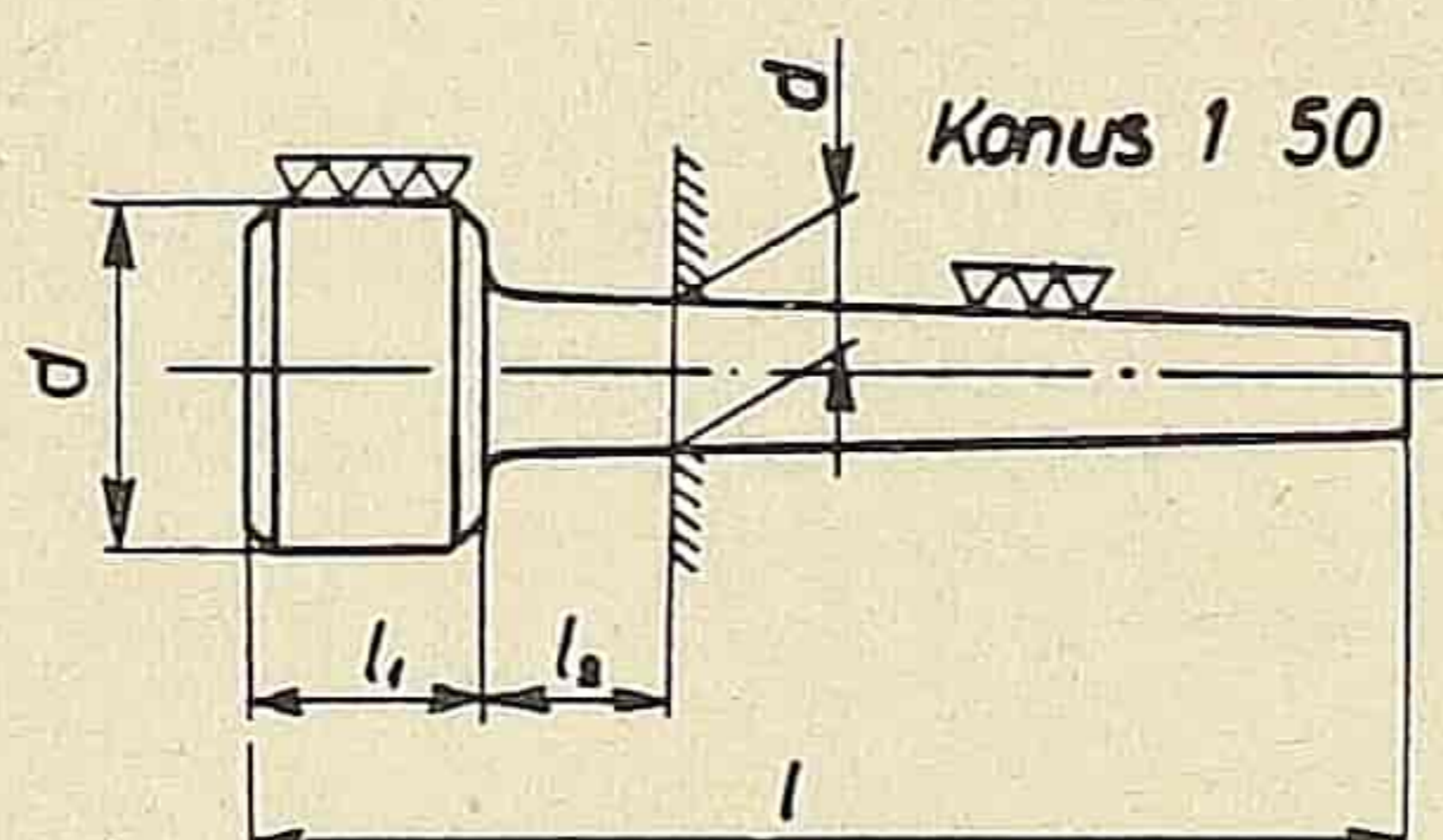
Mere u mm

$\nabla\nabla$ ($\nabla\nabla\nabla$)

$\nabla\nabla\nabla$ = Merne površine vrlo fino obradjene

Za d iznad 4 do 30 mm

Primer oznake:

Oznaka čepa strana "ne ide" nazivne mere $d = 10$ mm u toleranciskom polju H7, jeste

ČEP 10 H7 JUS K.T3.121

Nazivna mera d		d_1	l	l_1	l_2	Pripadajuća držka prema JUS K.T3.950
iznad	do					
od 1	1,6	2	24	$l_1 + l_2 = 8$		2
1,6	3	2,5	24	4	4	2,5
3	6	4	26	5	5	4
6	10	5,5	32	6	6	5,5
10	14	5,5	34	7	7	5,5
14	18	7	40	8	8	7
18	24	9	48	9	10	9
24	30	12	52	10	12	12

Materijal: čelik za granična merila.

Izrada: čepovi su kaljeni i bez okrajaka.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do -
346

- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima
JUS M.A1.310

Označevanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.120 Čepovi strana "ide" od 1 do 30 mm

JUS K.T3.950 Drške dvostrane sa koničnom rupom.

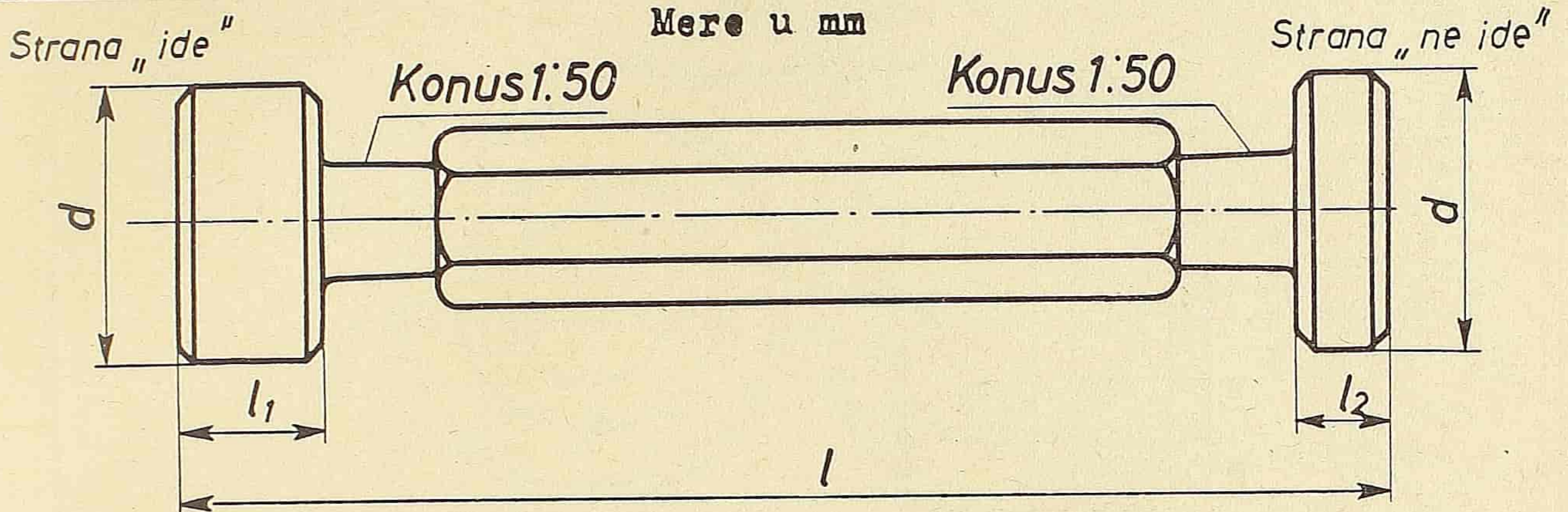

DK 681.2:621.753.2

Predlog br. 2700
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za rupe
čepovi dvostrani sa drškom
od 1 do 30 mm
Sklop

JUS K.T3.122

Nazivna mera d		l	l_1	l_2	Pripadajuća drška prema JUS K.T3.950
iznad	do				
od 1	1,6	54	1)	2)	2
1,6	3	59	7	4	2,5
3	6	71	8	5	4
6	10	83	9	6	5,5
10	14	87	10	7	5,5
14	18	99	12	8	7
28	24	113	14	9	9
24	30	130	16	10	12

1) Vidi JUS K.T3.120

2) Vidi JUS K.T3.121

Primer oznake:

Oznaka čepa dvostranog sa drškom nazivne mere $d = 24$ mm,
u tolerancijskom polju H7, jeste

ČEP 24 JUS K.T3.122

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.120 Čepovi strana "ide" od 1 do 30 mm

JUS K.T3.121 Čepovi strana "ne ide" od 1 do 30 mm

JUS K.T3.950 Drške dvostrane sa koničnom rupom.

SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

Predlog br. 2701
jugoslovenskog
standards

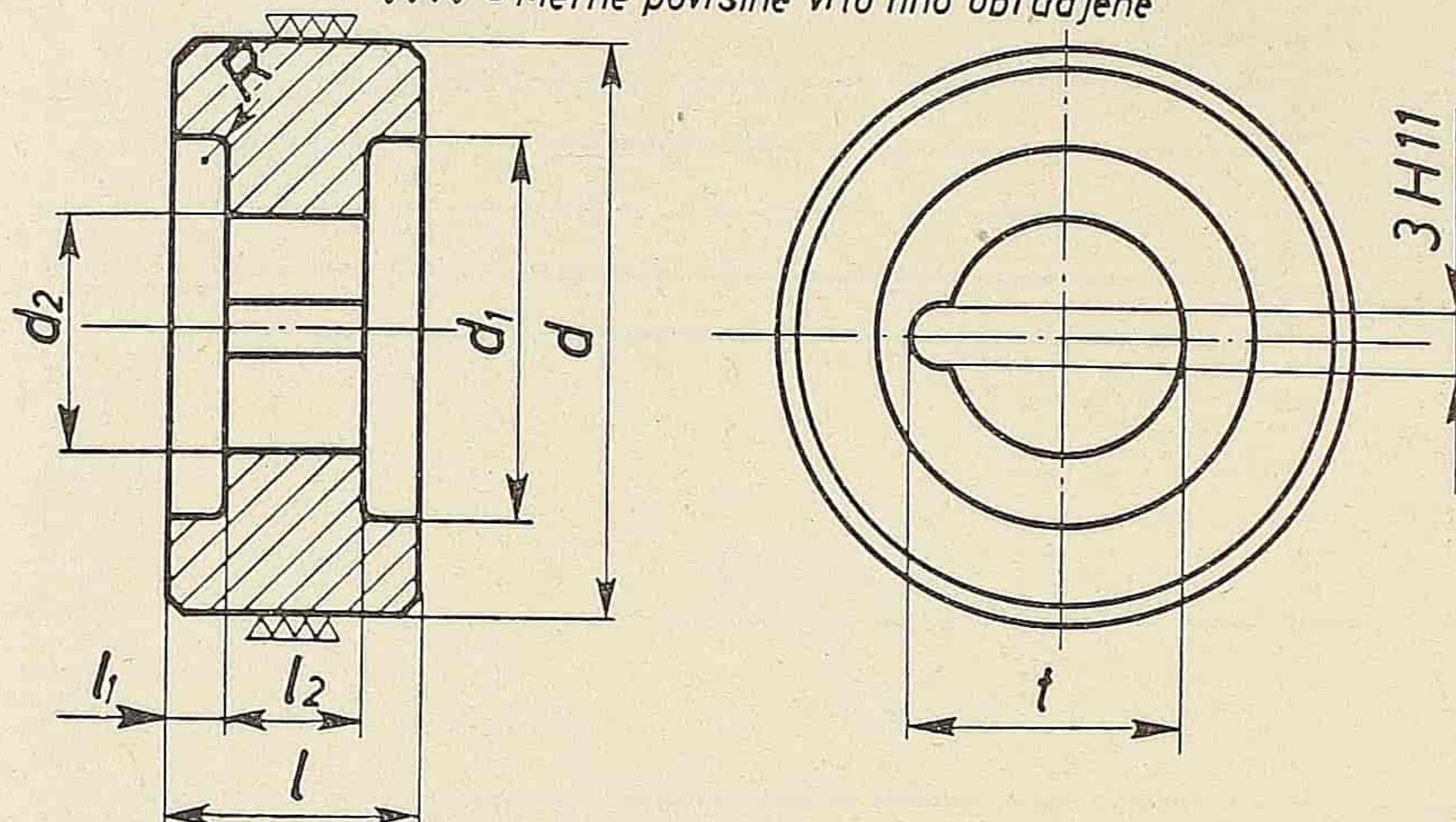
Granična merila za rupe
Čepovi strana "ide"
iznad 30 do 100 mm

JUS K.T3.130

Mere u mm

▽ (▽▽)

▽▽ = Merne površine vrlo fino obradjene

Primer oznake:

Oznaka čepa strana "ide" nazivne mere $d = 50$ mm, u tolerancijskom polju H7, jeste

ČEP 50 H7 JUS K T3.130

Nazivna mera d		d_1	d_2^{H9}	l	l_1	l_2	R	$t +0.01$
iznad	do							
30	35	22	16	16	4	8	1	17,5
35	40	25	16	16	4	8	1	17,5
40	45	28	18	20	4	12	1,6	19,5
45	50	33	18	20	4	12	1,6	19,5
50	60	40	22	25	4	17	2,5	23,5
60	70	48	22	25	4	17	2,5	23,5
70	80	56	26	32	7,5	17	4	27,5
80	90	63	26	32	7,5	17	4	27,5
90	100	72	26	32	7,5	17	4	27,5

Materijal: čelik za granična merila

Izrada: čepovi su kaljeni i bez okrajaka

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do - 346
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

Vaza sa drugim standardima:

JUS K.T3.131 Čepovi strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm,

JUS K.T3.136 Čepovi sa drškom strana "ide" iznad 30 do 100 mm. Sklop

JUS K.T3.137 Čepovi sa drškom strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm,

Sklop

JUS K.T3.140 Čepovi dvostrani sa drškom iznad 30 do 100 mm. Sklop,

JUS K.T3.951 Granična merila. Drške jednostrane,

JUS K.T3.952 Granična merila. Drške dvostrane,

JUS M.B1.114 Granična merila. Vijci za drške.

DK 681.2:621.753.3

Predlog br. 2702
jugoslovenskog
standarda

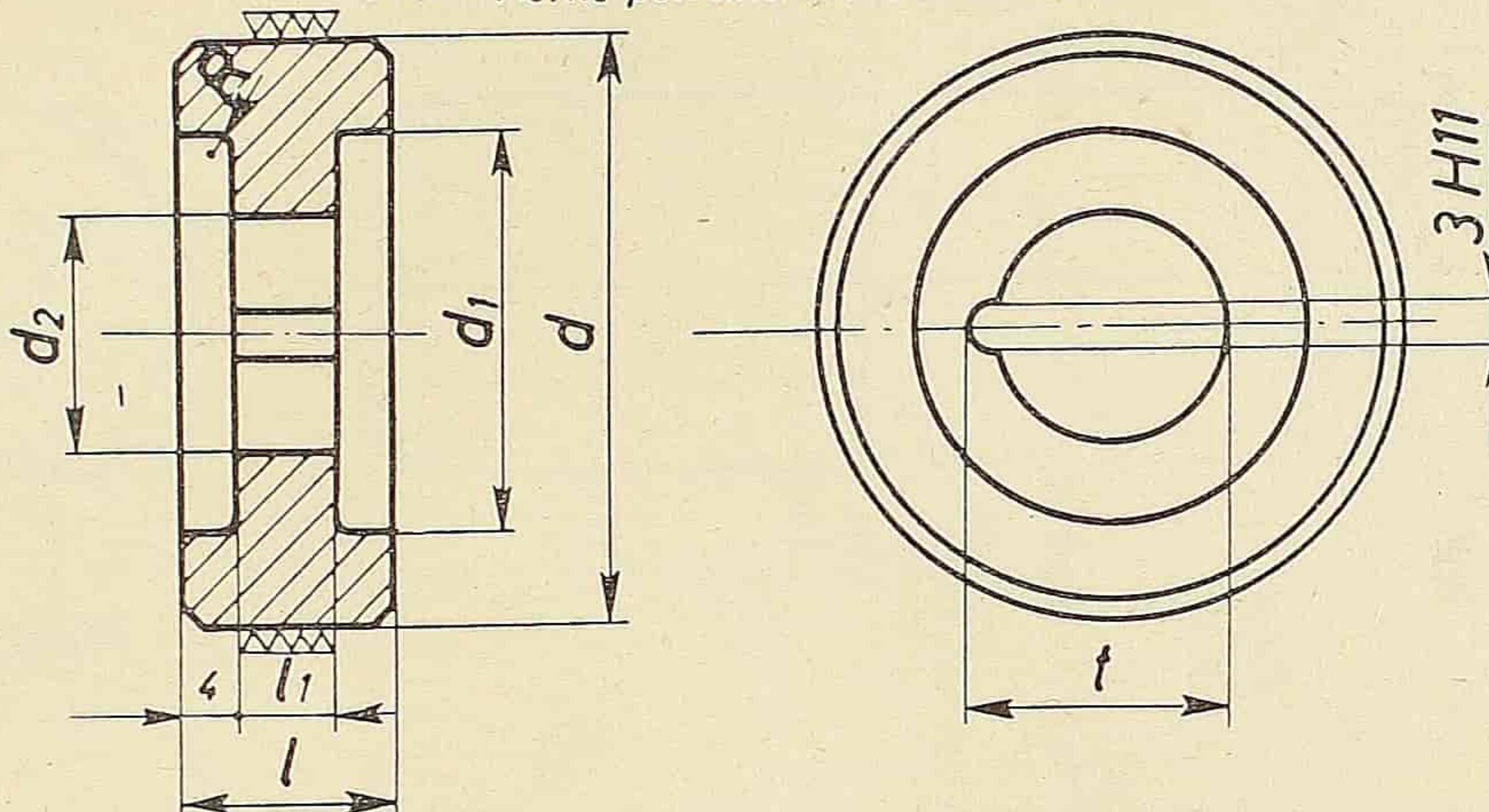
Granična merila za rupe
Čepovi strana "ne ide"
izrada 30 do 100 mm

JUS K.T3.131.

Mere u mm

▽ (▽▽▽)

▽▽▽ = Merne površine vrlo fino obrađene

Primer oznake:

Oznaka čepa strana "ne ide" nazivne mere $d = 50$ mm, u tolerancijskom polju H7, jeste

ČEP 50 H7 JUS K.T3.131

nazivna mera d		d_1	d_2^{H9}	l	l_1	R	$t+0,1$
iznad	do						
30	35	22	16	13	5	1	17,5
35	40	25	16	13	5	1	17,5
40	45	28	18	13	5	1,6	19,5
45	50	33	18	13	5	1,6	19,5
50	60	40	22	16	8	2,5	23,5
60	70	48	22	16	8	2,5	23,5
70	80	56	26	20	12	4	27,5
80	90	63	26	20	12	4	27,5
90	100	72	26	20	12	4	27,5

Materijal: čelik za granična merila.

Izrada: čepovi su kaljeni i bez okrajaka.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do-346
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

Vaza sa drugim standardima:

JUS K.T3.130 Čepovi strana "ide" iznad 30 do 100 mm,

JUS K.T3.136 Čepovi sa drškom strane "ide" iznad 30 do 100 mm.

Sklop.

JUS K.T3.137 Čepovi sa drškom strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm.

Sklop.

JUS K.T3.140 Čepovi dvostrani sa drškom iznad 30 do 100 mm. Sklop

JUS K.T3.951 Granična merila. Drške jednostrane,

JUS K.T3.952 Granična merila. Drške dvostrane.

JUS M.B1.114 Granična merila. Vijci za drške.

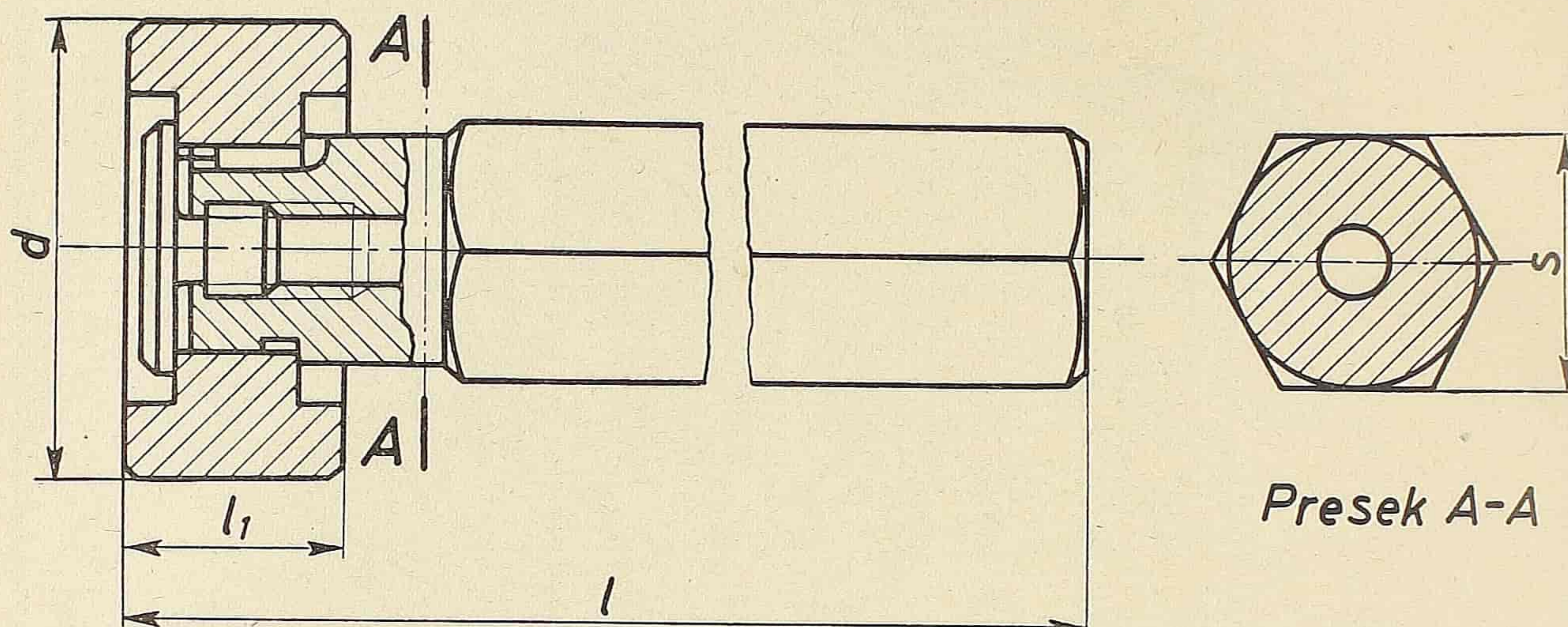
DK 681.2:621.753.3

Predlog br.2703
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za rupe
Čepovi sa drškom strana "ide"
iznad 30 do 100 mm
Sklop

JUS K.T3.136

Mere u mm

Presek A-A

Primer oznake:

Oznaka čepa sa drškom strana "ide" nazivne mere $d = 50$ mm, u tole-
ranciskom polju H7, jeste

ČEP 50 H7 JUS K.T3.136

Nazivna mera d		Pripadajuće					
iz- nad	do	l	l_1	s	drške prema JUS K.T3.951	vijci prema JUS M.B1.114	čivije prema JUS M.C2.202
30	40	105	16	19	16 x 7	M 8 x 1	3 x 6
40	50	117	20	22	18 x 11	M10 x 1	3 x 10
50	70	131	25	27	22 x 16	M12 x 1,5	3 x 14
70	100	145	32	32	26 x 16	M16 x 1,5	3 x 14

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.130 Čepovi strana "ide" izrad 30 do 100 mm

JUS K.T3.951 Granična merila. Drške jednostrane

JUS M.B1.114 Granična merila. Vijci za drške.

SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

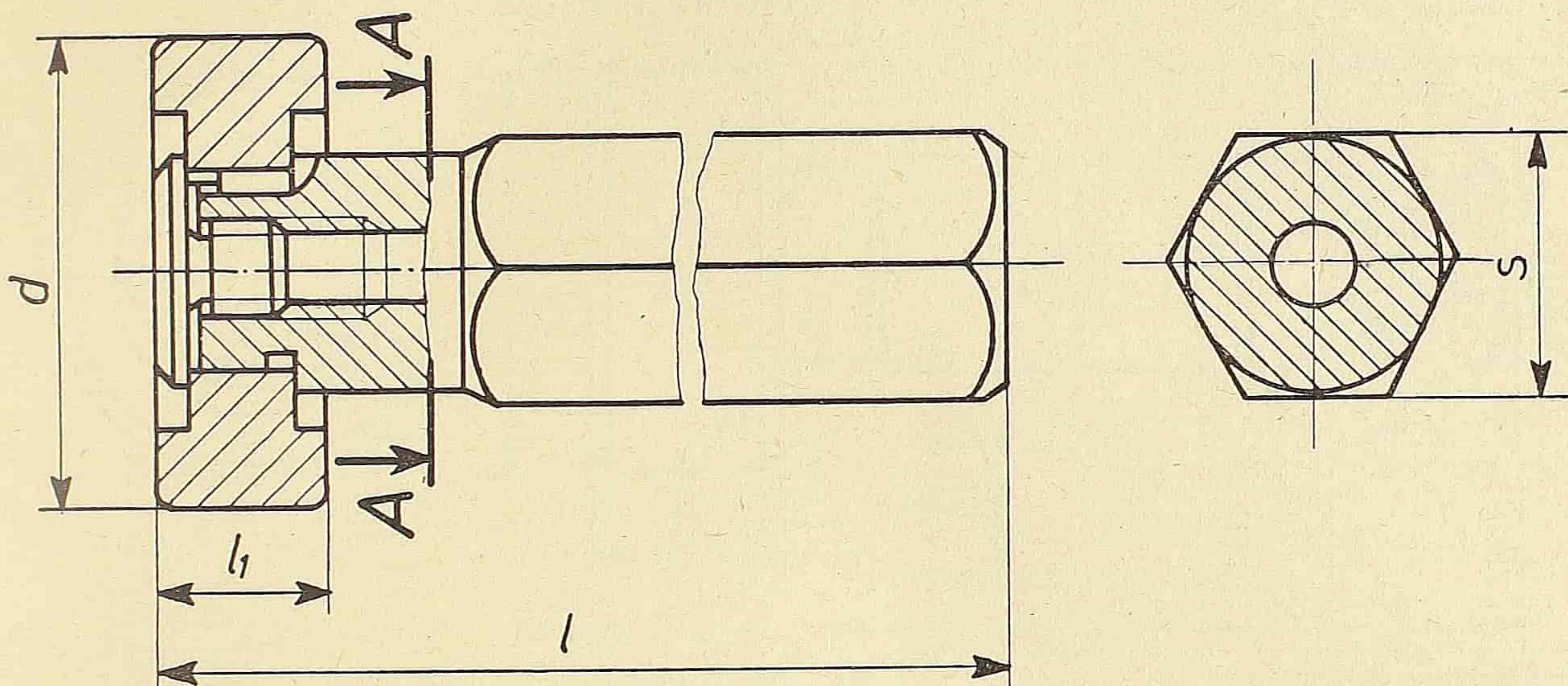

Predlog br. 2704
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za rupe
čepovi sa drškom strana "ne ide"
iznad 30 do 100 mm
Sklop

JUS K.T3.137

Mere u mm

Primer oznake:

Oznaka čepa sa drškom strana "ne ide", nazivne mere $d = 50$ mm,
u tolerancijskom polju H7, jeste

ČEP 50 H7 JUS K.T3.137

Nazivna mera		l	l_1	S	Pripadajuće		
d					drške prema JUS KT3.951	vijci prema JUS M.B1.114	čivije prema JUS M.C2.202
iznad	do						
30	40	102	13	19	16 x 4	M8 x 1	3 x 4
40	50	110	13	22	18 x 4	M10 x 1	3 x 4
50	70	122	16	27	22 x 7	M12 x 1,5	3 x 6
70	100	136	20	32	26 x 11	M16 x 1,5	3 x 6

Veze sa drugim standardima:

JUS K.T3.131 Čepovi strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm.

JUS K.T3.951 Granična merila. Drške jednostrane.

JUS M.B1.114 Granična merila. Vijci za drške.

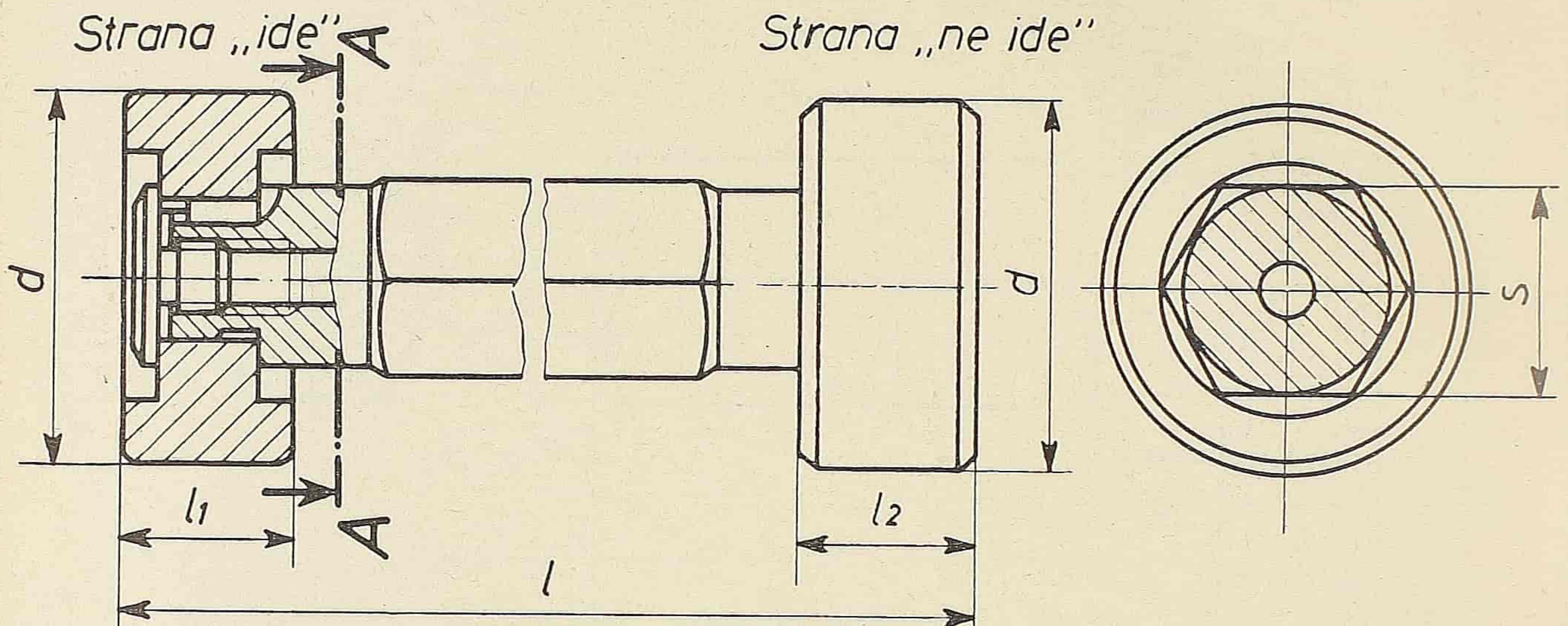
DK 681.2:621.753.3

Predlog br. 2705
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za rupe
Čepovi dvostrani sa drškom
iznad 30 do 100 mm
Sklop

JUS K.T3.140

Mere u mm

Primer oznake:

Oznaka čepa dvostranog sa drškom nazivne mere $d = 50$ mm, u tolerancijskom polju H7 jeste

ČEP 50 H7 JUS K.T3.140

Nazivna mera d						Pripadajuće			
						Drške pre- ma JUS K.T3.052	Vijak prema JUS M.B1.114	Čivije prema JUS M.C2.202 za strane	
iznad	do	l	l_1	l_2	s			"ide"	"ne ide"
30	40	127	16	13	19	16	M8 x 1	3 x 6	3 x 4
40	50	142	20	13	22	18	M10 x 1	3 x 10	3 x 4
50	70	163	25	16	27	22	M12 x 1,5	3 x 14	3 x 6
70	100	186	32	20	32	26	M15 x 1,5	3 x 14	3 x 6

Veza sa drugim standardima:

- JUS K.T3.130 Čepovi strane "ide" iznad 30 do 100 mm
 JUS K.T3.131 Čepovi strane "ne ide" iznad 30 do 100 mm
 JUS K.T3.952 Granična merila. Drške dvostrane
 JUS M.B1.114 Granična merila. Vijci za drške.

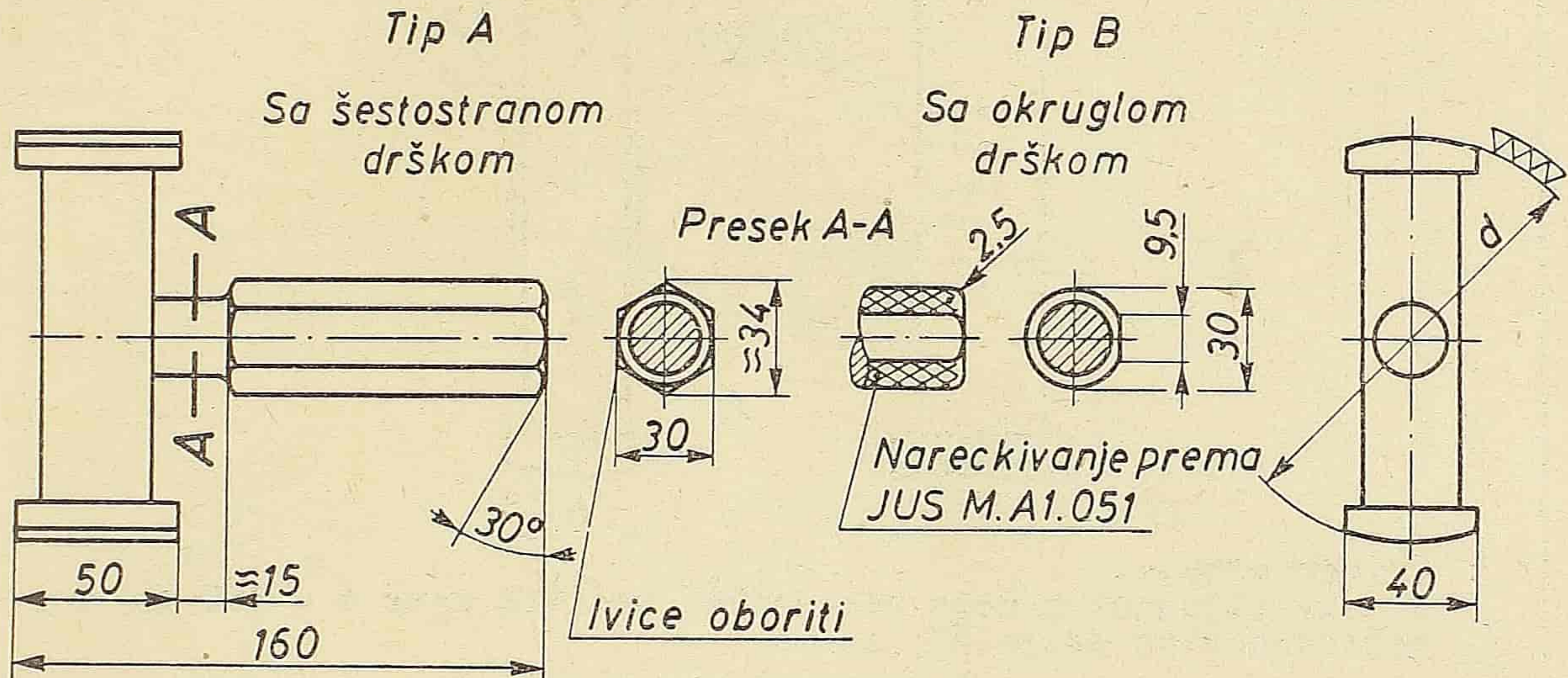

Mere u mm

= Merne površine vrlo fino obradjene

1. Pljosnati čepovi sa drškom iznad 100 do 160 mm nazivne mere

Primer oznake:

Oznaka pljosnatog čepa strana "ide" sa drškom tipa A, nazivne mere $d = 120$ mm, u tolerancijskom polju H7, jeste

ČEP A 120 H7 JUS K.T3.145

- Materijal:
- za čep: čelik za granična merila ili sivi liv - SL sa mernim pločicama od čelika za granična merila.
  - za dršku tipa A: točeni čelik ili laki metal ili presovani materijali
  - za dršku tipa B: točeni čelik
- Ako u perudžbini nije naveden materijal za drške, drške se isporučuju prema izboru proizvođača

Izrada: čep je kovan u kalupu i obradjen, ako je telo čepa od sivog liva sa umetnutim mernim pločicama, merne pločice su kaljene. Čeone ivice mernih površina su zakošene. Drške od točenog čelika treba površinski zaštititi prema izboru proizvođača. Telo čepa mora biti na dršci nasadjeno i učvršćeno. Način učvršćenja prema izboru proizvođača.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do - 346
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310.

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

Veza sa drugim standardima

JUS K.T3.146 Pljosnati čepovi strana "ide" iznad 100 do 500 mm.

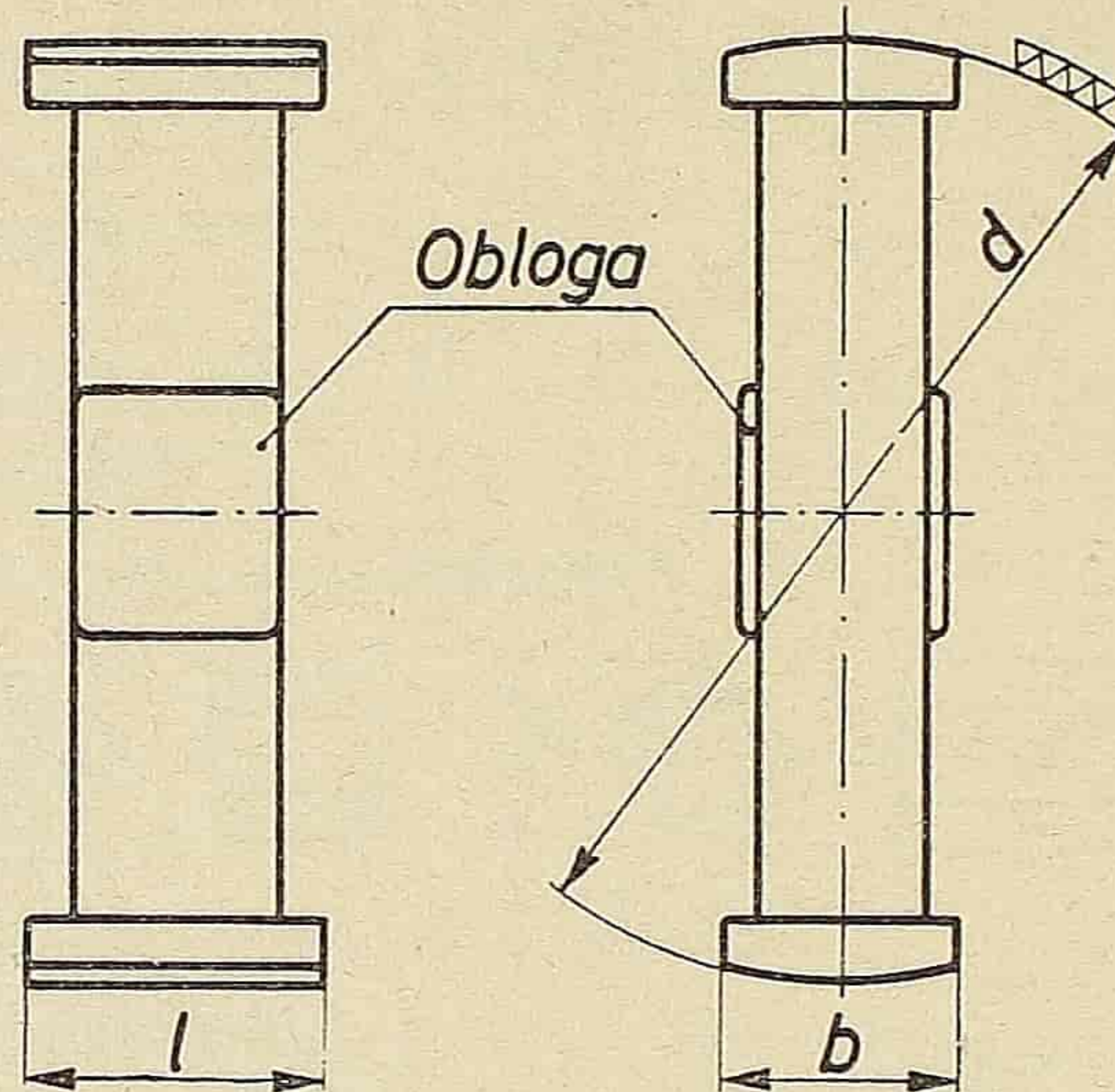
Nastavak na strani 2

2 Pljosnati čepovi bez drške iznad 160 do 500 mm nazivnog prečnika¹⁾

▽(▽▽▽)

▽▽▽=Merne površine vrlo fino obradjene

Primer oznake:

Oznaka pljosnatog čepa bez drške, nazivne mere $d = 300$ mm, u toleranciskom polju H7, jeste

ČEP 300 H7 JUS K.T3.145

nazivna mera d		b	l
iznad	do		
160	250	50	63
250	500	63	80

1) Pljosnati čepovi ne upotrebljavaju se za merenje rupa sa tankim zidovima (radi deformisanja). Ako je dužina merene rupe veća od $2l$, preporučuje se upotreba dužih čepova, da bi se kontrolisala celokupna dužina naleganja i time osigurala zamisljivost. Pljosnati čepovi dužine l upotrebljavaju se za dužine rupa $2x$, ova vrednost može biti veća ili manja. Veće merne dužine l , biraju se prema JUS M.Ao.001 red R10, Standardni brojevi.

Materijal: - za čep: čelik za granična merila ili sivi liv - SL sa mernim pločicama od čelika za granična merila
- za oblogu: drvo ili veštački presovani materijali prema izboru proizvođača.

Izrada: čep je kovan u kalupu i obradjen, ako je čep od sivog liva sa umetnutim mernim pločicama, merne pločice su kaljene. Sve ivice mernih površina su zakošene.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do - 346
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.146 Pljosnati čepovi strana "ne ide" iznad 100 do 500 mm.

Predlog br. 2707
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za rupe
Pljosnati čepovi strana "ne ide"
iznad 100 do 500 mm

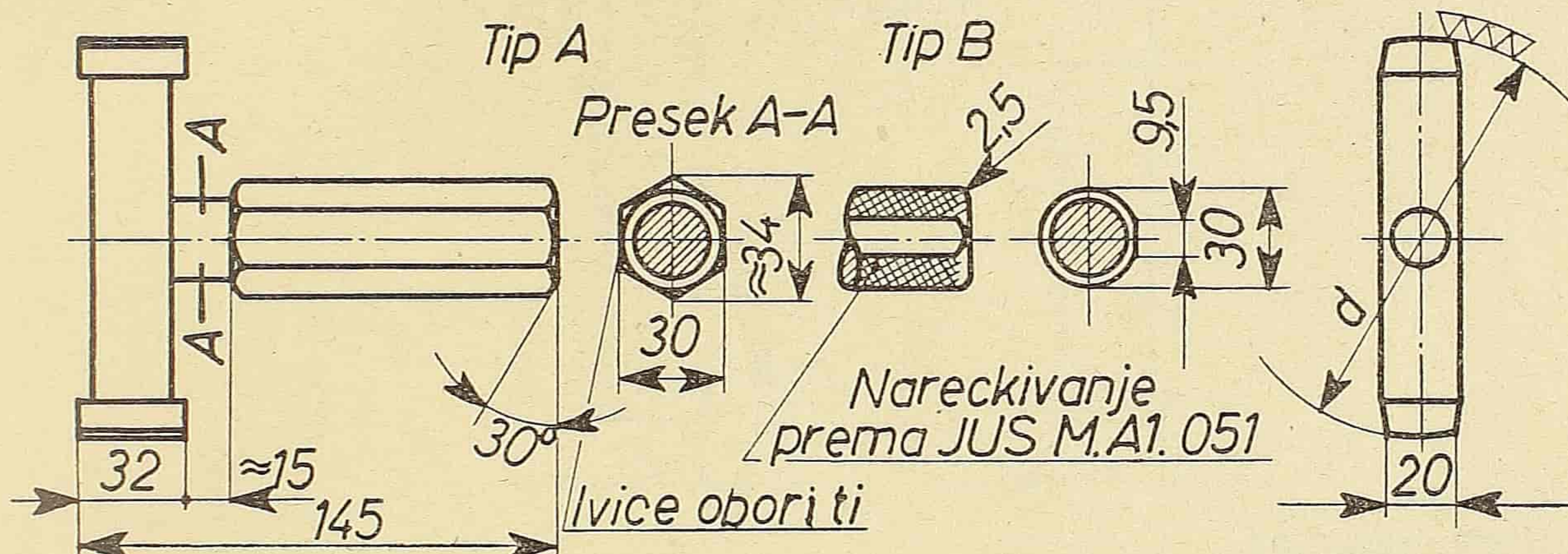
JUS K.T3.146

Mere u mm

▽▽ = Merne površine vrlo fino obradjene

1. Pljosnati čepovi sa drškom iznad 100 do 160 mm nazivnog prečnika

Primer oznake:

Oznaka pljosnatog čepa strane "ne ide" sa drškom tipa A, za prečnik rupe $d = 120$ mm, u toleranciskom polju H7, jeste

ČEP A 120 H7 JUS K.T3.146

Materijal: - za čep: čelik za granična merila ili sivi liv - SL sa mernim pločicama od čelika za granična merila

- za dršku tipa A: točeni čelik ili laki metali ili presovani materijali

- za dršku tipa B: točeni čelik

Ako u porudžbini nije naveden materijal za drške, drške se isporučuju prema izboru proizvođača

Izrada: čep je kovan u kalupu i obradjen, ako je telo čepa od sivog liva sa umetnutim mernim pločicama, merne pločice su kaljene. Čeone ivice mernih površina su zakošene. Drške od točenog čelika treba površinski zaštititi prema izboru proizvođača. Telo čepa mora biti na dršci nasadjeno i učvršćeno. Način učvršćenja prema izboru proizvođača.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do - 346

- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310.

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.145 Pljosnati čepovi strana "ide" iznad 100 do 500 mm.

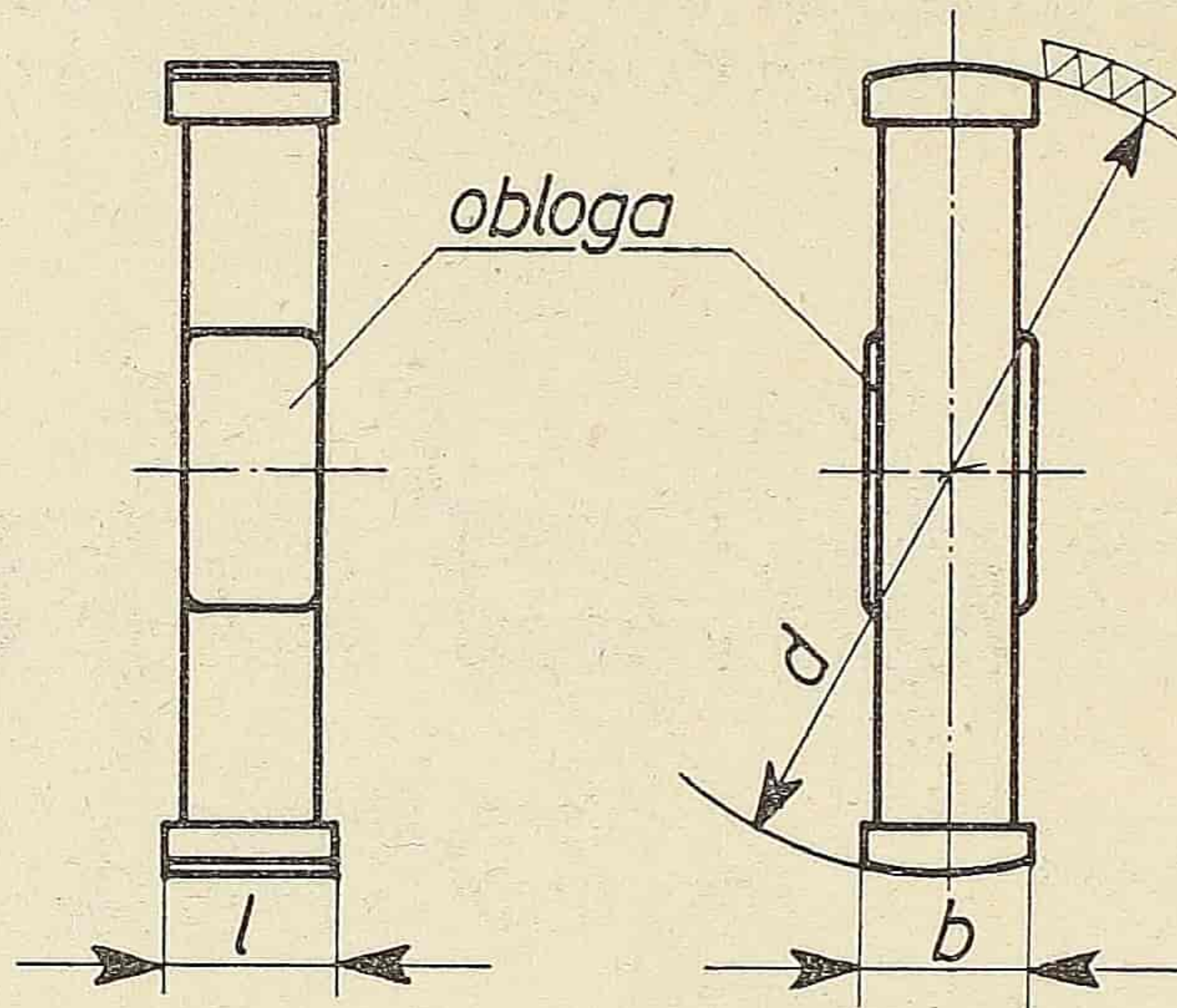
Nastavak na strani 2

2 Pljosnati čepovi bez drške iznad 160 do 500 mm nazivnog prečnika

▽ (▽▽▽)

▽▽▽ = Merne površine vrlo fino obradjene

Primer oznake:

Oznaka pljosnatog čepa bez drške, nazivne mere $d = 300$ mm, u tolerancijskom polju H7, jeste

ČEP 300 H7 JUS T3.146

Nazivna mera d		b	l
iznad	do		
160	250	32	32
250	500	40	40

Pljosnati čepovi strana "ne ide" upotrebljavaju se^u specijalnim slučajevima za merenje plitkih rupa.

Materijal: - za čep: čelik za granična merila ili sivi liv - SL sa mernim pločicama od čelika za granična merila
- za oblogu: drvo ili veštački presovani materijal prema izboru proizvođača

Izrada: čep je kovan u kalupu i obradjen, ako je čep od sivog liva sa umetnutim mernim pločicama, merne pločice su kaljene. Čeone ivice mernih površina su zakošene.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do - 346
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015

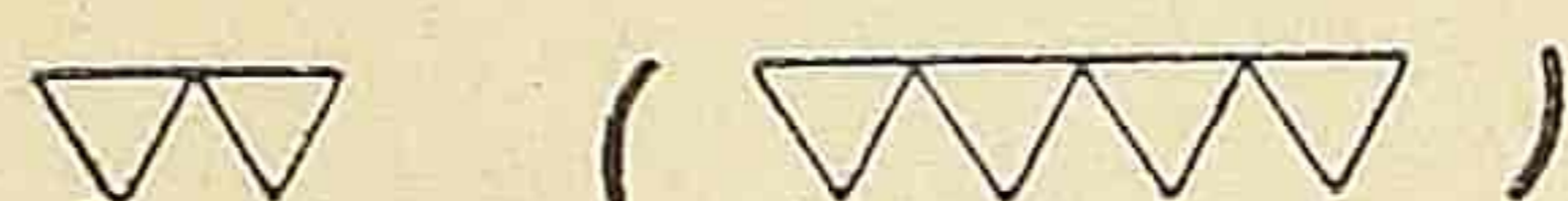
Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.145 Pljosnati čepovi strana "ide" iznad 100 do 500 mm.

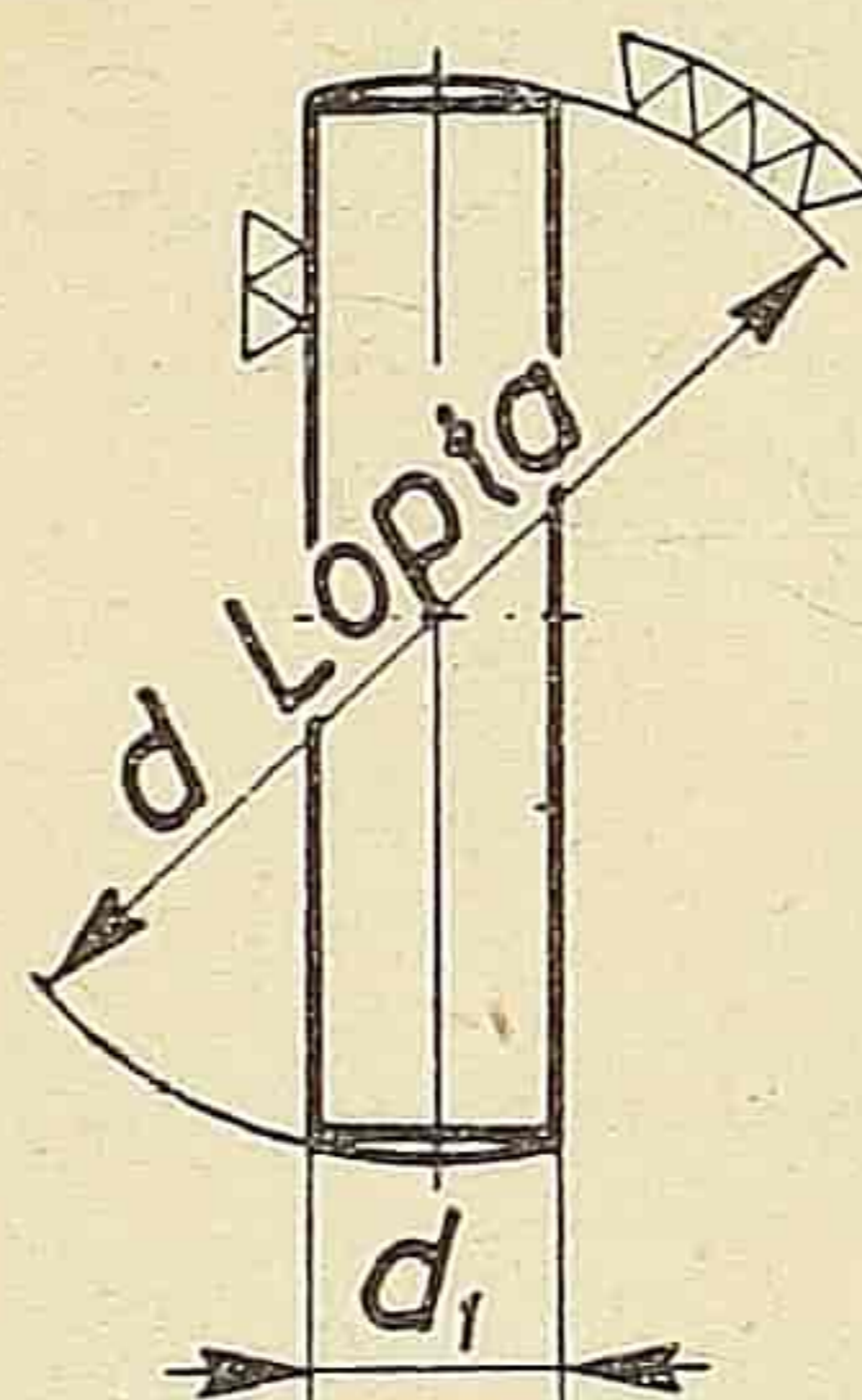

Predlog br. 2708 jugoslovenskog standarda	Granična merila za rupe šipke strana "ne ide" iznad 50 do 500 mm	JUS K.T3.150

Mere u mm

= Merne površine vrlo fino obradjene

Primer oznake:

Oznaka šipke strana "ne ide" nazivne mere $d = 300$ mm,
u toleranciskom polju H7, jeste

ŠIPKA 300 H7 JUS K.T3.150

Nazivna mera d		d_1 h9	Pripadajuća drška
iznad	do		
50	160	10	10 JUS K.T3.954
160	250	12	obloga od veš- tačkih presova- nih materijala
250	500	16	

Za šipke strana "ne ide" ne preporučuje se upotreba za merenje predmeta sa tankim zidovima, plitkim rupama i prečnika jezgra za unutrašnje navoje.

Materijal: čelik za granična merila.

Izrada: merne površine su kaljene.

Mere merila uzimaju se:

- za nazivne mere po ISA sistemu prema JUS M.A1.340 do - 346
- za nazivne mere čija su odstupanja označena brojevima prema JUS M.A1.310.

Označavanje i oznake: za rupe prema JUS K.T3.015.

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.151 Šipke sa drškom strana "ne ide", iznad 50 do 500 mm. Sklop.

JUS K.T3.954 Drške za šipke.

DK 681.2:621.753.3

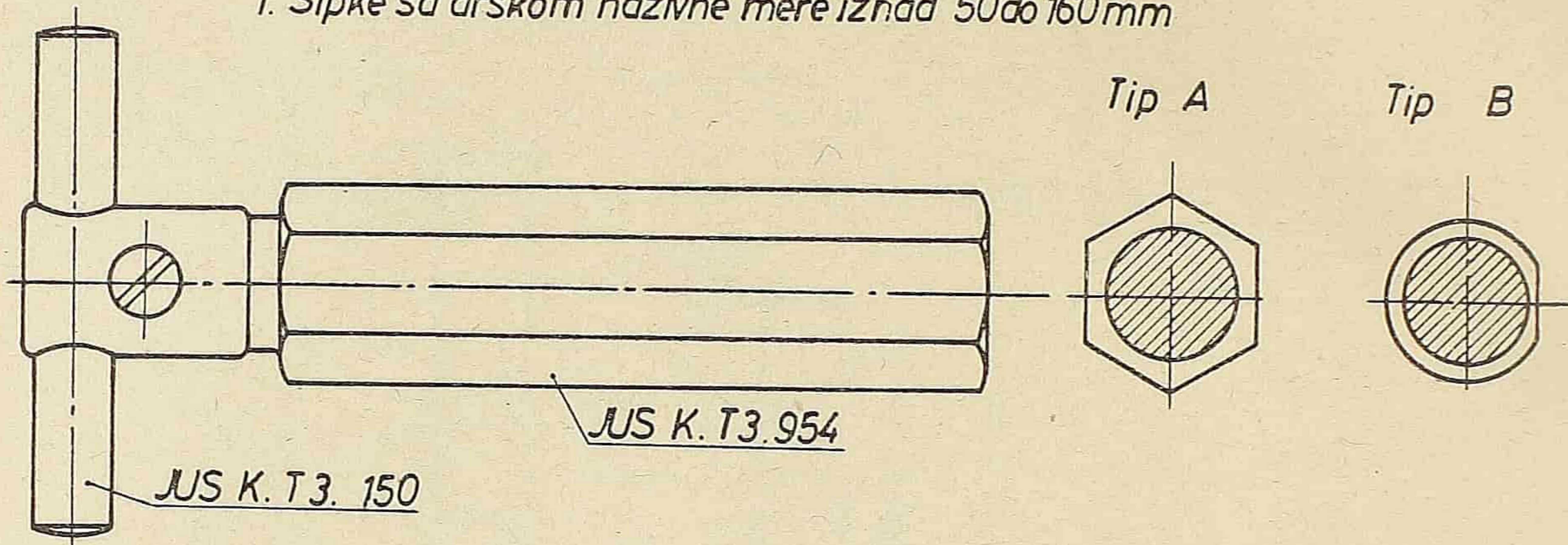
Predlog br.2709
jugoslovenskog
standarda

Granična merila za rupe
Šipke strana »ne ide« sa i bez drške
iznad 50 do 500 mm
Sklop

JUS K.T3.151

mere u mm

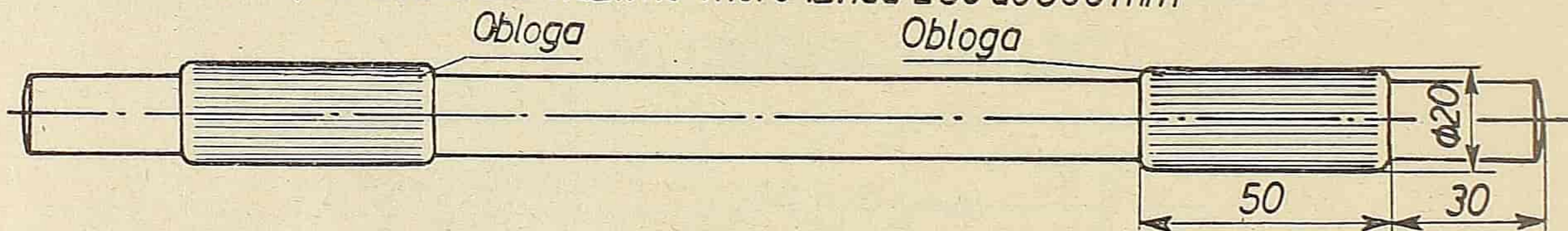
1. Šipke sa drškom nazivne mere iznad 50 do 160 mm

2. Šipke bez drške nazivne mere iznad 160 do 250 mm

3. Šipke bez drške nazivne mere iznad 250 do 500 mm

Primeri oznaka:

Oznaka šipke strana »ne ide« sa drškom tipa A, za prečnik rupe $d = 100$ mm, u toleranciskom polju H7, jeste

Šipka A 100 H7 JUS K.T3.151

Odnosno, šipke bez drške za prečnik rupe $d = 200$ mm, u toleranciskom polju H7, jeste

Šipka 200 H7 JUS K.T3.151

Odnosno, za prečnik rupe $d = 300$ mm, u istom toleranciskom polju, jeste

Šipka 300 H7 JUS K.T3.151

Za šipke strana »ne ide« ne preporučuje se upotreba za merenje predmeta sa tankim zidovima, plitkim rupama i prečnika jezgra za unutrašnje navoje.

Materijal za oblogu: veštački presovani materijali.

Nareckanje obloge je proizvoljno.

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.150 Šipke strana »ne ide« iznad 50 do 500 mm

JUS K.T3.954 Drške za šipke.

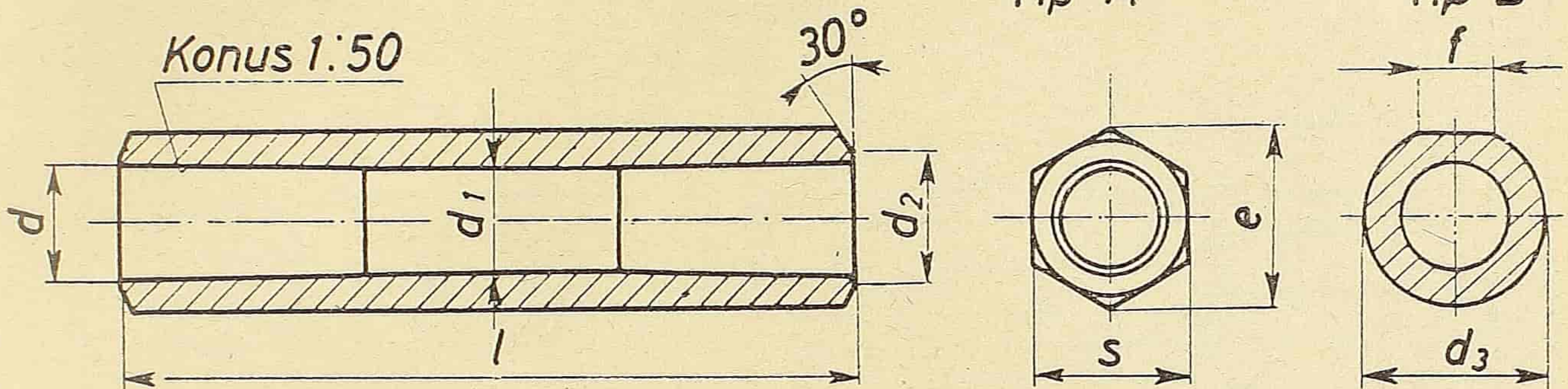
DK 681.2:621.3

Predlog br 2710
jugoslovenskog
standarda

Granična merila
Drške dvostrane sa koničnim
rupama

JUS K.T3.950

Mere u mm

Primer oznake:

Oznaka dvostrane drške sa koničnim rupama prečnika $d = 12$ mm, jeste

DRŠKA 12 JUS K.T3.950

d	d_1	d_2	d_3	e	f	l	g
2	1,7	3	7	6,9	4	35	6
2,5	2,2	3,5	7	6,9	4	40	6
4	3,7	5	9	9,2	5	48	8
5,5	5,1	6,5	10	10,4	6	56	9
7	6,5	9	12	12,7	6	63	11
9	8,5	11	16	16,2	7	70	14
12	11,5	14	20	19,6	8	80	17
16	15,3	18	25	25,4	9	90	22
20	19,1	22	30	31,2	10	100	27
25	23,8	28	36	36,9	12	110	32

Materijal: - topljeni čelik

- laki metali

- veštački presovani materijali

Ukoliko u porudžbini nije naveden materijal, drške
se isporučuju prema izboru proizvođača.

Izrada: Površinska zaštita drški prema izboru proizvođača.

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.120 Čepovi strana "ide" od 1 do 30 mm

JUS K.T3.121 Čepovi strana "ne ide" od 1 do 30 mm

SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

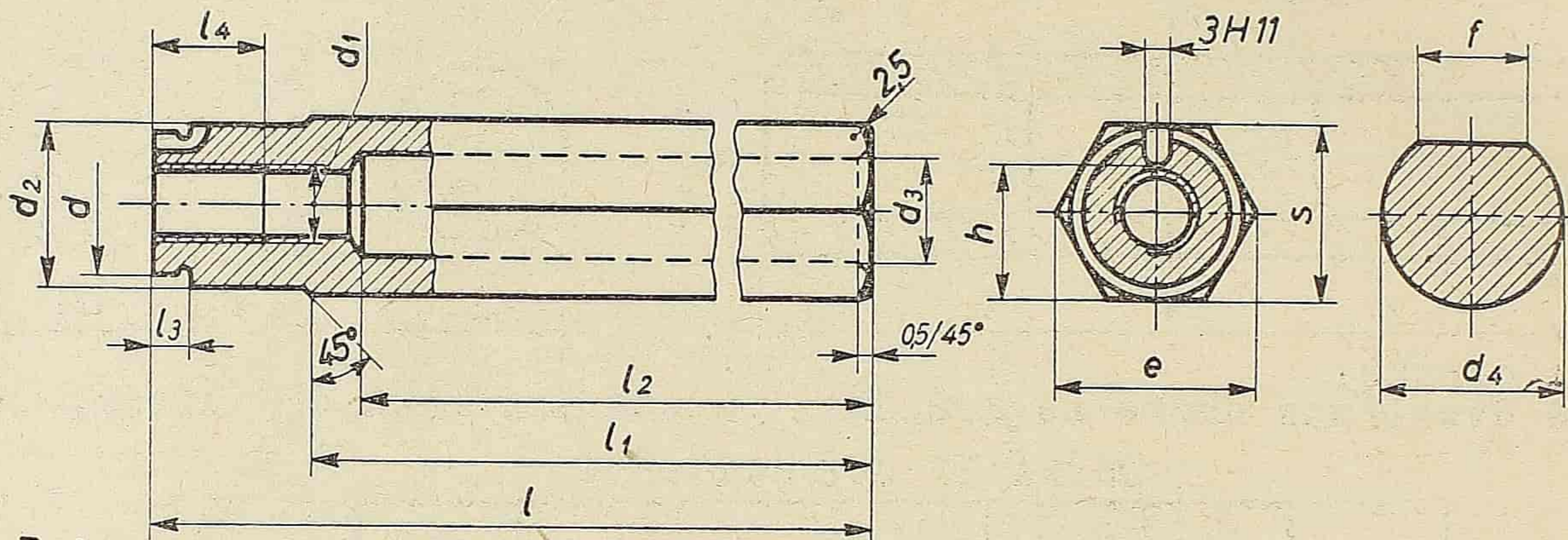

DK 681.2:621.753.3

Predlog br. 2711
jugoslovenskog
standardsaGranična merila
Drške jednostrane

JUS K.T3.951

Mere u mm

Primer oznake:

Oznaka jednostrane drške prečnika $d = 18$ mm, dužine $l_3 = 24$ mm, jeste

DRŠKA 18 x 24 JUS K.T3.951

dh9	d_1	d_2	d_3	d_4	e	f	$h-0,1$	l_1	l_2	l_4	s
16	M8 x 1	18,5	12	20	21,9	10	14,5	80	75	12	19
18	M10 x 1	21,5	14	25	25,4	12	16,5	85	80	14	22
22	M12 x 1,5	26	16	30	31,2	15	20,5	90	85	18	27
26	M16 x 1,5	31,5	20	36	36,9	15	24,5	95	90	18	32

dh9	l_3	l	l_3	l	l_3	l	l_3	l	l_3	l
16	4	97	7	100	11	104	16	109	21	114
18	4	105	7	108	11	112	16	117	24	125
22	4	114	7	117	11	121	16	126	24	134
26	-	-	7	127	11	131	16	136	24	144

Materijal: - topljeni čelik

- laki metali

- veštački presovani materijali

Ukoliko u porudžbini nije naveden materijal, drške se isporučuju prema izboru proizvođača.

Izrada: Površinska zaštita drški prema izboru proizvođača.

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.130 Čepovi strana "ide" iznad 30 do 100 mm,

JUS K.T3.131 Čepovi strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm,

JUS K.T3.136 Čepovi sa drškom strana "ide" iznad 30 do 100 mm. Sklop.

JUS K.T3.137 Čepovi sa drškom strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm. Sklop.

JUS M.B1.114 Granična merila. Vijci za drške.

SAVEZNA KOMISIJA ZA STANDARDIZACIJU

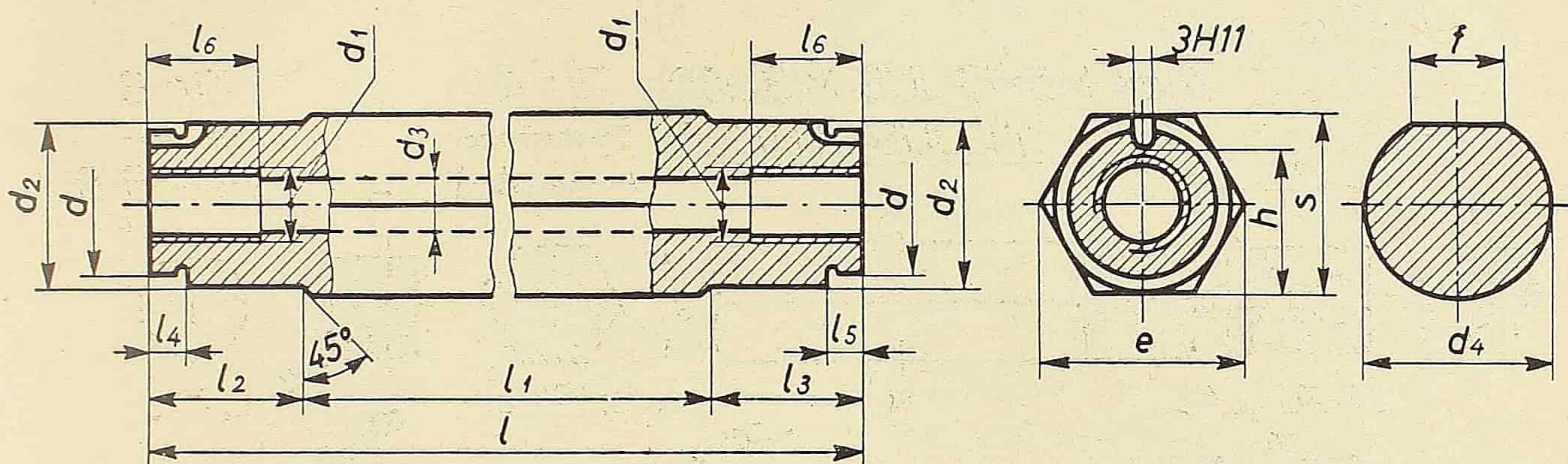

Predlog br. 2712
jugoslovenskog
standards

Granična merila
Drške dvostrane

JUS K.T3.952

Mere u mm

Primer oznake:

Oznaka dvostrane drške prečnika $d = 18$ mm, jeste
DRŠKA 18 JUS K.T3.952

dh9	d_1	d_2	$d_3 \pm 0,1$	d_4	e	f	$h - 0,1$	l	l_1	l_2	l_3	l_4	l_5	l_6	s
16	M8x1	18	6,9	20	21,9	10	14,5	117	80	20	17	7	4	12	19
18	M10x1	21,5	8,9	25	25,4	12	16,5	132	85	27	20	11	4	14	22
22	M12x1,5	26	10,4	30	31,2	15	20,5	153	90	36	27	16	7	18	27
26	M16x1,5	31,5	14,1	36	36,9	15	24,5	175	95	41	36	16	11	18	32

Materijal: - topljeni čelik

- laki metali

- veštački presovani materijali

Ukoliko u porudžbini nije naveden materijal, drške se isporučuju prema izboru proizvođača.

Izrada: Površinska zaštita drški prema izboru proizvođača.

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.130 Čepovi strana "ide" iznad 30 do 100 mm,

JUS K.T3.131 Čepovi strane "ne ide", iznad 30 do 100 mm,

JUS K.T3.140 Čepovi dvostrani sa drškom iznad 30 do 100 mm. Sklop

JUS M.B1.114 Granična merila. Vijci za drške.

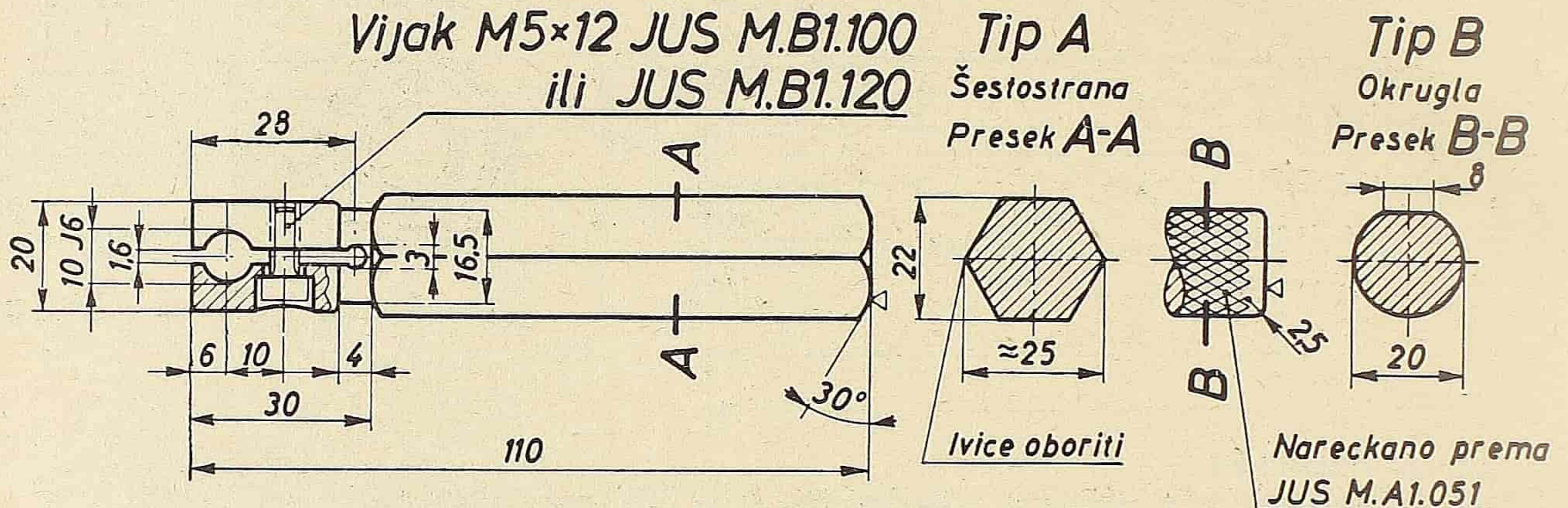
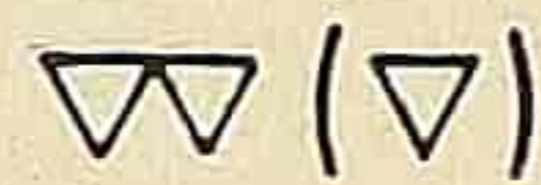

Predlog br. 2713
jugoslovenskog
standarde

Granična merila
Drške za šipke

JUS K.T3.954

Mere u mm

Primer oznake:

DRŠKA JUS K.T3.954

Materijal: topljeni čelik

- leki metali
- veštački presovani materijali

Ukoliko u porudžbini nije naveden materijal, drške se isporučuju prema izboru proizvođača.

Izrada: Površinska zaštita, drški prema izboru proizvođača.

Veze sa drugim standardima:

JUS K.T3.150 Šipke strane "ne ide" iznad 50 do 500 mm

JUS K.T3.151 Šipke strane "ne ide" sa i bez drške, iznad 50 do 500 mm. Sklop.

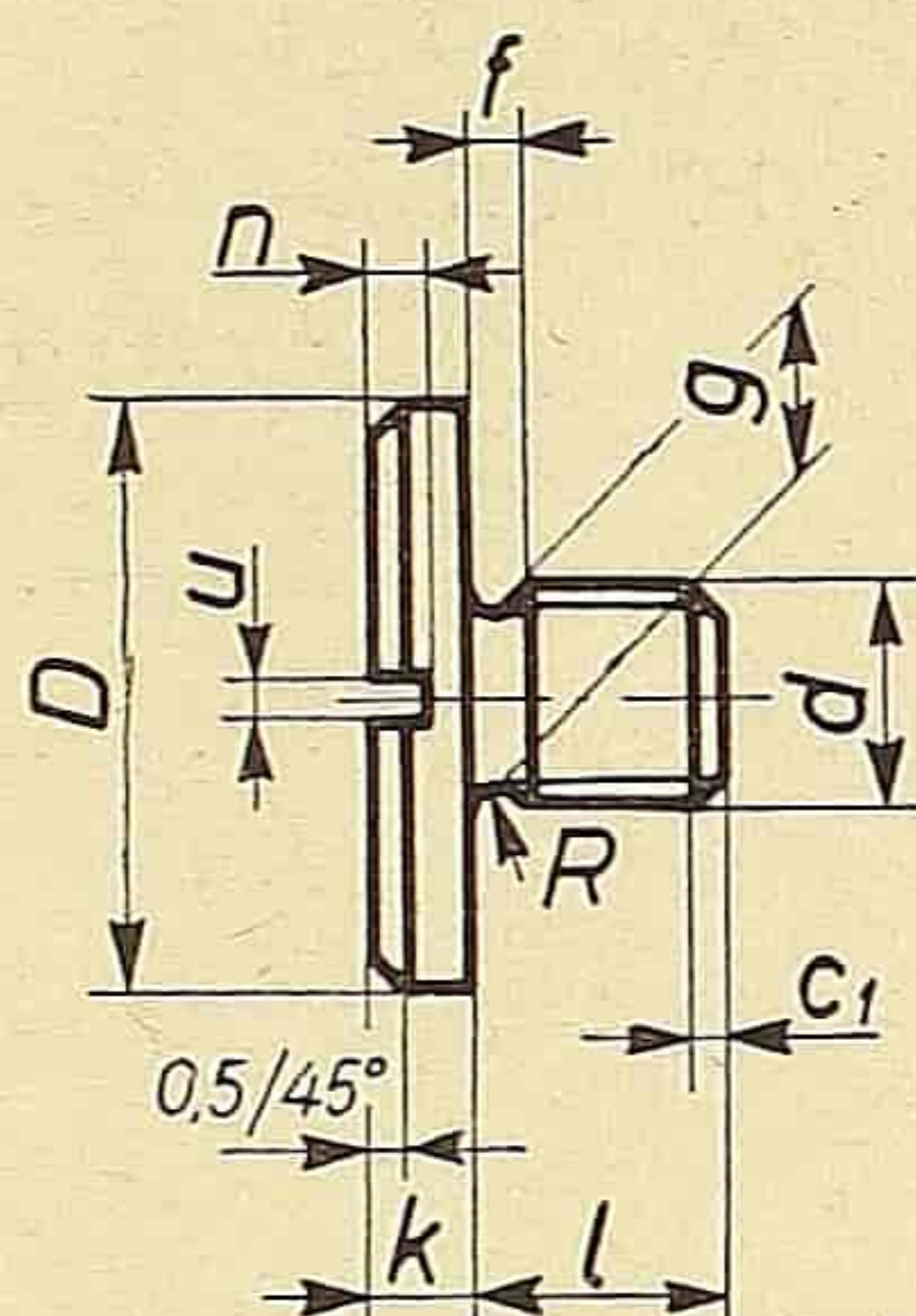

Predlog br. 2714
jugoslovenskog
standarda

Granična merila
Vijci za drške

JUS M.B1.114

Mere u mm

c_1 prema JUS M.B1.012
 f, g i R prema JUS M.B1.005

Primer oznake:

Oznaka vijka za drške sa navojem M10 x 1, jeste
VIJAK M10 x 1, jeste

NAVOJ	d	D	k	l	n	u
M 8 x 1		19	3,5	10	1,5	1,5
M10 x 1		22	4	12	1,8	1,5
M12 x 1,5		26	4	15	1,8	2
M16 x 1,5		30	4	15	1,8	2

Materijal: ČV2B - JUS M.B1.021

Izrada: 2, glava je ocrnjena

Izrada, tolerancije i ispitivanje: Tehnički propisi za izradu i isporuku vijaka i navrtki JUS M.B1.021.

Veza sa drugim standardima:

JUS K.T3.130 Čepovi strana "ide" iznad 30 do 100 mm

JUS K.T3.131 Čepovi strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm

JUS K.T3.136 Čepovi sa drškom strana "ide" iznad 30 do 100 mm.
Sklop.

JUS K.T3.137 Čepovi sa drškom strana "ne ide" iznad 30 do 100 mm.
Sklop.

JUS K.T3.140 Čepovi dvostrani sa drškom iznad 30 do 100 mm.
Sklop.

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Pregled važnijih dokumenata koje je Savezna komisija za standardizaciju primila od sledećih organizacija:

Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), i
Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Ova dokumentacija predstavlja pojedine faze rada, čiji je krajnji cilj donošenje međunarodnih preporuka sa područja standardizacije.

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Savezne komisije za standardizaciju, ili putem izrade fotokopija ili mikrofilmova, a po posebnom pismenom traženju, uz obaveznu plaćanja troškova foto- ili mikrofilmske reprodukcije.

IEC/TC 2 Rotacione mašine

IEC publikacija br. 34—3: Preporuke za donošenje standarda za trofazne turbogeneratore 3000 obr/min — 50 Hz. Peto izdanje 1958 god. Cena 6 šv. fr.

IEC/TC 5 Parne turbine

IEC publikacija br. 45: Preporuke za parne turbine, I deo — propisi. Drugo izdanje 1958 god. Cena 8 šv. fr.

IEC/TC 29 Elektroakustika

IEC publikacija br. 98: Preporuke za gramofonske ploče sa bočnim ubeležavanjem za opštu i specijalnu upotrebu. Prvo izdanje 1958 god. Cena 6 šv. fr.

IEC/TC 37 Prenaponski odvodnici

IEC publikacija br. 99—1: Odvodnici prenapona sa nelinearnim otporima. Prvo izdanje 1958 god. Cena 8 šv. fr.

PREGLED PRIMLJENIH VAŽNIJH INOSTRANIH STANDARDA

Ova rubrika obuhvata pregled važnijih inostranih standarda primljenih u standardoteci Savezne komisije za standardizaciju, koja ima vrlo obimne zbirke inostranih standarda skoro svih zemalja sveta. Stručnjaci, zainteresovane ustanove i preduzeća mogu da koriste sve ove standarde u samoj standardoteci SKS. Za eventualnu nabavku originalnih standarda iz inostranstva svaki interesent, bez razlike, treba da se obrati Saveznoj komisiji za standardizaciju (Beograd, Admirala Geprata br. 16), s obzirom na postojeći sporazum po kome inostrane organizacije za standardizaciju šalju svoje standarde u inostranstvo samo po preporuci nacionalne organizacije za standardizaciju odnosno zemlje. U konkretnom traženju, upućenom Saveznoj komisiji za standardizaciju, interesenti treba da se obavežu da će troškove nabavke standarda nadoknaditi u dinarima preduzeću »Jugoslovenska knjiga« — Beograd, Terazije 27, sa kojim već postoji sporazum u tom pogledu, ili nekom drugom preduzeću koje je ovlašćeno da vrši uvoz knjiga, a na koje interesent ukaže u svom zahtevu. Ukoliko isporuka usledi preko nekog drugog preduzeća, neophodno je priložiti i saglasnost tog preduzeća za izvršenje plaćanja u devizama inostranom isporučiocu.

Austrija	ÖNORM	Mađarska	MNOSZ
Čehoslovačka	ČSN	Nemačka	DIN
Italija	UNI	Norveška	NS

DK 531 — Merenje geometrijskih i mehaničkih veličina.

ČSN 25 1230—57	Kljunasta merila — šubleri — sa podelom na noniusu 1/20 mm.	ČSN 25 4100—55	Kontrolnici za navoj. — Pregled.
ČSN 25 1401—57	Mikrometerska merila, opšti propis.	ČSN 25 4108—57	Mere navoja preko žice.
ČSN 25 1435—57	Mikrometri za merenje od 100 do 1000 mm.	ČSN 25 4110—55	Dvostrani cilindrični kontrolnici za metrički navoj od 1 do 30 mm.
ČSN 25 438—57	Dopunski nastavci za mikrometre.	ČSN 25 4111—55	Cilindrični kontrolnici za metrički navoj. Strana ide, iznad 30 do 100 mm.
ČSN 25 1853—57	Merila. Postolje i nosač merenog sata.	ČSN 24 4112—55	Usadni cilindrični kontrolnici za metrički navoj. Strana ide.
ČSN 25 1900—57	Pregled pribora za merenje tačnosti mašina alatki.	ČSN 25 4113—55	Cilindrični kontrolnici za metrički navoj strana ne ide iznad 30 do 100 mm.
ČSN 25 1931—57	Kontrolni čepovi sa usečenim strmim konusom.	ČSN 25 4114—55	Usadni cilindrični kontrolnici za metrički navoj. Strana ne ide.
ČSN 25 1935—57	Drška sa strmim konusom za merne satove.	ČSN 25 4120—57	Prstenasti kontrolnici za navoje — Strana ide od 1 do 100 mm — Metrički navoj.
ČSN 25 1914—57	Merni pribor za proveravanje upravnosti vretena na mašinu.		

- ČSN 25 4121—55 Kontra kontrolnik za nove prstenaste kontrolnike za metrički navoj. Strana ide.
- ČSN 25 4122—55 Usadni kontra kontrolnici za nove prstenaste kontrolnike za metrički navoj. Strana ide.
- ČSN 4121—55 Kontra kontrolnici za merenje istrošenosti prstenastih kontrolnika za metrički navoj. Strana ide.
- ČSN 25 4124—55 Usadni kontra kontrolnici za merenje istrošenosti prstenastih kontrolnika za metrički navoj. Strana ide.
- ČSN 25 4125—55 Prstenasti kontrolnici za metrički navoj. Strana ne ide od 1 do 100 mm.
- ČSN 25 4126—55 Kontra kontrolnik za prstenaste kontrolnike za metrički navoj. Strana ne ide.
- ČSN 25 4127—55 Usadni kontra kontrolnici za prstenaste kontrolnike za metrički navoj. Strana ne ide.
- KD 532 — Mehanika tečnosti. I. k.**
- ČSN 19 4074—58 Kutijasta libela srednje čitljivosti.
- DK 614.8 Zaštita od nesreće. Vatrogastvo.**
- ONORM F 2131/56 Vatrogastvo. Čvrsta C-spojka sa gumenom zaptivkom.
- DIN 14345/56 Vatrogastvo. Razdeone glave.
- DIN 14 375/56 Vatrogastvo. Hidranti.
- DK 615 — Medicinski materijal.**
- ČSN 84 6150—5 7 Divan — metalni.
- ČSN 84 6193—57 Viseća polica na krevetu za novorođenčad.
- ČSN 84 64010—57 Bolnički sto ravni sa pokretnim uzglavljem.
- ČSN 84 6580—57 Bolnička metalna okretna kolica.
- DK 621.3 — Elektrotehnika. Radiotehnika.**
- MNOSZ 10932/54 Automatska telefonska potcentrala. Zahtevi za funkcionisanje.
- KD 621.6 — Cevovodi. Pumpe.**
- ČSN 11 0180—58 Piramidalni rukavci vratila ručnih pumpi.
- UNI 1291—1292 Glatke cevi za gas od čelika A 45 UNI 663, bez šava.
- UNI 1293—1306 Glatke čelične cevi bez šava, kvalitetne i trgovačkog kvaliteta.
- DK.621.7 — Livnica. Kovanje. Kaljenje.**
- DIN 44 753/56 Mašine i pribor za električno zavarivanje. Mašine za otporno zavarivanje. Mašine i pribor za tačkasto zavarivanje. Prese za zavarivanje. Pojmovi i smernice za ocenu.
- ONORM M 3054/56 Tehnika varenja. Ispitivanje sklonosti prskanja u toplom stanju. Proba sa dvostrukim ugaonim zavarom.
- DK 621.8 — Prenos energije. Sredstva za učvršćivanje.**
- ČSN 24 3105—56 Ručne mengele.
- ČSN 24 3170—56 Ručne mengele sa šestostranom navrtkom i ključem.
- ČSN 24 3172—56 Ručne mengele sa šestostranom navrtkom i ključem.
- ČSN 24 3123—57 Bravarske mengele za cilindričnom vođicom.
- ČSN 24 3125—57 Mengele za cevi.
- ČSN 24 3126—57 Nogari za mengele za cevi.
- ČSN 93 1601—56 Žičana vijčana roba. Opšti propisi.
- ČSN 93 1613—56 Kukice za elektrotehničku armaturu.
- ČSN 1614—56 Kuke za odelo.
- ČSN 93 1615—56 Kuke za vešalice za odelo.
- ČSN 83 1620—56 Kuke za uvrtnje u drvo.
- ČSN 93 1630—56 Kuke za uvrtnje prave.
- ČSN 93 1631—56 Kuke za uvrtnje, izvijene.
- ČSN 93 1632—56 Kuke za uvrtnje, savijene.
- ČSN 93 1640—56 Prstenovi za uvrtnje u drvo.
- ČSN 93 1641—56 Alkice za slike.
- ČSN 93 1650—56 Rajberi.
- ČSN 93 1710—56 Kuke za odelo i šešire.
- ČSN 93 1711—56 Kuke za okruglom pločicom.
- ČSN 93 1712—56 Huke za fazonskom pločicom.
- ČSN 93 1713—57 Kuke za provuglom pločicom.
- NS 730—1948 Zakovice sa poluokruglom glavom $\varnothing$ 1 do 10 mm.
- NS 731—1948 Zakovice S sa poluokruglom glavom, $\varnothing$ 5
- NS 732—1948 Zakovice sa pečurkastom glavom, $\varnothing$ 2 do 10 mm
- NS 733—1948 Zakovice B sa poluokruglom glavom (za limove), $\varnothing$ 2 do 10 mm
- NS 734—1948 Zakovice sa sočivastom upuštenom glavom 90° , $\varnothing$ 1 do 10 mm
- NS 815—1954 Tovarni platoi i pribor za stovarišta. Nomenklatura.
- NS 816—1954 Tovarni platoi za spoljnu upotrebu, dimenzije 80×120 i 100×120 . Tipovi glavne dimenzije i moć nošenja.
- NS 872—1954 Vijci sa upuštenom glavom $90^\circ/60^\circ$ sa kvadratnim nastavkom i četvrtastom navrtkom.
- ONORM M 1515/56 Navoj s metričkim profilom. Izborni niz.
- ONORM M 1562/56 Navoj s metričkim profilom. Tolerancije spoljnog prečnika navoja vijka.
- DK 621.9 — Alati. Mašine alatljike.**
- ČSN 24 1487—57 Redukcine čaure sa strmim konusom i sa Morze koničnom rupom.
- ČSN 24 2106—57 Stege. Elastične čaure. Opšti propisi.
- ČSN 24 2112—57 Stege. Elastične čaure sa okruglom rupom.
- ČSN 24 2113—57 Stege. Elastične čaure sa četvrtastom rupom.
- ČSN 24 2114—57 Stege. Elastične čaure sa šestostranom rupom.
- DK 624 — Građevinarstvo uopšte.**
- ČSN 74 6210—57 Čelični prozori. Pregled.
- ČSN 74 6211—57 Čelični prozori jednostavni sa oknima 60×60 cm bez krila.
- ČSN 74 6212—57 Čelični prozori jednostavni sa oknima 60×60 cm sa krilima.
- ČSN 74 6220—57 Čelični prozori jednostavni sa oknima 60×90 sa krilima.
- ČSN 74 6221—57 Čelični prozori jednostavni, sa vertikalnim oknima, sa krilima.

ČSN 74 6228—57	Čelični podrumi jednostavni, za podrum.	DIN 86 526/56	Ventili od obojenih metala. Zaklopac sa vodicom povratnog ventila, telo povratnog ventila za povratni ventil koji se ne može isključiti, nazivni Ø 6 do 32.
ČSN 74 6230—57	Čelični prozori dupli, sa oknima 90×60 sa krilima.		Slavine od negvozdenih metala. Stožer slavine za slavine sa zaptivačem, nazivni Ø 4 do 32.
ČSN 74 6238—57	Čelični prozori dupli, za podrum.	DIN 87022/55	Cevovodi i armature. Daljinsko ručno upravljanje. Pregled.
ČSN 74 6240—57	Čelični prozori, dupli, sa oknima 60×60 cm, sa krilima.		Cevovodi i armature. Daljinsko ručno upravljanje. Smernice za ugrađivanje.
ČSN 74 6245—57	Čelična krila za ventilaciju za betonske prozore.	DIN 87340/55	Cevovodi i armature. Daljinsko ručno upravljanje. Primeri ugrađivanja.
ČSN 74 6246—57	Krila čelična za ventilaciju, za stakleno-betonske zidove.		Daljinsko ručno upravljanje. Ležišta.
ČSN 74 6310—58	Čelični ormani. Opšti propisi.	DIN 87341/55	Daljinsko ručno upravljanje. Ležišta.
ČSN 74 6311—58	Čelični ormani za ulaganje sa vratima.	DIN 87342/55	Daljinsko ručno upravljanje. Prolazi, vodopropusni.
ČSN 74 6312—58	Čelični ormani za ulaganje bez vrata.		Daljinsko ručno upravljanje. Prolazi, vodonepropusni.
ČSN 74 6995—55	Vratanca za limene dimnjake.	DIN 87346/55 Bl. 1	Daljinsko ručno upravljanje. Prolazi, vodonepropusni.
ČSN 74 6230—57	Čelični prozori dupli, sa oknima 90×60, sa krilima.	DIN 87346/55 Bl. 2	Daljinsko ručno upravljanje. Prolazi, vodonepropusni.
ČSN 74 6220—57	Čelični prozori jednostavni sa oknima 60×90 cm sa krilima.	DIN 87347/55 Bl. 1	Daljinsko ručno upravljanje. Prolazi, vodonepropusni.
DK 629.12 — Brodovi.		DIN 87348/55 Bl. 2	Daljinsko ručno upravljanje. Prolazi, vodonepropusni.
DIN 81 831/56	Uređaji za kabine. Čelični madraci sa okvirom od ugaonika.	DIN 87348/55 Bl. 2	Daljinsko ručno upravljanje. Prolazi, vodonepropusni.
DIN 81832/56	Uređaji za kabine. Čelični madraci. Dugmeta. Džep za dugme.	DIN 87349/55 Bl. 1	Daljinsko ručno upravljanje. Konično-zupčasti prenosi. Dispozicija.
DIN 86 511/56 Bl. 1	Ventili od obojenih metala. Isključni ventili s vretenom, nazivni prečnik 6 do 32, sa cevnim priključcima s navojem i koničnim tuljcima od 25°, za nazivni pritisak do 40. Dispozicija.	DIN 87349/55 Bl. 2	Daljinsko ručno upravljanje. Konično-zupčasti prenosi. Specifikacija delova.
DIN 85 511 Bl. 2/56	Ventili od obojenih metala. Isključni ventili s vretenom, nazivni prečnik 6 do 32, sa cevnim priključcima s navojem i koničnim tuljcima od 25°, za nazivni pritisak do 40. Specifikacija delova.	DIN 87358/55	Daljinsko ručno upravljanje. Kućište za ležišta.
DIN 86512/56 Bl. 1	Ventili od obojenih metala. Povratni ventili sa vretenom za isključivanje, nazivni Ø/6 do 32, sa cevnim priključcima s navojem i koničnim tuljcima od 25° za nazivni pritisak do 40. Dispozicija.	DIN 87359/55	Daljinsko ručno upravljanje. Kućište ležišta za vodopropusne prolaze.
DIN 86513/56 Bl. 1	Ventil od obojenih metala. Povratni ventili koji se mogu isključiti, nazivni Ø 6 do 32, sa cevnim priključcima s navojem i koničnim tuljcima od 25° za nazivni pritisak do 40. Dispozicija.	UNI 1462—146 5	Glatke čelične cevi bez šava za lake brodske cevne vodove (izbor iz UNI 1293). Dimenzija i uslovi primene.
DIN 86523/56	Ventili od obojenih metala. Telo ventila i elastični prsten za isključni ventil s vretenom nazivni Ø 6 do 32.	UNI 1466—1469	Glatke čelične cevi bez šava za lake brodske cevne vodove (izbor iz UNI 1293). Dimenzije i uslovi za primenu.
DIN 86524/5 6	Ventili od obojenih metala. Ventilski ulošci za povratne ventile sa vretenom za isključivanje, nazivni Ø 6 do 32. Dispozicija.	KD 648 — Perionica. Čišćenje.	
DIN 86524/56 Bl. 2	Ventili od obojenih metala. Ventilski ulošci z apovratne ventile sa vretenom za isključivanje, nazivni Ø 6 do 32. Specifikacija delova.	ČSN 94 7980—57	Akumulaciona pegla za domaćinstvo.
DIN 86 525/56	Ventili od obojenih metala. Grlo, vreteno telo povratnog ventila za povratne ventile sa vretenom za isključivanje, nazivni Ø 6 do 32.	KD 669 — Nauka o topljenju metala. Gvožđe. Čelik. Metali.	
		ČSN 42 0463—57	Određivanje veličine trna čelika.
		ČSN 93 1780—56	Žičane vešalice za odelo. Opšti propisi.
		ČSM 93 1781—56	Žičane vešalice za odelo na sklapanje.
		ČSN 93 1782—56	Žičane vešalice za odelo, za-tezne, kombinovane.
		ČSN 931728—56	Žičane vešalice za odelo, za-tezne, kombinovane.
		UNI 1488—1489	Čelična žica za užad. Tip za-tezne čvrstoće R 210.
		UNI 1474	Čelična žica. Ispitivanja.
		UNI 1475—1476	Zatezne prevlake od cinka i kadmijum cinka, na čeličnoj žici. Propisi — ispitivanje.
		UNI 1477—1478	Čelična žica za užad. Tip za-tezne čvrstoće R 60.
		UNI 1479—1481	Čelična žica za užad. Tip za-tezne čvrstoće R 120.

UNI 1482—1484	Čelična žica za užad. Tip za- tezne čvrstoće R 150.	DK 683 — Gvozdena roba. Svetiljke.	
UNI 1485—1487	Čelična žica za užad. Tip za- tezne čvrstoće R 180.	ČSN 93 1610—56	Kukice za prozore.
DK 672 — Predmeti od gvožđa i čelika.		DK 685 — Obućarstvo. Sportska oprema.	
ČSN 94 4360—56	Brijači — osnovni standard.	ČSN 93 7011—58	Kuke sa poluprstenom za ko- žarsko-galanterisku robu.
ČSN 94 4361—56	Brijači — sa drškom od pla- stične mase.	ČSN 93 7012—58	Kuke sa ramom i poluprste- nom za kožarsko-galanterisku robu.
ČSN 94 4362—56	Brijači — sa metalnom drš- kom.	ČSN 93 7015—58	Kuke za kožarsko-galanterisku robu.
ČSN 94 4804—55	Džepni noževi — osnovni stan- dard.	ČSN 93 7018—58	Prstenovi — alke.
ČSN 94 4852—55	Džepni nož. Tip 1.	ČSN 93 7021—58	Poluprstenovi.
ČSN 94 4853—55	Džepni nož. Tip 2.	ČSN 93 7022—58	Poluprstenovi, niski.
ČSN 94 4854—55	Džepni nož. Tip 3.	ČSN 93 7023—58	Poluprstenovi za tašne.
ČSN 94 4857—55	Džepni nož. Tip 4.	ČSN 93 7026—58	Pravougli prstenovi za ume- tanje.
ČSN 94 4858—55	Džepni nož. Tip 5.	ČSN 93 7028—58	Pravougli prstenovi.
ČSN 94 4861—55	Džepni nož. Tip 6.	ČSN 93 7029—58	Teški pravougli prstenovi za sedlarstvo.
ČSN 94 4862—55	Džepni nož. Tip 7.	ČSN 93 8010—58	Kožarski okov.
ČSN 94 4865—55	Džepni nož. Tip 8.	ČSN 94 0011—55	Klizaljke za hokej.
ČSN 94 4951—57	Velika viljuška za meso.	ČSN 94 0013—55	Klizaljke za izvođenje figura.
DK 674 — Drvna industrija.		ČSN 94 0014—58	Klizaljke sa šapama.
ČSN 24 8811—56	Stolarske stege.	ČSN 94 0116—56	Koplja za laku atletiku lem- ljena i nelemljena.
DK 681 — Precizna mehanika.		ČSN 94 0019—55	Ključ za klizaljke sa šapama.
ČSN 90 70002—58	Metalni kalemi za trake za pi- saće i računске mašine.	DK 686 — Kancelariski materijal.	
		ČSN 90 5620—57	Kancelariske mašine za pro- šivanje žicom — lake.

UPOZORENJE PRETPLATNICIMA

*Isključivo usled teškoća nastalih u štampariji
prilikom izrade klišea za kliširane tekstove, brojevi
7, 8 i 9 biltena „Standardizacija” dospeće do
pretplatnika sa znatnim zadocnjenjem.*

Štampanje završeno 10 septembra 1958

Izdavač: Savezna komisija za standardizaciju — Beograd, Admirala Geprata br. 16. tel. br. 28-920. — Odgovorni urednik: ing. Slavoljub Vitorović. — Distribucija preko izdavačkog preduzeća »Naučna knjiga« — Beograd, Kn. Mihajlova 40, pošt. fah 690. — tel. br. 27-495. — Cena pojedinom primerku Din. 100. — Godišnju pretplatu od Din. 1.200.— slati na označenu adresu »Naučne knjige«, tek. rač. br. $\frac{101-1}{1-297}$ kod Narodne banke u Beogradu. — Štampa: Beogradski grafički zavod — Beograd.